

Samlede høringssvar – Solcelleanlæg ved Kastvrå

Der er modtaget i alt 129 høringssvar. Heraf har fire foreninger indgivet høringssvar, og fire myndigheder indgivet høringssvar, samt et ændringsforslag fra bygherre.

Af de 129 modtagne høringssvar har der været et tomt høringssvar to identiske høringssvar, derudover er høringssvar fra samme person samlet under samme nummer. Hvis den samme person har sendt flere høringssvar, er de samlet under ét nummer og vises som ét høringssvar. Høringssvar fra samme adresse med forskellige numre stammer fra forskellige personer. Der gives ikke nummerering til myndigheder de fremgår som myndighedsnavn.

Samlede høringssvar

Nr	Adresse	Høringssvar
1	Sommerstedvej 18	Vedrørende solcellepark v Sommerstedvej. I spørger om vi har ideer eller andet i skal tage med i jeres overvejelse. Det er vi komplet uforstående overfor. Der har været MANGE møder og på ALLE møder er kommunen blevet mødt med et rungende NEJ TAK, for os som bor tæt på stedet. Alligevel går kommunen videre og er fuldstændig ligeglad med hvad jeres vælger siger. Så om vi kommer med det ene eller det andet, bliver ingen borger/vælger taget alvorlig. I har jo allerede bestemt jer for projektet skal gennemføres. Men det bliver med markant modstand fra os, der IKKE ønsker solcelle parken. På jeres tegninger viser i en stiplet ligner hvor der skal føres ledninger til og fra solcelleparken. Dette er lige igennem vores indkørsel og det er vi på ingen måde indforstået med. Så det kommer IKKE til at ske, i må finde en anden vej. NEJ TAK. Hvornår begynder I og respekterer jeres borger!!!! høringssvar / indsigelse Til Haderslev Kommune Angående planlagt solcelleanlæg ved Kastvrå/Sommersted Jeg ønsker hermed at gøre indsigelse mod etableringen af det planlagte solcelleanlæg tæt ved min bolig på Sommerstedvej 18 6560 Sommersted Området, hvor anlægget planlægges placeret, er i dag præget af åbne marker, natur og et karakteristisk landbrugslandskab. Et stort teknisk anlæg vil ændre områdets visuelle udtryk markant og medføre en væsentlig forringelse af oplevelsen af naturen – både for beboere i Kastvrå og omkringliggende ejendomme i området. Min bolig ligger i direkte nærhed til det foreslåede anlæg. Jeg vil derfor blive væsentligt berørt af: • Tab af udsigt til åbne marker og natur. • Risiko for refleksioner og lysgener fra solpanelerne. • Mulige støjgener fra tekniske installationer (invertere og transformere). • Øget lysforurening fra sikkerhedsbelysning og hegn omkring anlægget. Disse forhold vil ikke blot påvirke min dagligdag og livskvalitet, men kan også reducere værdien af min ejendom.

		Etableringen af et solcelleanlæg i stor skala vil beslaglægge produktiv landbrugsjord og samtidig forringe biodiversiteten i området. Solcelleparker kan skabe barrierer for dyreliv og forstyrre naturlige vandforhold (dræn og afvanding). Området er ikke udlagt som teknisk anlægsområde, men er i dag et åbent landbrugs- og naturområde. Et solcelleanlæg i denne skala harmonerer dårligt med den gældende arealanvendelse. Der findes oplagte alternativer, hvor solceller kan placeres med langt færre gener – eksempelvis på erhvervsbygninger, parkeringspladser, tage og allerede industrialiserede områder. Området er allerede i forvejen præget af højspændingsledninger og vindmøller. At tilføje et stort solcelleanlæg vil være en yderligere belastning og vil skabe et uforholdsmæssigt stort indgreb i lokalmiljøet. Jeg opfordrer derfor kommunen til at afvise projektet i den nuværende form og i stedet arbejde for en placering af solcelleanlæg i områder, hvor det kan indpasses uden væsentlige gener for naboer, natur og landskab.
2	Ørstedvej 26, 6560 Sommersted	nej til solceller i Kastvrå"
3	Kastvråvej 10, 6560 Sommersted (Nej tak til solceller i Kastvrå)	Vi ønsker hermed at gøre indsigelse mod solenergianlægget ved Kastvrå. Vi er som borgere i Kastvrå dybt frustrerede over den måde anlægget bliver hastet igennem, uden nogen form for opbakning i lokalsamfundet. Formanden for Teknik- og Miljøudvalget har flere gange udtalt, at det er meget vigtigt at borgerne i nærområdet til sådanne projekter er positive og tidligt i processen bliver inddraget i beslutningerne. I begyndelsen af projektet udtalte borgmesteren flere gange, at der skal være stor opbakning i lokalbefolkningen. Det er i dette projekt ikke tilfældet. Modstanden i lokalområdet har helt fra begyndelsen været over 90%, men det opfatter forvaltning og politikerne ikke, de tramper hen over lokalbefolkningen og giver tilladelse til at forsætte med projektet, som om alle retningslinjer de selv har vedtaget er opfyldt. Kan man stole på de folkevalgte? D. 4. november 2023 blev foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå indkaldt (med meget kort varsel) til møde på borgmesterkontoret, hvor borgmester og udvalgsformand var tilstede. Vi havde et godt møde og fik flere ting gennemgået og blev beroliget af, at både borgmester og udvalgsformand flere gange udtrykkeligt sagde: "Ved stor modstand i lokalbefolkningen, bliver projektet ikke til noget" Efterfølgende stemmer både borgmester og udvalgsformand for at gå videre med projektet, så det vil sige, at man ikke kan stole på hvad hverken borgmester eller udvalgsformand siger. Udvalgsformanden har også i en valgvideo på Facebook udtalt: "Jeg tror på ærlighed - og på at stå ved det, man lover". Konklusion: Nej – man kan ikke stole på hvad de folkevalgte siger, for de siger det ene og gør noget andet! Andre placeringer. Vi mener ikke at det er fornuftig, at bruge noget af den bedste landbrugsjord i Haderslev Kommune til et solcelleanlæg. Der er mange andre områder i kommunen, hvor det er mere hensigtsmæssigt at placere solceller og mange andre steder, hvor solcellerne ikke bliver placeret klods op af en landsby. I et opslag på Facebook har udvalgsformanden skrevet: "Nyttiggørelse af lavbundslande: Disse arealer er uegnede til agerbrug men ideelle til solcelleparker."

		Vi vil gerne se dokumentation for, at placeringen af solceller ved Kastvrå, er den mest hensigtsmæssige placering og ikke kun fordi "det er sådan et sødt lille projekt" hvilket var et byrådsmedlems begrundelse for at stemme ja til projektets igangsættelse. Forurening og klimaaftryk Forvaltningen antager at forurening fra solcellerne er usandsynlig – det er ikke nok at antage, det skal dokumenteres. Projektmaker skal oplyse hvor solceller, stolper osv bliver indkøbt og Haderslev Kommune har derefter ansvaret for at dokumentere, at præcis disse solceller og andre materialer ikke forurener med Pfas og andre stoffer, f.eks galvanisk træring , som kan trække ned i jord og grundvand og gøre, at den gode landbrugsjord ikke kan bruges til produktion af fødevarer om 25 – 30 år. Det er ikke ansvarligt at projektmaker skal indsende dokumentation, det er Haderslev Kommunes ansvar at teste og dokumentere. I materialet er der ingen oplysning om, hvor på arealet lynafledere og batterier bliver placeret. Det er et kuperet terræn så det er meget vigtigt for os at vide, hvor de forskellige ting placeres. Vi kan undre os over, hvordan projektet kan godkendes i kommunalbestyrelsen, uden at vide placeringen af ovennævnte ting. Vi opfordrer kommunalbestyrelsen til at afvise projektet. I øvrigt tilslutter vi os samtlige høringssvar, indgivet af foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå samt af foreningens jurist Bjarne Ditlevsen, Berg Advokater.
4	Revsø Mark Vej 2, 6560 Sommersted	Høringssvar mod solceller i Kastvrå Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
5	Kastvråvej 8	Jeg bakker fuldt ud op om høringssvaret fra foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå.
6	Ejsbølvej 85, 6100 Haderslev	Jeg bakker op om høringsvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ
7	Ringgade 25b, Maugstrup	Jeg bakker helt op om høringssvaret fra Foreningen Nej til solceller i Kastvrå
8	Knagsledvej 16, 6500 Vojens	Det er dybt usympatisk, at man vil godkende opsætning af solceller i et område, hvor der blandt befolkningen er så meget modstand, for at kunne tilgodese en borger. Det klinger hult, når man lover at lytte og efterfølgende vælger at overhører. Derfor er jeg imod dette projekt.
9	Ringgade 25 c Maugstrup 6500 Vojens	Høringssvar – Solenergianlæg ved Kastvrå Jeg ønsker hermed at afgive mit høringssvar i forbindelse med Haderslev Kommunes høring om forslag til Kommuneplantillæg 5-2025 og Lokalplan 14-4 for solenergianlæg ved Kastvrå. Jeg er stor modstander af projektet og støtter fuldt ud det høringssvar, som foreningen "Nej til solceller i Kastvrå" har indsendt. Solcelleanlægget er planlagt på særdeles god og dyrkningsværdig landbrugsjord, som bør bevares til fødevareproduktion. Flere danske kommuner har allerede vedtaget, at solenergi først og fremmest skal placeres på tage, industribygninger og eksisterende tekniske arealer, netop for at beskytte det åbne land og landbrugets produktionsgrundlag. Projektet indebærer også risiko for forurenede overfladevand fra anlæggets store befæstede arealer. Det er ikke dokumenteret, hvordan regnvand håndteres,

		eller om der kan ske udvaskning af metaller fra solcellemoduler og stativer til nærliggende jord og dræn. Endelig opleves processen som uretfærdig og udemokratisk. Et helt lokalsamfund er blevet overhørt, mens kommunen samarbejder tæt med én enkelt lodsejer. Det skaber mistillid og manglende troværdighed i beslutningsprocessen. Grøn omstilling skal ske med omtanke – ikke på bekostning af mennesker, natur og landbrugsjord.
10	Hjerndrup Landevej 36, 6070 Christiansfeld	Ideen om solceller ved Kastvrå er en vanvittig ide, som bør forkastes. I området er udmærket landbrugsjord, som bør brødføde befolkning eller evt. dyr. Solceller er opsat alt for mange steder i DK allerede, vær nu fornuftig og se langtidsvirkninger af dem, måske gør de mere skade end gavn.
11	Hjortlorenzensvej 8b	Jeg er imod opførelse af solcellerparken i Kastvrå.
12	Rådhuscentret 21, 6500 Vojens (Berg Advokater, Vojens) Supplerende høringssvar til: Nej tak til solceller Kastvrå.	På vegne "Foreningen Nej tak til solceller i og ved Kastvraa" fra Berg Advokater. Indsigelse mod afsnit 10.5 i Forslag til Lokalplan 14-4 om helt utilstrækkelig sikringsforanstaltning Høringsindlæg til Forslag til Lokalplan 14-4, Solenergianlæg ved Kastvrå, miljøvurdering og landzonetilladelse – afgivet på vegne af den lokale beboerforening, "Nej tak til solceller i og ved Kastvrå" 1. Høringsindlæggets baggrund og tema 1.1 Dette lokalplansforslag er i høring frem til og med den 22. oktober 2025, idet der samtidig er udarbejdet miljøvurdering og miljøkonsekvensrapport for projektet. 1.2 Det pågældende projekt er beliggende på en samlet landbrugsejendom på 54.2740 ha, herunder 3.479 m² vej. Landbrugsejendommen, der er uden beboelse, består af 10 matrikler med fælles servitutter og fælles pantehæftelser med realkreditbelåning og privat pantehæftelse, samlet set af et betragteligt beløb. Projektarealet udgør 43½ ha. 1.3 Dette indlæg angår problemstillingen med hensyn til VE-anlæggets fjernelse ved driftsophør og den juridiske og økonomiske sikkerhed for, at dette sker. 1.4 Det skal her understreges, at der tidligere på foreningens vegne er fremsat indsigelser mod kommunens overholdelse af en række grundlæggende, kommunalretlige principper, herunder undersøgelsespligten og proportionalitetsprincippet. Disse indsigelser er ikke frafaldet. 1.5 Det er min holdning i relation til den foreliggende problemstilling: 1) At der påhviler – både i form af en ret (over for projektmageren) og en pligt (over for borgere og samfund) – en kommune, her Haderslev Kommune, en forvaltningsretlig forpligtelse til at sikre, at der etableres en effektiv sikkerhed for anlæggets fjernelse ved ophør, og 2) At der ikke i det fremlagte forslag til lokalplan eller andet materiale er indeholdt en sådan effektiv sikringsforanstaltning, hvorfor der skal ske en fornøden tilpasning af vilkårene for det pågældende solcelleprojekt. 2. Forslagets indhold til løsningsmodel 2.1 Afsnit 10.5 i lokalplansforslaget indeholder følgende formulering: "Solenergiforslaget må ikke ibrugtages, før der for ejerens regning er tinglyst en deklaration om, at solenergianlægget i sin helhed skal fjernes af grundejer senest ét år efter, at driften af anlægget er ophørt." 3. Indholdet af den kommunale forpligtelse

3.1 Selve formuleringen af denne bestemmelse i lokalplansforslaget synes at have som sin – korrekte – forudsætning, at kommunen er enig i det sikrings synspunkt, der er formuleret i afsnit 1.4, 1), nemlig, at der påhviler en projektdokumenterende kommune en egentlig, direkte og effektiv forpligtelse til at kræve etableret en sikringsordning, som har den fornødne kvalitet i alle relevante henseender til at kunne bringes i anvendelse for kommunen (på en enkel og hurtig måde), såfremt ejeren ikke opfylder sin bortfjernelses- og dermed restitueringsforpligtelse på det pågældende ophørstidspunkt.

3.2 Det følger af de almindelige, kommunalretlige grundsætninger, at en kommune i alt, hvad den foretager sig, skal overholde bl.a. sin undersøgelsespligt, proportionalitetspligten og pligten til økonomisk forsvarlig drift i forhold til de opgaver, som kommunen har fået overgivet af lovgiver eller på andet uskrevet grundlag må udføre (legalitetssystemet).

3.3 Der følger heraf som et minimum for dette opgaveområde:

- 1) At en kommune skal sørge for, at der foreligger en klar, entydig, skriftlig og grundejeraccepteret beskrivelse af, hvilke præcise forpligtelser der påhviler den pågældende "grundejer" med hensyn til denne bortfjernelses- og restitueringsforpligtelse på ophørstidspunktet. Så første krav er, at selve pligten er formuleret i nogle faktuelle vilkår, som ikke skaber konflikt om slutresultatet på udførelsestidspunktet, herunder eventuelle krav til oprensning af jorden og fjernelse af alle anbragte effekter, altså selve pligt- og opgavedefinitionen som et fastlagt vilkår.
- 2) At der er et åbenbart behov for at værdisætte denne forpligtelse, dels i nutidskroner dels i et skønnet fremtidsreguleret beløb ud fra en forsvarlig indeksfaktor. Der skal således være udført en fagligt kvalificeret beregning over, hvad det vil koste at bortfjerne hele det tilladte anlæg med solceller, bygninger, kabler og andre fysiske placeringer, herunder eventuelle affaldshåndteringsproblematikker. Altså en fuld restituerings- og bortfjernelsesopgaver og -hensyn, som skal iagttages (dette skal som et minimum ske på grundlag af de vilkår, der ville gælde i dag). Herudover skal der indhentes en sagkyndig vurdering over en prisfremskrivning til fjernelsestidspunktet. Altså i det hele en kvalificeret opgørelse over bortfjernelsesomkostningerne som forsvarligt grundlag for at vurdere forpligtelsens økonomiske omfang på det fremskrevne tidspunkt.
- 3) At der skal ske en fastlæggelse af sikringsforanstaltningens art, kvalitet og hensigtsmæssighed. Hvorledes man i dag sikrer sig mod i morgen. Som følge af kravet om en effektiv og tjenlig sikring, så må det være kommunens forpligtelse at vælge den mest forsigtige metode, hvilket umiddelbart synes at kunne være en bankgaranti stillet af et stort og anerkendt, dansk pengeinstitut. Andre forsvarlige sikringsmetoder kan ikke ganske afvises, men det ligger i effektivitetskravet, at det vil skulle være noget, som kommunen umiddelbart kan bringe i anvendelse ved driftsudløb i tilfælde af misligholdelse uden at skulle gennem et måske langt retsforløb. Men der skal i sagens behandling eller grundlag indgå en kvalificeret, juridisk vurdering af, hvorledes dette behov opfyldes (det er principielt grundlæggende jura, tingsret og panteret). Dette element – hvorledes kommunen kan tilgå sikkerheden – skal indgå som en naturlig og nødvendig del af aftalegrundlaget/vilkårsgrundlaget efter punkt 1).
- 4) At der skal ske en effektiv sikring mod forældelse og for det tilfælde, at den nuværende "grundejer" enten ikke lever eller ikke længere er grundejer på aktualitetstidspunktet, altså en sikring mod ejerskifte af pligtejendommen, herunder i tilfælde af konkurs eller tvangsauktion.

3.4 Denne forpligtelse skal være forhåndsafklaret og indgå som direkte vilkår i hele godkendelsessættet, altså være på plads inden "første spadestik".

4. Det retlige grundlag

4.1 Kommunens rets- og pligtgrundlag på dette felt fremgår af en flerhed af retsregler og retlige hensyn og principper:

- 1) Planlovens § 35 om muligheder for vilkår i landzonetilladelsen,
- 2) Elforsyningslovens § 22 a om mulighed for at stille vilkår om fjernelse,
- 3) Hensynene bag en række miljøregler,
- 4) Almindelige kommunalretlige grundsætninger og forsvarlighedspligter.

5. Indsigelser mod den foreslåede løsningsmodel

5.1 Den foreslåede sikringsmodel er – ganske kort og indiskutabelt formuleret – helt og aldeles utjenlig og utilstrækkelig:

- 1) En tinglyst servitut i en fast ejendom er naturligvis bindende som sådan, men den indeholder ikke i sig selv en juridisk-økonomisk sikringsværdi for kommunen i tilfælde af grundejerens misligholdelse af sin beskrevne forpligtelse,
- 2) Således som vilkåret er formuleret, vil det være tilstrækkelig opfyldelse fra grundejerens side at lade tinglyse en servitutforpligtelse med en prioritetsplads efter såvel de allerede tinglyste servitutter (hvilket måske ikke ville være et problem) som de tinglyste pantehæftelser (som p.t. er tinglyst med et betragteligt, samlet beløb ifølge den offentligt tilgængelige tingbog). Inden en servituthaver således vil kunne komme frem til en sikringsværdi af sin prioritetsplads ved en tvangsauktion, vil alle foranstående lån skulle indfries. Dette er i sig selv naturligvis ganske uacceptabelt uden nogen kvalificeret vurdering:
 - a. For det tilfælde, at man nu – konkret vurderet – fandt, at en sådan sikringsmodel var acceptabel (hvilket jeg ikke finder, samlet vurderet), så skulle kommunen som et minimum have: 1) opgjort det økonomiske behov som ovenfor beskrevet, 2) fået ansat ejendommens samlede værdi, 3) have opgjort den værdimæssige størrelse på en tvangsauktion af foranstående rettigheder (servitutter og pantehæftelser), og 4) have foretaget et kvalificeret skøn over tilstrækkeligheden i friværdien. Intet af dette er oplyst at have fundet sted.
 - b. Men selv en prioritetsplads af en servitut foran al pantegæld uden en tilknyttet, tilstrækkelig pantemæssig tinglysning af servitutforpligtelsen i den størrelse, som kræves efter afsnit 3.3, 2), ville være ganske utjenlig, bortset fra det proces teknisk uacceptable ved at skulle ind over en eventuel tvangsauktion og ejendomsopkøb for at kunne gennemføre sin ret,
 - c. Taleksempel: hvis man nu forestiller sig, at arealprisen som landbrugsjord er mellem kr. 150.000 og kr. 200.000 (jeg kender ikke prisen), så ville den samlede værdi af ejendommen (hvis alle ca. 54 ha indgår) udgøre mellem kr. 8,1 og 10,8 mio., og hvis man forestiller sig, at sikkerheden opnår prioritet forud for al pantegæld (at alle panthavere i dag enten blev indfriet eller gav rykningspåtegning for forpligtelsen), så skulle kommunen yderligere have sikret sig, at omkostningerne utvivlsomt ligger et "pænt stykke" under denne ejendoms værdi.
 - d. Tidspunktet for sikkerhedsstillelsen som foreslået er også i strid med almindelige, forvaltningsretlige krav. Sikkerheden skal være stillet som en klar og ufravigelig betingelse, før noget som helst anlægsarbejde må startes op. Og ikke ved ibrugtagningen, hvor alle investeringer er gjort, og der således ville indtræde en utålelig situation. (Det vil formentligt også være vanskeligt at forestille sig, at en projektfinsierer vil finde det forsvarligt at vente med at få dette problem løst, indtil efter alle anlægsomkostninger er afholdt).

5.2 Det er min holdning, at den af kommunen foreslåede løsningsmodel for dette "kæmpestore fremtidsansvar" er stærkt kritisabel. Modellen er i bedste fald udtryk for, at kommunen har forsømt at underkaste denne meget vigtige, kommunale forpligtelse en helt grundlæggende juridisk vurdering:

Kommunens forslag – hvis det blev vedtaget af kommunalbestyrelsen – ville indebære en ganske uacceptabel samfundsrisiko for, at dette område ikke ville blive ryddet. En risiko, som det findes at være retsstridigt for kommunen at påføre fremtidens borgere og samfund. Forslaget ville således have som sin direkte virkning, at der ville være en overvejende risiko for placeringen af en "fremtidig økonomi- og miljøbombe" af en voldsom størrelse på dette areal (samt andre arealer, hvor kommunen måtte tillade tilsvarende vilkår).

Supplerende høringsindlæg til Forslag til Lokalplan 14-4, Solenergianlæg ved Kastvraa, miljøvurdering og landzonetilladelse - afgivet på vegne den lokale beboerforening, "Nej tak til solceller i og ved Kastvraa"

Det supplerende indlægs baggrund

1.1 Dette supplerende indlæg er en fortsættelse af Høringsindlægget af 7. oktober 2025 og relaterer til samme hovedproblemstilling som der anført, nemlig manglende eller utilstrækkelig sikringsundersøgelse og -foranstaltning vedrørende bortfjernelsespligten for grundejeren ved driftsophør.

		1.2 Denne supplerende argumentation angår en mulig ekspropriationserstatningsproblemstilling, som kommunen principielt vii kunne blive mødt af, såfremt kommunen ikke forud for lokalplangodkendelsen har sikret sig på tilstrækkelig og kvalificeret vis. Såfremt kommunen imidlertid matte have gjort dette, bortfalder denne indsigelse. 2 Panthaverproblemstillingen 2.1 Som det fremgår af indhentet tingbogsattest, er der aktuelt tinglyst ret betydelige pantebeløb med sikkerhed i ejendommen, altså aktuelle pantebaserede gældsposter på tidspunktet for lokalplanens ikrafttræden. Medmindre, at det på forhånd er dokumenteret over for kommunen: Enten at disse pantebrevene bliver aflyst inden opstart af byggeprocessen, Eller at der foreligger skriftlige - og tinglyste – samtykkeerklæringer erklæringer fra disse panthavere om fuld accept af projektet og dermed frafald af ethvert krav mod kommunen. 2.2 Problemstillingen går ud på, at en bestemmelse i en vedtaget og ikrafttrådt lokalplan, der indeholder en gyldig forpligtelse til nedrivning som beskrevet, har juridisk virkning for den til enhver tid Værende ejer af ejendommen, også ejere via tvangsauktion. Herunder selvom om budet ligger inden for gælden af de oprindelige pantehæftelser. 2.3 Såfremt forpligtelsen har den virkning, at der indtræder en væsentlig værdiforringelse af de eksisterende panter, vii dette efter omstændigheder kunne side stilles med en ekspropriation og som sådan udløse et erstatningskrav fra panthaver mod kommunen. 2.4 Det er mit synspunkt, at det ikke kan anses for forsvarlig kommunal forvaltning, hvis en kommune undlader at inddrage problemstillingen om risikoen for krav fra panthavere om ekspropriationserstatning ved væsentlig værdiforringelse, når der etableres en sikringsordning for fjernelsespligtens realiserbarhed . Kommunen har en forpligtelse til at handle sagligt, proportionalt og med tilstrækkelig hensyntagen til alle relevante interesser, herunder panthaveres rettigheder. Hvis kommunen undlader at tage højde for denne risiko, kan det føre til retlige og økonomiske konsekvenser, herunder krav om erstatning fra panthavere. Dette understøttes af både lovgivning, retspraksis og administrative forskrifter.
13	Kastvråvej 16 b og Kastvråvej 18 Høringssvar meddelt 2 gange den ene med bilag.	Høringssvar vedr. plan om solcelleanlæg i Kastvrå. 21. oktober 2025 Tema: Afvanding af overfladevand fra Kastvrå og offentlige veje i Kastvrå Der er i forvejen problemer med afvandingen fra syd mod nord. Inden for det seneste år har Kastvråvej været oversvømmet flere steder 3 gange. Se fotos fra flere årstider. Det er sket, når der har været meget regn. Udvalgsformand for Teknik og Miljø Carsten Leth Schmidt har været ude og se det med egne øjne Fakta: Vandaflodningen løber fra de højere arealer syd for Kastvråvej (kommunevej), over Kastvråvej og videre under Sommerstedvej i det derfra faldende terræn med retning mod nord og Spangå. Vandet stemmer op i Kastvrå centrum. Og i grøften ved Sommerstedvej. Hoveddrænet mod nord løber fra Kastvrå igennem solcellearealet og naboens marker. Landmændene og husejerne i byen har for nyligt efterset og repareret de dræn, og den afvanding de har ansvar for. Haderslev kommune har også foretaget forskellige afhjælpende foranstaltninger. Men problemet er dog ikke løst endnu. Bekymring og indsigelse • Vi frygter, at den evt. kommende nedbankning af stativer til solceller og opsætning af hegn vil kompromittere eller ødelægge de eksisterende dræn, hvis funktion er væsentlige for afvandingen af offentlige, private og landbrugsmæssige arealer. Er der en plan, så dette ikke sker? • Der er planer om en afskærmende beplantning ud mod Sommerstedvej, i form af en lille skov eller fler-rækket beplantning, som skal op i min. 5 meters højde. Altså store træer. Kan man plante skov og træer oven på dræn, som er hovedledning for afvanding? Trærodder søger efter vand dermed også dræn, og kan på den måde vokse ind i og ødelægge dræn. Hvordan skal det imødegås? Lukkede dræn er bedst. Er der en plan for det? Skal der etableres nye dræn? Hvis ansvar er det? • Hvordan tænkes eksisterende og evt. nye dræn vedligeholdt, hvis der plantes træer ovenpå? Hvordan med tilgængeligheden inde på solcelle arealet? Kan der lægges nye dræn eller repareres eksisterende dræn, når arealet er dækket af solpaneler og teknikanlæg?

		• Kommunens miljørapport nævner risiko for ændret vandbalance og behov for "lokale tilpasninger af dræn" (Miljørapport 2025, afsnit 8.1), men der foreligger ingen detaljeret redegørelse for, hvordan det sikres, at naboernes jorder og kommunens veje ikke bliver vandlidende Vi opfordrer i henhold til ovenstående til : • at projektet stoppes • Alternativt at det bliver genovervejet med henblik på: En uafhængig drænteknisk vurdering og dokumentation af afstrømningsforhold. Bilag til høringssvar: snapchat-1674435098.jpg (1512×2688) snapchat-89693752.jpg (1512×2688)
14	Kastvråvej 16 b	Endelig udgave. 21. oktober 2025 Beredskabsplan: I høringsmaterialet findes ikke en egentlig beredskabsplan, hvis der opstår hændelser med battericontainerne. Det kan f.eks. være i tilfælde af brand. Findes en sådan beredskabsplan? • Hvilken effekt kan brand få for de nære omgivelser, dvs. dyr og mennesker? • Hvilken konsekvens har vindretning og vindstyrke for udbredelse og retning af ild, røg, røgpartikler og kemiske stoffer? • Hvad er beredskabsplanen i så tilfælde? Hvad skal der ske, hvem skal gøre hvad, kan branden slukkes, kan røg dirigeres væk? Kan ilden slukkes? • Kan evakuering af mennesker eller dyr komme på tale? Forurening: • Er der en beredskabsplan for forurening af jorden? I tilfælde af lækage eller brand; efter anvendelse af slukningsmidler Placering: • Kastvrå er ikke egnet til tekniske industrianlæg Opfordring: Projektet bør enten stoppes eller afvente en egentlig beredskabsplan Konklusion Der er tale om et industrianlæg i naturen. Konsekvenser kendes ikke fuldt ud. Et unødigt antal borgere vil blive negativt påvirket af indkig og nedkig, støj, forureningsrisiko og faldende huspriser. Derfor må igangsætningen af projektet ud fra høringsmaterialet som minimum udsættes til der er lavet bedre analyser og planer. Eller endnu bedre helt undlade at sætte projektet i gang. Høringssvar vedr. bedre fordeling af solceller Jeg vil gerne have endelig beslutning og igangsætning af solcelleprojektet udsat, til Aftale om udbygning af sol og vind på land af 10. oktober 2025, er fuldt implementeret i Haderslev Kommune Aftalen er indgået af Regeringen, SF, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og alternativet. I aftalen skabes der bedre vilkår for opsætning af solceller på offentlige tage og i boligforeninger i byerne. Dermed fordeles samfundsbyrden ved udbygning

	af VE bedre, så ikke kun landområder skal holde for. Dermed kan der også reduceres i størrelse og antal af VE industrianlæg i naturen, også i Haderslev Kommune og i øvrigt på god landbrugsjord. Forurening ved opsætning, drift og nedtagning af solceller er endnu ikke tilstrækkeligt belyst. Uanset hvad VE branchen siger og mener. Der savnes mere kritisk sans fra kommunerne over for VE branchen og dens repræsentanter og opportuniste Aftalen lægger op til mere lokal forankring, end der er tale om ved projektet i Kastvrå. Rammevilkår for solceller på land skal fremme en fair, fornuftig og fleksibel balance mellem hensyn til naboer, natur, grøn trepart og den grønne omstilling. Det vil jeg som borger gerne være en del af. Men det er endnu ikke implementeret, hvilket for en dels vedkommende først sker i 2027. Så udsæt Kastvråprojektet eller luk det helt ned, så borgerne her enten kan undgå industrianlægget eller kan få gavn af de nye tiltag i aftalen: f.eks. bedre VE kompensation, udvidelse af opstillers pligt til at tilbyde salgsoptioner, pulje til mere og bedre borgerinddragelse samt solceller på lavbundsgrunde. Så kan man/ kommunen også nå at inddrage grøn trepart, hvilket ikke er realiseret i Kastvråprojektet. Konklusion: Etablering af solcelleanlæg ved Kastvrå ønskes udsat til den nye udbygningsaftale er fuldt implementeret i Haderslev Kommune. Det samme bør ske vedr. øvrige ansøgte VE projekter i kommunen
	16. oktober 2024 Emne: Høringssvar vedrørende solcelleanlæg i Kastvrå 1. Indledning Undertegnede to borgere i Kastvrå ønsker hermed at indsende høringssvar/klage over projektet om et solcelleanlæg i Kastvrå på areal ejet af Nis Kjær. Boh har boet i Kastvrå hele sit liv. Ketty i mere end 40 år. Boh har ejet en slægtsgård (Kastvråvej 18), som har været i familiens eje i mere end 200 år. For 2 1/2 år siden er gården og jorden solgt til Bohs søn, uden hverken Boh eller søn har kendt til planer om solceller. Havde vi vidst det, ville prisen måske have været en anden, eller sønnen ville slet ikke have købt ejendommen. Boh har dårlig samvittighed over, at han på den måde "uvidende" har snydt sin søn. Og dermed også sin anden søn, som har fået økonomisk kompensation pga. familiehandel. Kommunen eller lodsejer kunne godt have informeret landsbyen og beboere samt jordejere allerede i 2022, og faktisk også inden (allerede fra 2017, hvor kommunen var bekendt med ansøgningen). Vi blev først orienteret i 2023. Da var løbet stort set kørt. Hele processen frem til nu har været meget uhensigtsmæssig, udemokratisk og alt andet end borgervenlig, selv om borgerne burde være kommunens 1. prioritet. Politikere har lovet og lovet. Hver gang der så skulle tages en beslutning, har de og forvaltningen sådan set tisset os op og ned ad ryggen, og taget mere hensyn til en lodsejer end til flertallet af borgere. Vi er blevet holdt hen med snak så mange gange. Der er også brugt 25.000 kr af beboernes lomme for overhovedet at få kommunen i tale vedr. juridiske forhold. Er det rimeligt og god forvaltningsskik? Vi mener, at projektet i sin nuværende form er problematisk af følgende grunde: 2. Overordnede bemærkninger Stor modstand mod projektet: Den lokale opfattelse af projektet har generelt været, at det har karakter af at skulle presses igennem med minimal lokal involvering og falske løfter. Der har

	ikke været den dialog og dokumentation, som Haderslev Kommune har meldt ud, at der skal være i forbindelse med den slags projekter. I forbindelse med behandlingen i Haderslev Kommune har vores lokale forening Nej tak til solceller i Kastvrå bl.a. gennemført en underskriftsindsamling blandt de husstande, som vil komme til at ligge inden for 1 km afstand fra det skitserede industrianlæg (solceller med batterianlæg, lynafleder med mere). Underskriftsindsamlingen resulterede i en klar tilkendegivelse om, at borgerne i området på ingen måde kan bakke op om etablering en solcellepark i vores lokalområde. 97 % af husstandene stemte mod, at projektet skal gennemføres. Her i det seneste halve år, har vi fået endnu flere underskrifter. Så modstanden er stigende. I Haderslev Kommunes Kommunalbestyrelse har man valgt at negligere det klare budskab fra de lokale beboere i forhold til solcelleanlægget. Selvom kommunens byrådspolitikere med borgmester Mads Skau og formanden for Teknik og Klima Udvalget Carsten Leth Schmidt i spidsen og med Socialdemokraterne som lurepassere, før klart har meldt ud, at man ikke vil gennemføre disse projekter uden lokal opbakning. Der er nærmest guldfeber i kommunerne. Hvem kommer først med mest, uanset konsekvenser. En kapacitet som professor i energi Brian Vad Mathisen fra Ålborg Universitet har flere gange udtalt, at det der foregår, er overkill. Dertil kommer, at VE branchen har krammet på kommunerne og styrer processen, frem for et berettiget fokus på borgernes ønsker (også til samarbejde) og miljømæssige og demokratiske konsekvenser af industrianlæg i landzone. Der er ingen rimelighed i, at det er landområder, der skal bære den grønne omstilling i højere grad end byerne. Få i stedet flest mulige solceller på tage, så arealer på landet til VE anlæg mindskes mest muligt. Og sørg for at den kapacitet der allerede er på tage, kan udnyttes fuldt ud. Vi har en nabo med solceller på en landbrugsbygning, men han må ikke producere frit eller alt det han kan til elnettet. Og vær smarte og sørg for borgeropbakning og vælg de mere ubeboede områder, f.eks. rød zone i Skrydstrup. 3. Konkrete indsigelser Stor bekymring for de afledte miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser: Der er opstået en stor bekymring blandt naboerne til den skitserede solcellepark for de konsekvenser, det vil have på lokalområdet både i form af "visuel forurening" og af de gener, som der vil komme fra de planlagte solceller. F.eks. i form af støj; udsyn til solceller i et bakket terræn, som ikke kan afskærmes fuldt ud; i form af brandfare og manglende slukningsmuligheder/kemisk forurening; risiko for forurening fra solceller til jord og luft; stor risiko for, at arealet ikke bliver genanvendt til landbrug Det har tillige vakt bekymring, at landbrugets egne organisationer har anbefalet deres medlemmer at frasælge jorden fra deres landbrugsejendomme, som skal anvendes til energipark. Anbefalingerne om at frasælge jorden fremfor at udleje den til tekniske energianlæg, skal ske for at undgå at stå med et miljømæssigt problem, den dag energiparken er udtjent og skal fjernes. Det er meget bekymrende, at man fra den side forventer en forurening og det viser blot, at de mange penge, der er i projekterne for de berørte lodsejere og projektmagere, overskygger miljøhensyn og hensynet til naboer. Det udpegede projektområde kommer til at ligge på grundvandsområder, og der er bekymring for udvaskning af PFAS og andre stoffer. Det er konstateret og dokumenteret, at udvaskning af PFAS fra solcelleanlæg kan finde sted, men. Disse forhold er ikke vægtet tilstrækkeligt i miljørapporten. I det hele taget er der ikke anvendt nyere forskning, undersøgelser m.v. i miljørapporten. Det er kritisabelt. I det hele taget synes miljørapportens formål at være, at undersøge mindst muligt, at lovliggøre kommunens og lodsejers planer og ønsker. Der gås på kompromis med kommunens egen gældende klimaplan og landskabsudpegninger. Det lover ikke godt for andre kommende energianlæg på landet i Haderslev Kommune. Vi anfægter derfor konklusionerne i Geopartners miljørapport, da der ikke er foretaget et specifikt typevalg af hverken solceller, placering af batterianlæg, undersøgt tilstrækkeligt for mulige skadevirkninger m.m. Vi stiller vi os undrende overfor konklusionen, der siger, at der er tale om ikke-væsentlige påvirkninger. Miljørapporten fortæller desuden, at solcelleanlæg kan medføre støj i omgivelserne, hvilket understøttes af uafhængige kilder og personlige
--	---

oplevelser, f.eks. i Vamdrup, hvor der opleves støj fra solceller. Men kommunen bagatelliserer det.

Konsekvenser for naturen og herunder dyre- og planteliv:

Det udpegede område til solceller ligger i et flot og naturskønt område med bakker og skov præget af et varieret og rigt dyreliv, hvor der bl.a. er en del sjældne rovfugle, sortspætte, traner, rød glente, flagermus, løvfrøer og en række sjældne planter samt større vildt som krondyr og rådyr/dådyr. Det er meget foruroligende, at dette ikke er uddybende undersøgt i miljørapporten. Det bør forbedres, og ud fra et forsigtighedsprincip veje tungt i beslutningen om etablering af solcelleanlæg i vores område, hvor der også er både å og bæk.

Stor bekymring i forhold til affolkning af området og faldende huspriser:

Der er rigtigt mange penge at tjene på etablering af energianlæg som solceller for lodsejere og projektmagere. Dem, der kommer til at betale prisen i form af de fysiske gener og store værditab på ejendommene, er de mange berørte naboer, som står til store værditab på deres ejendomme; dokumenteret til min. 15-20 %; og som i øvrigt risikerer at blive usælgelige. Generelt har det vist sig vanskeligt at få kreditforeninger til at bevilge lån til køb og vedligeholdelse af naboejendomme til energiparker og boligejernes friværdier forsvinder uden, at de får compensation medmindre, de bor meget tæt på energiparkerne. Kastvrå ligger lige uden for 200 meters grænsen og kan dermed ikke se frem til VE kompensation. Lodsejer har tillige på offentligt møde erklæret, at der ikke kommer andre penge fra ham end de lovpligtige. Hvis vi vil med i et fælles energianlæg (Godthåb kaldet af lodsejer) skal vi selv betale for det.

Usikkerhed omkring solcelleplacering generelt i kommunen gør folk økonomisk og menneskeligt usikre og sårbare. Lokalbefolkningen bliver holdt unødigt hen i lang tid uden fordele at se frem til .

Data:

Ydermere ønsker vi data på solcelleanlæggene og det tilhører, der påtænkes opstillet herunder indhold af forurenede stoffer samt placering af batterianlæg og lynafleder. Samt risikofri nedtagning, herunder også økonomiske forhold.

Vi undrer os over, at der løbende sker ændringer i lodsejers plan og kommunens information herom. I perioden frem til nu er solcellerne vokset fra 3 til 3 ½ meter. Der er tilkommet en lynafleder på min. 12 meter. Der er tilkommet et batterianlæg i container af ukendt størrelse og i væsentlig højde over bevoksning. Placering er ukendt og det vil give mere støj samt risiko for kemisk forurening hvis der udbryder brand, som der ikke er beredskabsplan for eller mulighed for at slukke.

Kan det virkelig være rimeligt og lovmedholdeligt, at dette kan ske?

4. Konklusion

Samfundet:

Vores frygt er, at etablering af en VE-solcellepark, kan ændre voldsomt i områdets demografi (fx ved opkøb af ejendomme) og samtidig ødelægge lokalområdets sammenhængskraft – når der er stor fraflytning fra ejendomme vil befolkningsgrundlaget blive reduceret, hvilket blandt andet kan have negativ effekt på lokalområdets skoler, foreninger og institutioner.

Uvisheden slider hos lokalbefolkningen og har præget lokalområdet siden 2022, hvor der første gang blev kæmpet mod solceller. I forvejen har vi 5 vindmøller, en motorvej på vej samt en højspændingsledning og planer om yderligere en strømhovedvej gennem vores område. Det er ikke en begrundelse for at lægge yderligere infrastruktur og industrianlæg hos os. Det er tværtimod en grund til at sige stop. Nok er nok.

Nærværende høringssvar skal ses som et råb om hjælp – lokalbefolkningen er under voldsomt pres!

Vi mener, at beslutningen om etablering af solceller 200 meter fra en samlet landsby med 100 beboere er urimeligt og i strid med proportionalitetsprincippet.

Tiltaget kan ganske vist bidrage til den grønne omstilling, men det er ikke dokumenteret, at netop denne placering er nødvendig for at opnå målet.

		Der er tale om et indgreb, som påfører lokalsamfundet så væsentlige byrder – støj, visuel forurening, værditab på boliger og forringelse af landskabet – at det står i klart misforhold til den energimæssige gevinst. Beslutningen fremstår derfor uproportional og bør ændres eller bedre endnu; ophæves. Vi forventer et svar til os direkte, om hvordan lige præcis vores høringssvar vægtes. Vi ønsker aktindsigt i forvaltningens samstilling og beskrivelse af alle høringssvar, og det skal være inden forvaltningens vurdering fremlægges for politikere. 5. Afslutning Vi forventer, at indsigelserne indgår i den videre behandling, og at der gives skriftligt svar på de rejste spørgsmål og bekymringer
15	Nederbyvænget 6100 Haderslev	Jeg bakker op om høringssvaret nej til solceller Kastvrå
16	Bjerndrupgårdvej 29a, 6070	Jeg ønsker hermed at indsende bemærkninger til høringen om solenergianlægget ved Kastvrå. Jeg er bekymret for de tekniske bygninger og det planlagte batterianlæg i området. Der fremgår ikke tydeligt, hvor store disse anlæg bliver, hvordan de placeres i landskabet, og hvilke sikkerhedstiltag der planlægges. Jeg efterlyser derfor: 1. Konkret visualisering af bygningernes højde, farver og materialer samt deres synlighed fra nærliggende ejendomme og veje. 2. Oplysninger om støj og varmeudledning fra både transformatorstationer og batterianlæg – herunder drift både dag og nat. Er der lavet beregninger? 3. Sikkerhedsvurdering for batterianlægget: Hvilke tiltag sikrer mod brand, eksplosion eller udledning af giftige stoffer (f.eks. PFAS eller elektrolytforbindelser)? 4. Beredskabsplan ved eventuelle fejl, brand eller lækage – og hvem har ansvaret for oprydning og skadesdækning? ⚠ Desuden er der kritiske mangler og svagheder i §25-tilladelsen: 1. Ingen uafhængig kontrol eller overvågning • Kommunen vurderer, at projektet ikke giver væsentlige påvirkninger og stiller derfor ingen krav om løbende miljøovervågning – bortset fra støjmåling efter 6 måneder. • Det betyder, at hverken grundvand, jord, PFAS eller driftsstøj kontrolleres løbende. ➡ Der mangler en objektiv kontrolmekanisme og ansvar for tilsyn. 2. PFAS-kravet er formelt, men ikke praktisk • Bygherre skal "indsende dokumentation" for, at paneler og kabler ikke udleder PFAS. • Men der stilles ingen krav om test i mark eller uafhængig verificering. ➡ Tilladelsen hviler på troværdigheden af producentoplysninger, ikke dokumenteret dansk test. 3. Ingen økonomisk sikkerhed • Der kræves blot en tinglyst deklaration om fjernelse, men ingen bankgaranti eller økonomisk sikkerhed for nedtagning og affaldshåndtering. ➡ Hvis selskabet går konkurs, hænger jordejer og kommune på regningen. 4. Manglende vurdering af driftsfasen • Vilkår 3.24 dækker støj, men intet om varme, vibrationer, elektromagnetiske felter, brandrisiko eller emissioner fra batterianlæg.

• Der er ingen driftsmiljøvurdering for et anlæg, der skal stå i 30 år.

→ Tilladelsen er primært rettet mod anlægsfasen.

5. Batterianlægget er utilstrækkeligt reguleret

• Batterier nævnes som mulighed, men der er ingen specifikke vilkår for brand, lækage, eller håndtering af elektrolytter.

• Brandvæsenets retningslinjer (Beredskabsstyrelsens "Retningslinjer for Li-ion batterier 2024") er ikke nævnt.

→ Tilladelsen åbner for teknisk risiko uden kontrolramme.

6. Manglende vurdering af trafikbelastning

• Al anlægs- og nedtagningstrafik skal ske via Sommerstedvej, men der er ingen beregning af trafikmængde, vejbelastning eller støj under anlægsarbejdet.

→ Ingen vurdering af sikkerhed, støj, vibrationer eller risiko for skader på nærliggende ejendomme.

7. Ingen stillingtagen til dræning og jordbund

• Der stilles krav til afstand til vandløb og natur, men ingen krav om beskyttelse af dræn, jordstruktur eller vandbalance.

→ Risiko for komprimering, ændret afstrømning og erosion er ikke vurderet.

8. Manglende håndtering af kumulative påvirkninger

• Kommunen vurderer projektet isoleret og forholder sig ikke til andre solcelle- eller vindprojekter i området.

→ Det bryder med miljøvurderingslovens krav om samlet konsekvensvurdering.

9. Svag begrundelse for konklusionen

• Kommunen henviser til, at "miljøvurderingen har vist ingen væsentlige påvirkninger", men der er ingen konkret dokumentation i tilladelsen for, hvordan dette er vurderet.

→ Tilladelsen bliver derfor et administrativt stempel frem for en selvstændig faglig afgørelse.

10. Manglende borgerhensyn

• Der henvises til, at "samtlige modtagne bemærkninger er vurderet", men der findes intet bilag med høringssvar og kommunens svar, selvom det burde være offentliggjort.

→ Gennemsigtheden og demokratisk legitimitet er svag.

🔗 Samlet vurdering

Udkastet til § 25-tilladelsen fremstår ufuldstændigt, administrativt og uden uafhængig kvalitetssikring.

De opstillede vilkår dækker kun overfladiske forhold (støj, afstande, beplantning), men ignorerer tekniske, driftsmæssige og sikkerhedsmæssige risici.

Derfor bør Haderslev Kommune ikke meddele endelig § 25-tilladelse, før:

1. der foreligger en supplerende miljøvurdering for driftsfasen,

2. der er indarbejdet krav om økonomisk sikkerhed og brandberedskab,

3. der er udarbejdet reelle kontrol- og overvågningsvilkår,

		4. og der foreligger offentlig redegørelse for de indkomne høringssvar. Jeg mener, disse forhold bør være fuldt dokumenteret og offentliggjort, før kommunen træffer endelig beslutning.
17	Kongstedvej 1, 6500 Vojens	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
18	Ejsbølvej 85	Høring af forslag til kptillæg 5-2025, lp 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå, udkast til §25 tilladelse. Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ
19	Ørstedvej 6 6560 Sommersted (Ør sted Brænde Salg)	Jeg bryder mig ikke om at man plastrer vores smukke landskab til med solceller. Der findes mange andre muligheder. Det er grimt og absolut unødvendigt.
20	Simmersted bygade 8, Simmersted	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
21	Kongstedvej 1, 6500 Vojens	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra " foreningen nej tak til solceller i Kastvrå "
22	Simmersted Byvej 11	Det er efter min mening en udemokratisk måde man har valgt ved at ville presse et pilotprojekt igennem uden først at have forhørt sig lokalt. Her er ingen valgmuligheder. Her er udpeget alene et projekt uden stillingtagen til om nogle af de øvrige mange projektforslag i kommunen evt. Kunne være mere attraktive.
23	Vonsbækvej 25	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
24	Vestermarksvej 3 6560	Jeg bakker op om høringssvar fra Nej tak til solceller i kastvrå.
25	Lavgade 4, Maugstrup, 6500 Vojens	Det er med stor bekymring for såvel miljøet som for min og andres demokratifølelse, at jeg oplever, at solcelleprojektet i Kastvrå forsøges presset igennem som et pilotprojekt af hensyn til projektmageren. Det virker, som om den offentlige høring blot er en skueproces, der skal overstås, inden beslutningen skal hastes igennem kommunalbestyrelsen, før den nye kommunalbestyrelse træder sammen. Der er endnu ikke givet forståelige forklaringer på miljøbeskyttelse i forbindelse med projektet. Der henvises gang på gang til, at alle love skam overholdes. Det er ikke godt nok, så har vi jo intet lært af fortiden. Sprøjtemidlet DDT overholdt skam alle love, da det blev indført, ligesom PFAS-holdige stoffer overholdt gældende lovgivning, da de blev indført. Det har efterfølgende vist sig, at gældende lovgivning stort set aldrig er så skrap miljømæssigt som nødvendigt, så hvorfor ønsker man som offentlig myndighed ikke sætte den miljømæssige barre højere, end loven foreskriver? Det er ikke ulovligt, kun dyrere og mere besværligt for projektmagere. I høringsmaterialet er der heller ikke tilstrækkelig dokumentation for de vurderinger der er lavet. Der er tale om formodninger på for løst grundlag, og de faktiske forhold er ikke konkret undersøgt. F.eks. ikke hele året rundt, påvirkning på dyr og mennesker, brandrisiko. Noget har man helt undladt at undersøge på en formodning om, at der der ikke grundlag for. Borgerobservationer er ikke inddraget i.f.t. vildt, husdyr og flora Der er heller ikke sat faste og forståelige rammer for oprydningen og forhåbentlig reetablering tilbage til landbrugsjord, når solcellerne en gang ad åre er opslidte, og må fjernes. Hvordan har kommunalbestyrelsen tænkt at sikre sig, at der rent faktisk er økonomisk råderum, så ejeren af anlægget, som har tjent

		mange penge på det, kommer til at betale for reetableringen? Det er inden for lovens rammer, at projektmager på et tidspunkt sælger jorden og anlægget. Hvis salget sker til et Aps, så vil en efterfølgende konkurs betyde, at fællesskabet (læs kommunekassen) kommer til at betale for oprydning og reetablering, alt imens projektmageren har høstet en formue på kommunens regning. Endelig finder jeg det ganske moralsk forkasteligt, at kommunalbestyrelsen ønsker, at virkelig god landbrugsjord tages ud af driften på et tidspunkt, hvor priserne på gode og sunde fødevarer produceret forholdsvis forsvarligt i Danmark nærmest eksploderer. Set fra mit lille sted virker det logisk, at når man begrænser produktionen af fødevarer, vil priserne stige mindst det tilsvarende. Så længe vindmølleejere betales for at standse vindmøllerne, så priserne på el holdes kunstigt oppe, er der virkelig ingen grund til at inddrage god og frugtbar landbrugsjord til solcelleprojekter. Jeg vil anmode kommunalbestyrelsen om at sidestille Kastvråprojektet med alle andre solcelleprojekter i kommunen, ligesom jeg vil anmode om, at den endelige beslutning ikke træffes af den siddende kommunalbestyrelse, det har ikke større hast, end det kan vente til begyndelsen af 2026.
26	Vodskovvej 3	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i kastvrå.
27	Kastvråvej 17	Jeg bakker op om høringssvaret fra foreningen NEJ til solceller i Kastvrå
28	Simmersted Byvej 21, Simmersted	Til Haderslev Kommune Vedrørende: Høringssvar til planlagt solcelleanlæg ved Sommerstedvej, Kastvrå Jeg ønsker hermed at indsende mit høringssvar i forbindelse med den planlagte etablering af et solcelleanlæg på ca. 33 ha ved Sommerstedvej i Kastvrå. Jeg er imod projektet i den nuværende form og placering, og begrundet dette med følgende forhold: 1. Uhensigtsmæssig placering: for tæt på landsby Placeringen er efter min vurdering for tæt på Kastvrå by. Det vil få betydelig indvirkning på områdets helhedsindtryk og på naboernes oplevelse af deres nærmiljø. Samtidig vurderes det at kunne påvirke salgsværdien af omkringliggende boliger negativt. Kan andre landsbyer risikere samme ignorering i lignende sager 2. Manglende gennemsigtighed i processen Det fremgår, at borgerne først blev bekendt med projektet i 2020, mens forvaltningen allerede havde kendskab hertil i 2017, og enkelte/flere byrådsmedlemmer i 2018. Denne forskel i informationstidspunkt giver et uheldigt indtryk af manglende åbenhed og borgerinddragelse. 3. Manglende hensyntagen til borgernes modstand Det virker bekymrende, at projektet fortsættes som et såkaldt pilotprojekt, til trods for tydelig modstand blandt de lokale beboere. Et pilotprojekt bør netop tage højde for erfaringer og dialog med borgerne – ikke gennemføres på trods af dem. Som nævnt af eks. Formanden for teknik og miljø har udtalt at man lært meget af processen, alligevel fastholdes placeringen 4. Uklarhed om beplantning og visuel afskærmning I lokalplanen nævnes et 5 meter bredt læhegn som visuel afskærmning. Dette er imidlertid blevet videreformidlet af enkelte politikere som "skovplantning", hvilket skaber forvirring og usikkerhed omkring, hvad der reelt bliver etableret som værn mod udsyn/indsyn.

		En tydelig præcisering og forpligtelse på beplantningens art, tæthed og vedligeholdelse bør fremgå klart. 5. Manglende oplysninger om batterianlæg i containere Der er endnu ikke taget stilling til, hvor batterianlæg skal placeres, dens størrelse (især højde), eller hvilket støjniveau den vil medføre. Dette er væsentlige elementer, som bør indgå i vurderingen af anlæggets samlede påvirkning af nærområdet. 6. Manglende fokus på beboernes livskvalitet Det opleves utrygt, at byrådets drøftelser synes at fokusere mere på den økonomiske compensation, der eventuelt tilfalder Kastvrå, end på, hvad anlægget konkret betyder for beboernes dagligdag og livskvalitet. 7. Tab af god landbrugsjord Det bør overvejes, om det er rimeligt at udtage god og dyrkningssikker landbrugsjord til energiformål, når der i den stak af ansøgninger til nye VE anlæg findes arealer med lavere bonitet, som vil være mere egnede til et projekt af denne karakter. 8. Uklarhed omkring lokal forankring og ejerskab Projektet blev ifølge oplysninger udvalgt på baggrund af dets lokale forankring. Det fremstår imidlertid, som om denne forankring primært har bestået i en begrænset kreds af investorer, og at projektet senere er blevet ændret/foreslået til en form for andelsmodel for en mindre del af anlægget. Denne model ser dog ikke ud til at have reel tilslutning i lokalområdet, hvilket svækker projektets legitimitet og troværdighed som et lokalt forankret initiativ. 9. Miljøpåvirkning og bortskaffelse af solceller Jeg savner en grundig redegørelse for den miljømæssige påvirkning, både under drift og ved anlæggets endelige nedtagning. Solceller indeholder materialer, der kan forurene, og det bør tydeligt fremgå, hvilke krav der stilles til håndtering, genbrug og bortskaffelse af panelerne. Ligeledes bør der stilles klare miljøkrav til, hvordan jorden under og omkring anlægget beskyttes mod udvaskning, kemikalier og ændret dræning i driftsperioden. Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at genoverveje placeringen og rammerne for projektet, således at hensynet til nærhed til landsbyer, høringssvar borgere, landskab og landbrugsjord i højere grad vægtes i beslutningsprocessen.
29	Har Huset: Kastvråvej 27, 6560 Sommersted	Kære politikere i Haderslev Kommune, Jeg undrer mig over, at I overhovedet overvejer at placere et solenergianlæg så tæt på en by. Personligt er jeg ejer af huset på Kastvråvej 27, som ligger omtrent midt i byen – og mit hus ligger ca.200 meter fra det område, hvor I ønsker at placere solenergianlægget. Negativ påvirkning af ejendomsværdier Der er ingen tvivl om, at et solenergianlæg vil påvirke ejendomsværdierne i negativ retning. Kastvråvej 27 er en flot patriciervilla fra 1929 med en pragtfuld udsigt over marker og skov. Huset er i gang med en gennemgribende renovering, så det fremstår som en virkelig smuk bolig. Desværre har solcelleprojektet sat mig i en umulig situation. Jeg har fået rådgivning fra min arkitekt, håndværkere og ejendomsmægler, og deres vurdering er entydig: Ejendomsværdien vil falde drastisk, hvis solenergianlægget bliver gennemført. Derfor er projektet sat i bero, selvom halvdelen af arbejdet allerede er udført, og materialer til resten er købt. Jeg forstår ikke, hvordan det kan være rimeligt, at kommunen kan træffe en beslutning, som kommer til at koste private borgere så mange penge. Det kan jeg ikke acceptere.

		Miljøet og livskvaliteten i Kastvrå Jeg er også bekymret for miljøet og livskvaliteten i Kastvrå. Man gør meget for at holde liv i byen og tiltrække nye beboere – hvilket i forvejen ikke er let. Hvis solenergianlægget gennemføres, vil det blive endnu sværere. Mange huse vil stå tomme og forfalde, fordi renovering ikke længere kan betale sig. Afslutningsvis vil jeg gerne komme med et venligt råd til kommunen: Jeg er imponeret over det stærke sammenhold, vi har i byen. Der er et aktivt foreningsliv, og folk gør, hvad de kan for at skabe en smuk og levende by. Man værner om miljøet og dyrelivet i nærområdet. Lange striber af blomster bliver plantet for at øge biodiversiteten og skabe gode betingelser for bier og andre insekter. Jeg vil foreslå, at kommunen samarbejder med beboerne i Kastvrå i stedet for at modarbejde dem. Jeg er overbevist om, at borgerne i området ved, hvad der er bedst for miljøet og livskvaliteten dér, hvor de bor. Det vil ikke ende lykkeligt, hvis kommunen fortsætter med at tromle hen over lokalbefolkningen, som man har gjort indtil videre.
30	Kastvråvej 2 (nej til solceller i Kastvrå)	Jeg bakker op om høringssvaret fra foreningen. Nej til solceller i Kastvrå.
31	Kastvråvej 10 (Kastvrå Vandværks- og Borgerforening)	Kastvrå 20. oktober 2025 Høringssvar Kastvrå Vandværks og Borgerforening Foreningen har været Kastvråborgernes formelle repræsentant, da der skulle lægges offentligt vand i Kastvrå fra Sommersted Vandværk. Foreningen har også været involveret, da Kastvrå skulle kloakeres. Foreningen har også et socialt formål. Der holdes hvert år en generalforsamling med ca. 65 deltagere. I løbet af året holdes forskellige aktiviteter, som styrker sammenholdet og fællesskabet. Vi har også ved disse og andre lejligheder samtaler om forhold der i øvrigt vedrører Kastvrå. Som følge af foreningens opgaver og formål interesserer vi os især for forhold der har med vand at gøre samt for Kastvråborgernes velfærd og livskvalitet Her kommer det planlagte solcelleanlæg ind i billedet. Vi er bekymret for: • Jorder i Kastvrå og dermed også på solcellearealet er grundvandsområde. Risikoen for påvirkning af det lokale grundvand er ikke tilstrækkelig analyseret og vurderet i det fremlagte høringsmateriale • Kastvråvej er jævnlgt oversvømmet, fordi regnvand ikke afledes tilstrækkelig og dermed hober sig op i form af oversvømmelse. Vi er bekymret for, om det kan blive værre, idet hoveddrænet forløber fra Kastvråvej til Sommerstedvej og derefter igennem solcellearealet. Kan man vedblivende tilgå disse dræn og vedligeholde dem? Og kan der evt. lægges nye? Der bør være klausuler for dette i paragraf 25 tilladelsen, også i.f.t. økonomi og ansvar • Vi er således bekymret for drikkevandsressourcerne og vandkvaliteten i vores område, hvis der etableres industrianlæg i form af solceller 100-205 meter fra Kastvrå By. • Vi er bekymrede for beboernes velfærd og livskvalitet samt foreningens og byens eksistens, hvis vi får så mange solceller så tæt på. Det kan påvirke borgerne miljømæssigt, sundhedsmæssigt og livskvalitetsmæssigt. Ejendommene i byen falder i pris, nogle vil blive solgt, andre kan ikke sælges • Vi mister den nære glæde ved livet på landet, hvis der kommer et industrianlæg • Vi frygter, at vi ikke vedvarende kan opretholde og udvikle sammenholdet og de mange aktiviteter vi har Ovenstående forhold er ikke i tilstrækkelig grad og dybtgående nok behandlet i Høringsmaterialet. Beboer perspektivet er slet ikke et emne i materialet.

		Opfordring: • Foreningen anbefaler, at projektet stoppes • Alternativt at det bliver genovervejet med henblik på: - o En uafhængig drænteknisk vurdering og dokumentation af afstrømningsforhold. - o Særskilte regler for øget afstand til byen og beskyttelse af grundvandet - o At beboer perspektivet og de gener man påføres kommer til at indgå i en ny høring. I øvrigt tilslutter vi os de høringssvar, der er indsendt af Foreningen Nej tak til Solceller i Kastvrå samt af jurist Bjarne Ditlevsen, Berg Advokater
32	Kastvråvej 6, 6560 Sommersted	Kære Haderslev Kommune, Vi skriver dette høringssvar som bekymret og stærkt utilfreds nabo til det planlagte solenergianlæg ved Kastvrå. Vi bor ca. 500 meter fra området, hvor anlægget foreslås opført, og vi mener, at placeringen er uhensigtsmæssig, ødelæggende for landskabet og urimelig over for naboerne. Vi har læst de fremlagte dokumenter – herunder planforslaget, lokalplanen og udkastet til § 25-tilladelsen – som ligger på kommunens hjemmeside (haderslev.dk). Selvom vi fuldt ud støtter den grønne omstilling og ønsker mere vedvarende energi, mener vi, at denne placering er dybt forkert og vil få store negative konsekvenser for både natur, naboer og lokalmiljø. 1. Ødelæggelse af landskabet og områdets karakter Området omkring Kastvrå er et åbent, smukt og rekreativt landbrugslandskab med stor natur- og udsigtsværdi. At dække et areal på over 40 hektar med solpaneler, lynafleder, batterianlæg og tekniske bygninger vil fuldstændig ændre områdets udtryk fra grønt og levende til et industrielt teknikanlæg. Selv med beplantningsbælter kan man ikke skjule anlægget effektivt – særligt ikke om vinteren. Det vil kunne ses fra både nærliggende ejendomme og veje, og vil påvirke naboernes livskvalitet markant. Vi finder det meget kritisabelt, at kommunen vil tillade så omfattende et anlæg så tæt på beboede ejendomme, når der findes andre egnede arealer i kommunen med langt færre naboer og mindre visuel påvirkning. 2. Risiko for refleksion, støj og gener Der står meget lidt konkret i materialet om, hvordan man vil forhindre blænding fra panelerne. Selv antirefleksbehandlede paneler kan give generende glimt, særligt for huse i højere terræn eller med udsigt mod anlægget. Derudover vil anlægget kræve tekniske installationer (invertere, transformere m.m.), som kan give lavfrekvent summen, især i stille perioder. Det er uacceptabelt, at naboer skal udsættes for dette – og der mangler dokumentation for, hvor støjen vil kunne høres. 3. Trafik, støv og anlægsarbejde Under anlægsfasen vil der komme betydelig tung trafik med lastbiler, gravemaskiner og materialer. Kommunen skriver, at trafikken skal foregå via Sommerstedvej, men der er ikke fremlagt en egentlig trafikplan med konkrete tidsrum, ruter og støvbegrænsende tiltag.

		Beboere i området risikerer at opleve støv, støj og vibrationer i flere måneder, og det er ikke rimeligt, at vi skal bære de gener for et anlæg, vi ikke har ønsket. 4. Natur og biodiversitet Området rummer et aktivt dyre- og fugleliv, og selvom der nævnes "faunapassager", er det uklart, hvordan disse konkret skal etableres og vedligeholdes. Vi frygter, at solcelleanlægget vil splitte lokale levesteder og forringe biodiversiteten i området – et tab, der ikke kan opvejes af et teknisk anlæg. 5. Reetablering – manglende garanti Kommunen skriver, at området skal reetableres som landbrugsjord, når anlægget nedtages. Men der gives ingen reel garanti for, at jorden kan vende tilbage til samme kvalitet efter 30 års teknisk drift. Erfaringer fra lignende projekter viser, at jorden ofte mister sin struktur og dyrkningsværdi, og at kabler, betonfundamenter og dræn efterlades. Jeg mener, at kommunen bør kræve økonomisk sikkerhedsstillelse for fuld genetablering, så udgifterne ikke ender hos skatteborgerne. 6. Uretfærdig placering Vi stiller mig uforstående over for, at man placerer et anlæg af denne størrelse midt i et område med beboelse, frem for at anvende lavtliggende, ubenyttede arealer eller tage på offentlige og erhvervsmæssige bygninger. Det virker, som om hensynet til økonomi for projektudvikleren vægtes højere end hensynet til os, der bor her. Konklusion og opfordring Vi er stærkt imod den foreslåede placering af solenergianlægget ved Kastvrå. Vi opfordrer Haderslev Kommune til at: • Afvise projektet i sin nuværende form • Iværksætte en grundig vurdering af alternative placeringer • Sikre, at fremtidige solenergi projekter placeres i områder uden beboelse i nærheden • Garantere fuld reetablering og økonomisk sikkerhed for dette • Beskytte landskabet og naboernes rettigheder bedre i fremtidige lokalplaner Vi bakker som sagt op om grøn energi – men ikke på bekostning af natur, landskab og menneskers trivsel. Det grønne skal ikke blive til sort uretfærdighed for dem, der bor tæt på.
33	Køllesvinget 7, 6100 Haderslev	Høringssvar vedr. Solcelleprojekt i Kastvrå Jeg ejer en grund på Kastvråvej nr. 22 , Kastvrå, 6560 Sommersted Grunden har været i mit eje i mange år. Jeg har tidligere drevet landbrug ud mod Sommerstedvej, som nu er solgt. Jeg har beholdt grunden med henblik på at bygge hus eller med henblik på salg. Dette er grundlaget for mit høringssvar, som er en protest mod Lokalplan og Kommuneplanstillæg Jeg ønsker ikke solceller placeret på det udpegede areal, fordi: • Værdien af min grund/ejendom forringes væsentligt, både som den er nu og ved evt. salg. • Med et så nært industrianlæg til landsbyen Kastvrå, vil der ske fraflytning og ikke tilkomme nye borgere. Kastvrå er en meget velfungerende landsby, og det skulle den gerne fortsætte med at være

		• Landsbyens herlighedsværdi og landskabskvaliteter ødelægges unødvendigt. Noget som kommunen har anerkendt i sin gældende klimaplan og landskabsudpegning, men som lokalplansforslaget og tillæg til kommuneplanen går på voldsomt på kompromis med • Som tidligere landmand kender jeg boniteten og dyrkningsværdien af jorden i Kastvrå indgående. Det er noget af den bedste, mest udbyttesikre og dyrkningssikre landbrugsjord i Haderslev Kommune. Det er stærkt uhensigtsmæssigt at bruge netop dette areal eller anden jord i Kastvrå til opstilling af solceller. Der må findes andre arealer i kommunen, f.eks. i rød zone ved Skrydstrup, eller på lavbundslande, der er mere egnede. Der er også andre egnede arealer i Kastvrå/Simmersted/Maugstrup landdistrikt. • I henhold til aftalen om grøn trepart skal der udtages en del jord. Da vi fortsat skal kunne producere fødevarer i landbruget, bør der ikke samtidig udtages dyrkningssikker jord. Derfor bør der ske en samordning mellem grønne projekter, industrianlæg og landbrug • Jeg er også skovejer. Fra tidligere kender jeg også den lille skov i Kastvrå med en lille bæk, som støder lige op til solcellearealet. Den har stor herlighedsværdi, og der er en del vildt. Kommunen og staten ønsker mere skov i Danmark. Derfor undrer det mig, at der i Kastvråprojektet gives dispensation for skovbyggelinjen, som normalt er 300 m, men som reduceres til 30 meter. Jeg opfordrer til at skovbyggelinjen opretholdes på de 300 meter • Jeg har tidligere ejet Slivsgaard, som ligger umiddelbart op til solcellearealet. Derfor ved jeg, at de nuværende beboeres udsigt vil blive spoleret, hvis der anlægges solceller. De vil også uundgåeligt få gener i form af støj fra solceller, convertere og battericontainer. Det ønsker jeg ikke for dem. • Jeg opfordrer til, at solceller i stedet opsættes på tage, både i by og på land, så der skal bruges mindst mulig jordareal til solceller i naturen
34	Vojens	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå.
35	Hyldevej 4 6541 Bevtøft	Jeg er generelt imod flere "jernmarker" på landbrugsjord. Den eneste der får noget primær økonomi ud af det er bonden der har jorden. Alt andet økonomi i dette projekt er tilskuds animeret, så anlægget kommer bare ind i køen af overproduktion i solrige øjeblikke. Vi har brug for energikilder der kan producere 24/7 365. Find et areal til Danmarks første kernekraftværk i stedet for, og bevar landbrugsjord.
36	Simmersted Byvej 10 th. 6500 vojens	Jeg bakker op om høringssvaret som er indsendt af foreningen "nej til solceller i Kastvrå" Og i øvrigt mener jeg I bør hører efter hvad borgerne i Kastvrå mener, og ikke så meget til en enkelt mand.
37	Kastvråvej 18	Solenergianlæg ved Kastvrå kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 Jeg indsender dette høringssvar som nabo, gårdejer og selvstændig erhvervsdrivende i Kastvrå. Jeg ejer en landbrugsejendom beliggende tæt(205 meter)på det planlagte solenergianlæg i Kastvrå. Jeg har direkte udsigt til det foreslåede projektområde fra mit stuehus og vil derfor blive væsentligt berørt af anlæggets etablering. Min ejendom ligger højt placeret, hvilket betyder at jeg trods afskærmende beplanthning, vil kunne se ned over det påtænkte solcelleareal både sommer og vinter. Min jord er forpagtet ud til landbrugsformål. Selv ville jeg aldrig etablere solceller på jorden, men gerne på egne tage Manglende og uklare oplysninger i høringsmaterialet Jeg finder det stærkt utilfredsstillende, at kommunen sender projektet i høring uden at give borgerne fyldestgørende informationer om de tekniske elementer, der udgør en væsentlig del af anlægget. Der mangler blandt andet konkrete oplysninger om: • Batterianlæggets placering, størrelse og type. • De tekniske bygninger (invertere, transformere mv.), • Eventuelle lynafledere eller høje konstruktioner i området • Støj fra det konkrete anlæg, både som enkeltelementer og som samlet anlæg med flere støjkluder. Flere støjkluder vil uvægerligt give mere hørbar støj, end de enkelte elementer afgiver tilsammen. Der sker en akkumulering • Der er ikke redegjort tilstrækkelig for forureningsrisiko under opstilling, drift og nedtagning • Der er ikke egentlige beredskabsplaner for drift og uheld ved anlægget, f.eks. lækage, brand, utilsigtet forurening m.v. Er vores lokale brandværn

	overhovedet i stand til at håndtere en brand eller forurening? Har de det fornødne udstyr og uddannelse? • Plan for vedligehold af eksisterende afvanding og evt. nyetablering af dræn fra bl.a. mine og andres marker. • Afvanding fra offentlig vej. Der er i forvejen problemer, når det regner meget. Den nuværende afvanding forløber gennem solcellearealer og skov/beplantning • Projektmager har orienteret os borgere om mulighed for billigere strøm/varme: Dette er ikke konkret beskrevet og analyseret i høringsmaterialet, som dermed er ufuldstændigt Uden disse oplysninger kan man som nabo ikke reelt vurdere de visuelle, sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige og miljømæssige konsekvenser af projektet. Det er ikke rimeligt at forvente, at borgere skal afgive høringssvar på et så ufuldstændigt grundlag. Et industrielt anlæg i åbent landskab Projektet vil ændre området markant fra åbent, rekreativt landbrugsland til et industrielt præget teknisk anlæg med hegn, teknikbygninger, serviceveje og store arealer dækket af solpaneler. • Jeg mener ikke, at et anlæg af denne karakter hører hjemme her. Det er et malplaceret industrianlæg midt i et åbent landskab, hvor både beboere og erhvervsdrivende er afhængige af områdets landskabelige kvalitet. • Jeg bor på ejendommen sammen med min familie. Jeg ville ikke have bosat mig i Kastvrå, havde jeg vidst, at der ville komme et solcelleanlæg. • Placeringen er stærkt uhensigtsmæssig så tæt på en landsby med op til 100 borgere, som ikke kan undgå at opleve gener og økonomiske tab, hvis solcelleanlægget etableres. • Vi har dyr på gården, som græsser lige op til solcellearealet. Hvilken indvirkning vil det have på dem? Der er andre aktive landbrug med dyr i Kastvrå. Konsekvenser for dyrevelfærd og -sundhed er ikke beskrevet i høringsmaterialet. Det må undersøges mere indgående. • Jeg mener ikke at god landbrugsjord skal anvendes til solcelleanlæg. • Når jeg kigger ud ad mine vinduer, kan jeg i forvejen se vindmøller og højspændingsledninger. Dermed er området i forvejen belastet af teknisk infrastruktur. Jeg mener derfor ikke, at der er grundlag for yderligere at sætte solcelleanlæg op. Beplantning ændrer ikke virkeligheden Jeg har bemærket, at der foreslås afskærmende beplantning omkring området. Det ændrer dog ikke min holdning. Beplantning kan hverken fjerne anlæggets størrelse, dets tekniske udseende, støjen eller den permanente ændring af landskabet. Der vil fortsat være tale om et stort teknisk anlæg, som ødelægger oplevelsen af åbent land og forringer områdets visuelle og rekreative værdi. Mulighed for at anvende evt. VE kompensation Jeg er tvivlende over for, om Kastvrå som er et lille samfund med kun 1 forening, overhovedet kan udnytte grønne puljemidler og evt. anden VE kompensation. Konklusion Jeg anfægter, at vi som naboer til det påtænkte solcelleanlæg ikke er blevet imødekommet overhovedet, hverken af forvaltning eller af politikerne. Vi har brugt masser af tid, penge, samlet underskrifter, lavet forening, deltaget i borgermøder m.m. uden vi er blevet hørt. Tillid til fornuft og demokrati har nået et lavpunkt. Hvorfor tilgodeses en enkelt projektmager og dennes mulighed for personlig gevinst, frem for den gældende klimaplans landskabsudpegninger og en hel landsbys saglige indvendinger?
--	---

		Dertil kommer, at der ikke kan forventes VE kompensation til enkeltpersoner, hvis bolig ligger mere end 200 m fra solcelleområdet. Der er ikke tillid til, at mulighed for billig strøm eller fælles energiproduktion administreret af en enkelt projektmager vil blive til noget eller være interessant for lokale andelshavere. Jeg ønsker hermed at udtrykke min klare modstand mod projektet i den foreliggende form. Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at afvise projektet eller som minimum kræve en ny og mere fyldestgørende planlægning, der redegør klart for alle tekniske komponenter og deres konsekvenser for naboer og omgivelser. Dertil kræves uddybning af de landskabelige og livskvalitetsmæssige forhold for mennesker og dyr. Høringsmaterialet er ikke dybgående nok eller tilstrækkeligt konkret beskrevet i.f.t. påvirkningen på mig og min familie I øvrigt tilslutter jeg mig samtlige høringssvar, indgivet af foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå samt af foreningens jurist Bjarne Ditlevsen, Berg Advokater
38	Langagervej 8, knud (Vand-Schmidt A/S)	De passer ikke ind i naturen, hvad med vores grundvand og vandressourcer? De udskiller forskellige stoffer som trækker ned i jorden, det er bevist også de steder hvor får går og græsser, de blir nødslagt. Få hellere flere vindmøller op osv.
39	Ringgade 7 Maugstrup	Jeg bakker helt op om høringssvaret fra foreningen nej til solceller i Kastvrå
40	Storegade 48, Sommersted	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå.
41	Kastvråvej 9, 6560 sommersted	Jeg ved ikke om der er andre steder hvor over 90 procent af indbyggerne i en by er imod opstillingen af solceller. Så hermed sagt at jeg og min kone Krista Schmidt er meget imod opstillingen af solceller så tæt på landsbyen. Hvis Nis Kjær, som er født her, men flyttet ud, får lov til at etablere dem er det helt uforståeligt fra kommunens side og meget vanskelig at forstå hvorfor vi overhovedet bliver spurgt. Vi har et godt sammenhold i byen, men det er vigtigt for os at vi kan blive på det antal beboere som vi har nu. Det vil opbygningen af solceller tæt på byen gøre noget mere vanskelig. Vi er glade for Nis Kjærs forældre her i byen og Nis vil altid være velkommen, Men kommunen bør i denne situation tage en fornuftig beslutning for både Nis og os.
42	voula	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå Som tidligere borger i Haderslev Kommune må jeg udtrykke en klar og voksende mistillid til den måde, kommunalbestyrelsen og Teknik- og Klimaudvalget håndterer sagen om solenergianlægget ved Kastvrå. Jeg bor hverken i kommunen eller i Danmark længere, men tanken om at skulle passere dette monstrum under et ferieophold én gang om året, ødelægger min lyst til at vende tilbage. Forestil jer, hvordan det må være for dem, der skal se på det hver eneste dag. Jeg garanterer jer: mange vil flytte for jeg har set lignende situation i en omraade hvor jeg har et sommerhus. Så tag venligst et tip fra en udefrakommende, som måske ser sagen lidt klarere end dem, der er viklet ind i den: Det her ligner en Rømø/Kongsmark-sag, som I kommer til at leve med resten af jeres politiske liv. Er det virkelig det værd? Grøn energi er selvfølgelig en god idé, men kun når hele værdikæden er bæredygtig – også socialt og menneskeligt. Europa har allerede set rigeligt med eksempler på, hvordan naboer mistrives i kølvandet på dårligt placerede sol- og vindprojekter. Skal Haderslev virkelig føje sig til den liste?

43	Sommerstedvej 7A	Der er sagt "nej" en gang før, så det er Stadigvæk et "nej tak" til solenergianlæg.
44	Kastvråvej 17	Jeg bakker op om høringssvar fra foreningen nej til solceller i Kastvrå
45	Runebakken 118	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen Nej til solceller i Kastvrå
46	Hjerndrup landevej 60	Jeg bakker op om høringsvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ! Stop klimahysteriet og lyt til de lokale i Kastvrå.
47	Åvej 12	Jeg bakker op om høringssvaret fra foreningen nej til solceller i Kastvrå
48	Åbjergvej 10, 6560 Sommersted	Jeg bakker op om høringssvaret fra foreningen nej til solceller i Kastvrå.
49	Anderup Søndervej 32, 6070 Christiansfeld	Kære politikere i Haderslev Kommune. Vi er ved at kigge på hus i Haderslev Kommune, men er kommet meget i tvivl på grund af jeres politiske holdninger. I har gang i et pilot projekt, solcelle anlæg i Kastvrå. Dette har i givet tilladelse til uden at høre, hvad borgerne i Kastvrå og omegn syntes om dette. Der er andre i Haderslev Kommune som gerne vil have solcellerne. Men det kan de ikke få, fordi I har besluttet det skal være i Kastvrå Borgerne i Kastvrå er ikke blevet hørt inden i tog beslutningen om solcellerne i Kastvrå. Er det sådanne behandler borgerne i Haderslev Kommune? Hvad bliver det næste som borgerne i Haderslev Kommune få trukket ned over hovedet og skal finde sig i? Vi støtter op om de høringssvar der er indgivet af foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå
50	Nedersøparken 22, Jels	Høringssvar vedr. Solcelleprojekt i Kastvrå Jeg bor i Jels. Men har boet det meste af mit voksenliv på en gård i Kastvrå by. Min afdøde mand drev i mange år en malkebesætning. Jeg kommer stadig ofte i Kastvrå. Jeg kender såvel byens borgere som projektmageren, som er opfostret i Kastvrå, gennem mange år. Projektansøgeren er desværre en person, der i meget høj grad prioriterer forhold, der kan give ham selv fordele og økonomisk gevinst. Og som ikke er informerende om sine planer. På den baggrund er der f.eks. opsat vindmøller i Kastvrå uden beboerne blev informeret. Mit høringssvar er en protest mod Lokalplan og Kommuneplanstillæg, som tillader igangsætning af solceller i Kastvrå. Mit grundlag for at afgive høringssvar ser i nedenfor. Jeg ønsker ikke solceller placeret på det udpegede areal, fordi: • Med et så nært industrianlæg til landsbyen Kastvrå, vil der ske fraflytning og ikke tilkomme nye borgere. Kastvrå er en meget velfungernde landsby, og det skulle den gerne fortsætte med at være. Jeg er så indigneret på landsbyens og beoernes vegne over den behandling de får • Landsbyens herlighedsværdi og landskabskvaliteter ødelægges unødvendigt. Noget som kommunen har anerkendt i sin gældende klimaplan og landskabsudpegning, men som lokalplansforslaget og tillæg til kommuneplanen går på voldsomt på kompromis med • Som tidligere gift med landmand i Kastvrå, kender jeg boniteten og dyrkningsværdien af jorden i Kastvrå indgående. Det er noget af den bedste, mest udbyttesikre og dyrkningssikre landbrugsjord i Haderslev Kommune. Det er stærkt uhensigtsmæssigt at bruge netop dette areal eller anden jord i Kastvrå til opstilling af solceller. Der må findes andre arealer i kommunen, f.eks. i rød zone ved Skrydstrup, eller på lavbundslande, der er mere egnede. Der er også andre egnede arealer i Kastvrå/Simmersted/Maugstrup landdistrikt. Jeg ved det som født og opvokset i Simmersted • I henhold til aftalen om grøn trepart skal der udtages en del jord. Da vi fortsat skal kunne producere fødevarer i landbruget, bør der ikke samtidig udtages dyrkningssikker jord. Derfor bør der ske en samordning mellem grønne projekter, industrianlæg og landbrug • Fra tidligere kender jeg den lille skov i Kastvrå med en lille bæk, som støder lige op til solcellearealet. Den har stor herlighedsværdi, og der er en del vildt.

		Kommunen og staten ønsker mere skov i Danmark. Derfor undrer det mig, at der i Kastvråprojektet gives dispensation for skovbyggelinjen, som normalt er 300 m, men som reduceres til 30 meter. Jeg opfordrer til at skovbyggelinjen opretholdes på de 300 meter • Beboeres udsigt vil blive spoleret, hvis der anlægges solceller. De vil også uundgåeligt få gener i form af støj fra solceller, convertere og battericontainer. Det ønsker jeg ikke for dem. • Jeg opfordrer til, at solceller i stedet opsættes på tage, både i by og på land, så der skal bruges mindst mulig jordareal til solceller i naturen Konklusion: Høringsmaterielatet er tendentiøst. Undersøgelser og vurderinger er fortrinsvis baseret på forhold, der ikke er undersøgt til bunds eller tilstrækkeligt lokalt funderet. Der er mange gisninger, erfaringer m.v., som ikke er direkte analyseret og underbygget. Der er tale om erfaringer andre steder fra eller forestillinger. Man mærker, at det er projektmager, der betaler for miljørapporten, uanset om det er loven. Dertil kommer at kommunen går på kompromis med egen gældende klimaplan og landskabsbeskyttelse. Så konklusionen og mit høringssvar er: Stop igangsætningen af solcelleprojektet i Kastvrå. Eller start forfra med bedre undersøgelser (miljørapporten), inddragelse af beboerne og en ny høringsrunde
51	Simmersted Byvej 10th	Jeg bakker op om, høringssvaret fra foreningen nej til solceller i Kastvrå
52	Harken 8, 6500 Vojens	Jeg bakker helt op om høringssvaret fra Foreningen Nej til solceller i Kastvrå Som tillæg til deres høringsvar vil jeg blot påpege at vi som tilflytter-familie finder det stærkt foruroligende, at udviklingen som det gode lokalsamfund med vuggestue, børnehave, skole, rigt foreningsliv og godt lokalt sammenhold nedbrydes ved, at der ikke kommer tilflyttere til området når der bliver opført solceller. Vi ved at vi aldrig selv var flyttet fra Horsens hertil hvis der kom solceller på marken ved siden af os. Jeg tror slet ikke at kommunen er klar over hvilken splid, hjælpeløshed, uretfærdighedsfølelse og håbløshed for fremtiden dette projekt byder vores stærke lokal samfund, og at kommunens og én projektmager idé kan overtrumfe flere hundrede personers modstand virker meget meningsløs, og sætter et kæmpe spørgsmålstejn ved, for hvems skyld dette projekt gennemføres. Jeg frygter også for andre lokale samfund i kommunen, da et projekt som dette kan danne præcedens for kommende lignende projekter i kommunen, hvor lokale interesser overtrumfes af lodsejers interesser.
53	Kastvråvej 1 6560	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
54	Kastvråvej 31	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra " foreningen nej tak til solceller I Kastvrå "
55	Vandlinggårdvej 8 6100 Haderslev	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå.
56	Sommerstedvej 7	Høringssvar – Solcelleprojekt ved Kastvrå Vi ønsker hermed at afgive høringssvar i forbindelse med høringen af forslag til kommuneplantillæg 5-2025 og lokalplan LP 14-4 for solenergianlæg ved

Kastvrå.

Som lokal borger, der bor tæt på området, er vi dybt bekymret over både processen, placeringen og de langsigtede konsekvenser af projektet.

Manglende tillid til den politiske proces

Vi stiller os stærkt tvivlende overfor, hvor mange politikere der reelt læser og forholder sig til alle de høringssvar, som borgere indsender i forbindelse med solcelleprojektet ved Kastvrå.

Bliver vores høringssvar faktisk læst, taget alvorligt og brugt til eftertanke – eller læser politikerne blot de notater, som Teknik- og Miljøforvaltning udarbejder, og kun de dele, der passer til deres dagsorden?

Formanden for Teknik- og Miljøudvalget har tidligere udtalt, at borgerne i de små lokalsamfund skal høres. Denne udtalelse står i skarp kontrast til den måde, solcelleprojektet i Kastvrå bliver presset igennem på – imod lokale borgeres ønsker. I Kastvrå er der ifølge lokale tilkendegivelser omkring 98 % modstand mod solcellerne. Selv borgmesteren har udtalt, at der bør være lokal opbakning til den slags projekter.

Når formanden for Teknik og Miljø selv har udtalt, at Haderslev Kommune har begået en fejl ved at involvere borgerne så meget i processen – burde kommunen så ikke netop stoppe op og genoverveje projektet? Når en kommune erkender fejl, bør det føre til handling, ikke blot til et løfte om at ændre proceduren "fremadrettet". Projektet har hængt som en tung sky over Kastvrå og omegn i flere år og skabt stor usikkerhed og utryghed.

Der findes andre solcelleprojekter i Haderslev Kommune, hvor der ER lokal opbakning – hvorfor så fastholde et projekt i et område, hvor modstanden er massiv? Skal Kastvrå ofres for at tilfredsstille én enkelt investor?

Der har serveret solcelleprojektet på et sølvfad for kommunen?

Er solceller i Kastvrå blevet en principalsag for kommunen? Frem for en sag om klima, miljø og lokale hensyn?

Placering og konsekvenser for lokalområdet

Hvad sker der med vores lokalområde, hvis projektet gennemføres?

- Værditab: Der ydes kompensation for ejendomme inden for 200 meter, men hvad med de boliger, der ligger 230 meter væk – stadig med udsigt til solceller og støj?
- Affolkning: Investoren tilbyder at opkøbe huse tæt på anlægget – men hvem flytter ind i et hus med udsigt til en solcellepark? Vil disse nye borger være en del af det stærke lokale fællesskab, som eksisterer i dag?
- Sammenhold og tilflytning: Projektet skaber splittelse i et lokalsamfund, der tidligere har været præget af godt naboskab og sammenhold. Hvordan skal man tiltrække unge familier til et område, der er omgivet af solceller og tekniske bygninger? Skal Kastvrå på sigt blive en spøgelsesby?

Grønpuljen

Der indbetales midler til en såkaldt grønpujlje, som forvaltes af kommunen. Der er dog ingen garanti for, at pengene faktisk kommer Kastvrå og omegn til gode.

At foreslå, at disse midler skal bruges til fx en cykelsti, er ikke en kompensation til borgerne – det er en kommunal opgave i forvejen.

Grønpuljemidlerne bør tilfalde de borgere og lokalsamfund, der direkte bliver berørt af anlægget.

Forurening og fremtidig jordkvalitet

Der står i planmaterialet, at arealet skal tilbageføres til landbrugsjord om ca. 25 år – men hvad med forureningen fra solcellerne?

Hvor længe vil der gå, før jorden igen kan bruges til fødevarerproduktion?

Nedbør kan forårsage afsmitning fra panelernes overflade, og da der bruges forskellige materialer og belægninger i solcelleproduktionen, kan man ikke afvise risikoen for nedslivning af miljøfarlige stoffer til grundvandet.

Dette bør undersøges grundigt og dokumenteres – ikke bare antages som "usandsynligt".

Miljø og sundhed

Et læserbrev fra en venstre-politiker i Ringkøbing-Skjern Kommune (<https://dbrs.dk/debatny/solceller-og-forurening-bliver-det-vores-boerns-og-boerneboerns-cheminova>) stilles relevante spørgsmål, som også er højaktuelle her:

Hvad gør vi om 25-30 år, når tusindvis af hektar solceller skal skrottes? Hvor skal affaldet hen, og kan vi garantere, at der ikke sker en ny miljøkatastrofe?

Forskere påpeger desuden, at mange solceller har et højt klimaaftryk og i flere tilfælde ender med at have en negativ klimateffekt.

Derudover er det stadig uafklaret, om græs og får, der opholder sig under solceller, kan blive påvirket af kemikalier fra materialerne.

Er grøn energi virkelig grøn, hvis den efterlader et miljøproblem til vores børn og børnebørn?

Støj og tekniske anlæg

Der er endnu ikke taget stilling til, hvor transformere, batteripakker og master skal placeres.

Hvordan kan man forvente, at naboer accepterer projektet, når man ikke engang ved, hvor støj, sitren og brummen vil komme fra?

Hvor langt væk kan det høres? Skal vi bare acceptere et højere støjniveau, fordi området nu klassificeres som "teknisk anlæg"?

Der er desuden ikke dokumentation for sundhedsmæssige konsekvenser – men mange er bekymrede for langtidsvirkninger af elektromagnetisk støj og vibrationer.

Vi opfordrer Haderslev Kommune til at fremlægge præcise oplysninger om højder, støjgrænser og afstande – og til at kræve dokumentation, der viser, at støj- og lysgener bliver håndteret forsvarligt.

Beplantning og visuel påvirkning

Der står i planen, at beplantningen skal være 3 meter høj inden for 3 år.

Men solcellerne bliver ca. 3,5 m høje, batteripakker ca. 4 m, transformere omkring 7 m og master op til 12 m.

Beplantningen vil derfor kun dække en mindre del af anlægget, og udsigten vil fortsat være markant præget af tekniske anlæg.

Det nævnes, at investoren vil plante et bredere skovbælte på 12 meter – men dette virker mest som et forsøg på at pynte på projektet, ikke en reel løsning for naboerne.

Klimabelastning

Danmark skal være CO₂-neutral i 2045 – et mål, vi alle bakker op om. Men når vi importerer solceller med højt klimaaftryk, undermineres hele formålet.

Hvor grønne er solcellerne egentlig, når man medregner produktion, materialer, transport og bortskaffelse?

En rapport fra Vid og Sans (<https://vidogsans.dk/mange-solceller-skader-klimaet-mere-end-de-gavner/>) viser, at flere typer solceller aldrig når at blive CO₂-neutrale i deres levetid, fordi produktion, materialer, transport og bortskaffelse udleder mere CO₂, end anlægget sparer.

Bør CO₂ regnskab for produktion af solceller ikke medregnes i det samlede CO₂ regnskab for et solcelleprojekt?

Hvad hjælper det så at Danmark skal være CO₂ neutral i 2045 – når CO₂ regnskab for produktion ikke indgår, men skubbes til andre lande?

Det bør give Haderslev Kommune anledning til alvorlig eftertanke, før man dækker landbrugsjord med importerede glasplader fra Kina – midt i en tid, hvor fødevarer sikkerhed også er et globalt problem.

		Afslutning og opfordring Vi vil kraftigt opfordre Haderslev Kommune til at være et ansvarligt byråd, der tænker længere end blot til næste valgperiode. Tænk jer godt om – for det, der præsenteres som grøn energi i dag, kan meget vel ende som en miljømæssig og menneskelig sort plet i fremtiden. Vær sikre på, at de enorme mængder solceller ikke efterlader en miljømæssig og social regning til vores børn og børnebørn. Sørg for, at Kastvrå ikke bliver et nyt symbol på kortsigtede grønne beslutninger, men et eksempel på, at kommunen lytter til sine borgere. Træk solcelleprojektet ved Kastvrå tilbage – og find løsninger, hvor der er lokal opbakning.
57	Kastvråvej 16 b (Foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå)	Overordnet og samlende høringssvar fra foreningen <i>Nej tak til Solceller i Kastvrå</i> Dette høringssvar gælder det fremlagte forslag til Kommuneplantillæg nr. 5-2025 og Lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå, miljørapport og paragraf 25 tilladelse. Høringssvaret gives på vegne af <i>Foreningen Nej Tak til Solceller i Kastvrås</i> (stiftet 15. nov. 2023) bestyrelse og 70 medlemmer samt de 85 personer der har afgivet deres underskrift på, at de er imod den planlagte placering, og den udformning projektet har antaget. I alt er 97 % af borgere i og ved Kastvrå imod projektets placering i og så tæt på Kastvrå Foreningen har indgivet 3 supplerende høringssvar vedr. specifikke temaer (se liste sidst i dokumentet). Temaerne for disse omtales derfor ikke yderligere i dette overordnede og samlende høringssvar. Men de har status som ligestillede høringssvar med det her overordnede og samlende høringssvar. Berg Advokater har indgivet høringssvar på vegne af vores forening. Både denne gang og ved tidligere møder og høringer. Disse ønsker vi selvfølgelig respekteret. Også den sidste som omhandler juridisk gældende garanti for økonomi til nedtagelsesfasen. På høringsportalen er indgivet en række høringssvar af navngivne personer, som i deres høringssvar skriver, at de henviser til nærværende forenings høringssvar. Dette ønsker vi respekteret. Foreningen Nej tak til Solceller i Kastvrå, og dens medlemmer er imod, at solcelleprojektet godkendes og sættes i gang. Indsigelsen går overordnet på 3 forhold. 1. Processen og forløbet frem til nu. Kastvrås borgere har protesteret hele vejen igennem, men er ikke blevet informeret rettidigt eller fået reel indflydelse. Vi henviser til alle de henvendelser forvaltning og politikere har fået fra os og vores jurist siden gummistøvlemøderne. Der er ikke undersøgt tilstrækkeligt for alternative placeringer, som er mindre indgribende i lokalområdet. Solcellearealet ligger for tæt på Kastvrå by. Kommunen overholder ikke proportionalitetsprincippet. Kommunen har ikke undersøgt alternative placeringer, vurderet sit behov op mod ansøgninger eller sammenlignet mulige placeringer op mod hinanden. 2. Det fremlagte høringsmateriale kan ikke anvendes som grundlag for endelig forvaltningsmæssig og politisk godkendelse. Kommuneplan og tillæg til kommuneplan inddrager ikke beboernes perspektiv og synes alene at tjene det formål at få projektet gennemført, selv om det afviger fra væsentlige forhold i kommunens egen klimaplan og kommuneplan. Totalt set er der problemer i.f.t. planlov og miljølov. Materialet kan ikke være forudsætning for godkendelse og konkret igangsætning. Dertil er det for mangelfuldt, idet der er væsentlige forhold, der enten er undladt, undersøgt utilstrækkeligt, eller hvor der mangler et dokumenteret grundlag for vurderinger 3. Konkrete bemærkninger til det fremlagte høringsmateriale.

Siden sidste henvendelse fra os er vi blevet mere skeptiske over for vurderinger og undersøgelser, der beskrives i miljørapporten. Det gælder f.eks. undersøgelser for dyr og planter. Desuden mangler f.eks. beskrivelser og krav i.f.t. beredskab ved uheld, afvanding, juridisk gældende økonomisk sikkerhedsstillelse ved nedtagning af solceller og tilbageføring til landbrugsjord.

Uddybning af indsigelser

Ad. 1 Processen og forløbet frem til nu.

- Der er ingen opbakning eller forståelse for dette projekt her i Kastvrå og omegn. Den eneste lokale forankring er projektejereren, som bor i Simmersted.
- Borgerne i Kastvrå og omegn vil meget have os frabedt, at projektansøger refererer til og tolker på vores udsagn og giver dem videre som sandheder til kommunen. Senest er det sket det høringssvar han har indsendt 5. september. Alt hvad han har skrevet om os, vore ytringer og holdninger står for hans regning og fortolkning. Han har sågar et afsnit, der har titlen *Borgerønsker og bekymringer*. Vi kan ikke se os selv idet, der skrives der. Dertil kommer, at flere af hans betragtninger i høringssvaret er overordnede og ikke begrundet, at projektet lige skal placeres i Kastvrå.
- Kommunen tager ikke hensyn til egen gældende klimaplan og landskabsudpegninger. Tværtimod går lokalplan og tillæg til kommunen plan direkte på kompromis med disse.
- Der er ikke lavet en samlet plan for VE anlæg i kommunen. Det anmoder vi om, sættes i stedet for pilotprojekter, som ingen lokale borgere har været involveret i.

Ingen borgere/lokale beboere har været informeret eller deltaget i udvælgelse og godkendelse af pilotprojekter. Da vi hører første gang om projektet er projektejer og kommunen allerede langt i planlægningen, og samarbejder intenst (for tæt?). Så forsvinder Simmersted ud af det samlede projekt, hvilket forvaltning og politikere kalder en tilpasning af projektet. Ikke i vores øjne. Tværtimod oplever vi, at der er indgået en form for aftale (studehandel?), hvor projektejer kan opretholde sin ansøgning i Kastvrå mod at give køb på arealet i Simmersted pga. den megen modstand der. Vi stod altså side om side med Simmersted, og de repræsenterede også os i Kastvrå på det tidspunkt. Hvem der har krammet på hvem: Nis eller forvaltning/politikere eller omvendt; og hvem der vinder ved det, ved vi ikke. Men vi føler os totalt overset, overrendt og ilde behandlet

- Set i Kastvrås perspektiv er der ikke sket nogen ændringer i projektets omfang og placering hverken mens Simmersted var udpeget og efter. Vi vil have det længere væk, så færre borgere generes. 200 meter er ikke nok i.f.t. en samlet landsbybebyggelse og husene langs Sommerstedvej.
- Mangelfulde og fejlagtige processer.
 - Den ansøgning, som projektmager har indsendt til kommunen, også i seneste udgave som kun omhandler Kastvrådelen er behæftet med fejl samt fotos og kort, som ikke er retvisende. Det er aldrig blevet rettet. Kommunen har endda videreformidlet fotos og kort ukritisk i eget materiale. Dertil kommer at projektet er ændret undervejs, uden der er sendt ny ansøgning. Der er tilkommet lynafleder, højere, drejelige solpaneler og batterianlæg. Vi mener alt dette kræver en revideret ansøgning og en mere detaljeret beskrivelse i høringsmaterialet vedr. konsekvenser og placeringer
 - Allerede i 2021 og 2022 skete der fejl. Referater og bilag fra møder i Teknik og Klimaudvalget og i Byrådet dokumenterer, at man på forvaltningens anbefaling valgte pilotprojekter som metode til VE frem for en egentlig kommuneplan, der kortlagde egnede arealer og mængder af VE anlæg. Ingen borgere var informeret eller inddraget. Udvalget af pilotprojekterne skete tilfældigt, alene på baggrund af de ansøgninger projektmagere havde fremsendt. Her har manglet sund fornuft og forvaltningen har haft for meget at sige. Allerede i forrige byrådssamling traf det daværende byråd beslutning om planlægning for VE anlæg. Dette skulle så videreføres i det nye byråd med krav om opfølgning og evaluering. Dette er så aldrig sket i det beskrevne omfang. Der står også i materialet fra den gang (oktober 2022), at man ønsker særligt at tage hensyn til berørte borgere. Der bruges også ordet *lokal forankring*. Men vi tror ikke at, at politikerne har læst notatet. Hverken Kastvrå som landsby betragtet, eller det forhold, at lokal forankring også dækker de lokale beboere synes at have været kendt, tænkt over eller inddraget. Der har for en stor dels vedkommende også været tale om forvaltningvælde. Vi ved, at der på daværende tidspunkt var

		medarbejdere der, som havde private interesser i solcelleanlægget i Kastvrå og som havde for tæt forbindelse til projektmager, og samarbejdede direkte med ham uden for arbejdstiden. ➤ Siden har vi i Kastvrå dannet en forening, købt os til juridisk bistand, samlet og afleveret underskrifter. Ved denne seance udtalte borgmesterens over for vores bestyrelse, at hvis der var lokal borgermodstand, så ville projektet i Kastvrå ikke blive til noget. Det har han gentaget 1 gang senere. Udvalgsformand for Teknik og Miljø har ligeledes udtalt det samme ved 2 lejligheder, hvor bestyrelsen har mødtes med ham. Men nu har de begge enten glemt det, eller mente noget andet, siger de. Vi holder dem op på deres løfter. Alene derfor må dette projekt i Kastvrå også afsluttes. Vi har deltaget i samtlige borgermøder, gummistøvlemøder, workshops og alle relevante byrådsmøder. Vi har haft taletid på 1 byrådsmøde og har ellers protesteret mod projektet ved stille protester, med blomster osv. Der har også været afholdt møder mellem forvaltningen, udvalgsformanden og vores bestyrelse. Vi har sendt breve til forvaltning, udvalg og samtlige politikere flere gange. Det hele var vi glade for. Men vi har nok været naive, for nu står vi her ved lige foran den sidste godkendelse af projektet i byrådet. Vi er blevet holdt hen med snak og drevet i retning af, at "nu skulle vi lige til næste step, men intet var besluttet endnu". Men det havde ingen konsekvens. Vi blev ikke hørt. Det kan ikke være god forvaltnings- eller politikerskik, eller respekt for engagerede borgere med saglige argumenter. Det fremtræder som en skueproces, hvor forvaltning og politikere har fulgt en uafvigelig køreplan, og håbet på at vi med tiden ville falde til patten eller give op. Men det sker ikke. Vi mener derfor, at udvælgelsesprocessen og planlægningsprocessen må gå om. Også af hensyn til andre borgere i kommunen med lignende sager. Hvis Kastvråprojektet godkendes endeligt, har kommunen frit spil til at placere VE anlæg overalt, hvor kommunen og projektansøgere vil det. Efter os er der ingen saglige argumenter eller reel borgerindflydelse tilbage, ingen beskyttelse af natur eller mennesker. Man kan ikke stole på kommuneplan og klimaplan eller naturgodkendelser, forvaltning eller et flertal af de nuværende byrådsmedlemmer bredt set ➤ Den skriftlige kommunikation fra kommunens side har ikke været retvisende. Der er tale om manglende referater og ukorrekte referater. Vi har henvendt os om fejl, men ikke alt er blevet rettet. Vi og vores jurist har bedt om aktindsigt, som vi ikke har fået. Nogle gange har vi slet ikke fået et var på anmodning om aktindsigt. Dette må være medvirkende årsag til, at dele af processen skal gå om. ➤ Såvel beboerne i Kastvrå, medlemmer og bestyrelse i "Nej tak til solceller i Kastvrå er blevet kaldt dumme, usaglige m.m. af navngivne politikere. De kan heller ikke lide vores jurist, har vi fået fortalt af dem selv. På byrådsmøder har flere politikere og også ved vælgermøder direkte udtalt, "projektejer fortjener at få sit projekt igennem. Fordi han var <i>først med en ansøgning, den var gennemarbejdet og han havde brugt penge på det hele</i>". "<i>det er synd for ham, nu han har ventet så længe</i>". "<i>det er sådan <u>et sødt</u> lille projekt, så han skal have lov</i>" (uanset hvad de berørte borgere mener). Det er ikke en etisk og moralsk OK adfærd, og det burde ikke være tilladt for folkevalgte. Det er også udemokratisk. Sådanne holdninger og udsagn vil vi gerne have os frabedt. ➤ Når det kommer til projektmageren, så har han ikke generet os i Kastvrå nævneværdigt, bortset ved gummistøvlemøde og ved at udsige: "<i>Jeg behøver ikke jeres opbakning</i>", forstået som at han har sit på det tørre. Men bestyrelsen for vores forening eller individuelle husstande har flere gange inviteret ham til at se og diskutere vores udsigter, nære beliggenhed i.f.t. projektarealet og fald i ejendomsværdier, eller lokale fordele. Men han er aldrig mødt op, selv om dato og klokkeslæt var aftalt • Det er ikke nødvendigt for kommunen at placere og godkende et projekt i lige netop Kastvrå ➤ Alene arealet i rød zone kan så rigeligt opfylde klimamålet. ➤ Der mere egnede arealer i kommunen, som ikke er top god landbrugsjord, som ikke er erklæret bevaringsværdigt og som sammenhængende værdifuldt landskab. Og hvor markant færre borgere generes, og som ikke ligger 100-200 meter fra et landsbysamfund. ➤ Kastvrå ser ikke nogen fordele for vores lille samfund eller for os som enkeltpersoner. Der er ikke tillid til, at mulighed for billig strøm eller fælles energiproduktion administreret af en enkelt projektmager vil blive til noget eller være interessant for lokale andelshavere. Kastvrå vil få vanskeligt ved at udnytte kommunens grønne puljemidler pga. vores lille størrelse. Det vil derfor heller ikke blive rentabelt for kommunen eller
--	--	--

		projektejer at producere lokal energi til os. Dertil kommer, at der ikke kan forventes VE kompensation til enkeltpersoner, når ens bolig ligger lige uden for 200 meters grænsen • Som minimum skal Kastvråprojektet udtages som værende pilotprojekt, således at alle solcelleprojekter; planlagte og ansøgte; behandles på ligeværdig vis og på samme grundlag; samt med konkret inddragelse af de lokale beboere. Der er behov for mere samarbejde og indflydelse • Det aktuelle forslag virker som en ad hoc-planlægning, der risikerer at skabe utilsigtet spredning af tekniske anlæg i det åbne land og på uegnede jorder over hele kommunen. Det risikerer at skabe præcedens over for andre områder og landsbyer. Vi risikerer at mangle god jord, hvor der kan dyrkes fødevarer, når landbrugsarealer generel reduceres som følge af grøn trepart aftalerne • Vi opfordrer til, at kommunen afviser Kastvrå projektet og istedet udarbejder en overordnet temaplan for solenergi og anden vedvarende energi, som fastlægger principper for placering, afstand til boliger, hensyn til jordressourcer, konkret borgerindflydelse, natur og landskab, inden Kastvrå projektet sættes i gang og andre projekter godkendes. Der skulle godt ifølge kommunens referater eksistere 7-8 principper for solcelleanlæg i kommunen, men dem har vi ikke kunnet finde nogen steder. Vi er ikke imod VE anlæg, men tagflader i byerne må inddrages, så landskabet ikke alene skal holde for. Vi må jo hjælpe hinanden borgere og politikere imellem med at finde de gode, gangbare og bæredygtige demokratiske løsninger. • Hvis Haderslev Kommune i denne proces havde inddraget beboerne/borgerne via paragraf et 17 stk 4 Udvalg, som Styrelsesloven giver mulighed for, havde meget være forløbet anderledes. Flere kommuner benytter sig af sådanne midlertidige udvalg, hvor borgere inddrages i projekter. Det kunne være anvendt både ved beslutning om pilotprojekter og ved planlægningen af det konkrete projekt i Kastvrå. <u><i>Opfordres hermed til at nedsætte et sådant udvalg i.f.m. ny høring og endelig godkendelse af Kastvråprojektet og ved kommende projekter</i></u> Ad 2: Det fremlagte høringmateriale kan ikke anvendes som grundlag for endelig forvaltningsmæssig og politisk godkendelse. • Vi mener, at planmaterialet er ufyldstgørende og favoriserer kommunens og projektmagers ønsker i for høj grad. Der mangler ordentlig dokumentation og underbyggede vurderinger. • Vurderingerne kan ikke betegnes som fagligt forsvarlige i miljøfaglig forstand. Derfor må planlægningsprocessen gå om. Der må laves flere konkrete undersøgelser på stedet, og findes bedre dokumentation. Der skal undersøges for min. 2 årstider. Vi henviser til andre konkrete høringssvar vedr. dette. • Flere steder i miljøvurderingen står der blot 'det vurderes, at påvirkningen er ubetydelig'. Det fremgår dog ikke, hvem der konkret står bag disse vurderinger, og på hvilket datagrundlag de hviler. Da rapporten er udarbejdet for bygherren, bør Haderslev Kommune forholde sig kritisk og selvstændigt verificere de faglige vurderinger, særligt hvor der mangler dokumentation eller målinger. • indbyrdes forhold mellem faktorerne. Ikke alle beskrivelser retvisende eller omfattende nok. Det må I rette til. Vi er særligt bekymrede for de områder, hvor der udelukkende er lagt op til kvalitativ vurdering. • Manglende håndtering af kumulative påvirkninger. Kommunen vurderer projektet isoleret og forholder sig ikke til andre solcelle- eller vindprojekter i området og i kommunen. Det bryder med miljøvurderingslovens krav om samlet konsekvensvurdering. • De konsekvenser og gener beboere i Kastvrå kan forvente er ikke beskrevet som et selvstændigt tema i nogen af de dokumenter, der er i høring. Det vil vi gerne have ændret. Det er vigtigt for helheden, og for at vi kan se positivt på det samlede beslutningsgrundlag. Det er også væsentligt for at politikerne kan løse deres opgaver og løfte det ansvar de har som byrådsmedlemmer • Der er ikke juridisk garanti for finansiering, når solceller skal fjernes og arealet bringes tilbage til landbrugsmæssigt dyrkningsareal. Der mangler tinglysning. Vi henviser til Berg Advokaters og foreningens særskilte høringssvar vedr. dette • Kommunen har ikke overholdt Legalitetsprincippet i dette projekt. Legalitetsprincippet. En kommune må ifølge det kommunalretlige legalitetsprincip ikke udøve en for borgerne byrdefuld foranstaltning uden der er lovhjemmel, eller når der er alternativer. Dvs. kommunen skal legitimere, at dette projekt er nødvendigt, og at det påvirker et grupper af borgere negativt, som f.eks. os her i Kastvrå. Vi er mange i.f.t. 1 lodsejer. De byrder vi påføres, fordi solcellerne kommer til at ligge 100-200 meter fra vores landsby og vore hjem, står ikke i rimeligt forhold til nødvendigheden af dette projekt og de fordele det kan give. Flere af gevinsterne har ikke direkte med Kastvrå at gøre. Men det er os byrderne rammer direkte og personligt. Der tænkes
--	--	---

	her på støj, genskin og refleksioner, reduceret livskvalitet, mangel på god landbrugsjord i området (Når grøn trepart realiseres skal der erstatningsjord til, og der skal dyrkes lige meget, men på færre hektar) • Hvis kommunen fortsætter arbejdet med projektet, ønsker vi at deltage i den konkrete planlægning af beplantning og i fysiske besigtigelser af området. Desuden en Følgegruppe med repræsentation fra Kommunen, beboerne og projektejer • Der findes nyere undersøgelser, der dokumenterer konkrete problemer med solceller, og beskrivelser af, hvad der faktisk sker og ikke sker, når et anlæg er i drift. Denne vinkel ses ikke i høringsmaterialet. Ad. 3 Konkrete indsigelser til det fremlagte høringsmateriale Særligt vedr. Arkæologiske og historiske interesser. • Vi har talt med Haderslev Museum, ved Mette Sørensen. Hun oplyser, at museet (og dermed Kulturstyrelsen) ikke har frigivet arealet til solceller. Dette er i strid med de oplysninger, der er i høringsmaterialet. Derfor er høringsmaterialet fejlagtigt på det her punkt, og kan dermed ikke tjene som grundlag for endelig beslutning om igangsætning ➢ Museet oplyser, at anbefalingen fra museet vil være, at solcellearealet prøve udgraves inden etablering af solcellerne. Dvs. ved gravhøjen, køreveje og de traceer, hvor ledninger og kabler nedgraves. Finder museet noget interessant skal hele området udgraves. Dette skal indgå i paragraf 25 tilladelsen, Hvis den besluttet vil museet gå ind i sagen. Området skal totaludgraves, hvis der ikke er prøvegravet, og der senere bliver gjort arkæologiske fund • Da der er en gravhøj på området, må der nødvendigvis også have været mennesker på et tidspunkt. Det er sandsynligt, at der kan være flere usynlige gravhøje i området, som er blevet udjævnet eller pløjet ned Landskab og landbrug. Arealanvendelse og tab af dyrkbar jord • Projektområdet udgør ca. 43 hektar høj kvalitets landbrugsjord, der i dag anvendes til dyrkning med fine udbytter. Kommunen bekræfter selv, at jorden er veldrænet og uden naturmæssige bindinger (Miljørapport 2025, afsnit 4.2). Dermed er der ingen faglig begrundelse for at fjerne området fra aktiv fødevareproduktion i op til 30 år. At gøre det strider mod kommunens egen klimaplan, og Planlovens § 11 a stk. 1, nr. 3, der forpligter kommunerne til at sikre "<i>en hensigtsmæssig anvendelse af det åbne land og beskyttelse af jordressourcer</i>". Det er også i strid med Fødevareministeriets arealpolitiske mål (2023), hvor der lægges vægt på, at energiprojekter bør undgå den mest frugtbare landbrugsjord. • Kommunen høringsmateriale dokumenterer ikke, at lavbundsjorder, taganlæg (ny regeringsbeslutning oktober 2025 bør udnyttes), nedlagte råstofområder eller industriområder er vurderet som alternativer, eller som bedre og supplerende placeringer. Miljøvurderingslovens § 8 anfører: <i>der kræves en redegørelse for relevante rimelige alternativer</i>. Dette er ikke sket, så der er muligvis et brud på lovkrav til miljøvurdering. • Hvis kommunen blot een gang tillader et 35 hektar stort solcelleanlæg midt i en aktiv landzone og i et beskyttet landskab, bliver det svært af afvise lignende projekter andre steder (præcedens). Resultatet kan blive en gradvis teknificering af det åbne land uden strategisk styring – præcis det som Planloven skal forhindre. Og ud fra forløbet vedr. Kastvrå risikerer det også at blive overholdelse af grundlæggende demokratiske principper og borgerindflydelse. Som det er sket i Kastvrå. Det er demokratisk underskud i forvaltning og myndighedsudøvelse Kommunen opfordres til i stedet • Kommunen bør følge anbefalingerne fra KL's vejledning: <i>Vedvarende energi i det åbne land (2023)</i>. Heri opfordres at kommuner udarbejder temaplaner for vedvarende energi, hvor helhedsplanlægning, landskabsanalyse og borgerinddragelse sker før konkrete projekter. Beplantning og visuel påvirkning. • Projektet ligger i et åbent og visuelt sårbart landskab. Landskabet er visuelt faldende fra Sommerstedvej, og er ikke fladt, men kuperet. Ifølge kommunens egne visualiseringer (Bilag 4) vil et evt. anlæg være tydeligt synligt fra Kastvrå og flere naboejendomme. • Miljørapporten anerkender en "<i>markant visuel ændring</i>" samt et behov for "<i>omfattende beplantning (Miljørapport, afsnit 6.3)</i>". Når et projekt kræver massiv plantning for blot at fremstå tåleligt, er det et tegn på, at placeringen af et industrianlæg er forkert.
--	---

- Af høringsmaterialet fremgår, at **skovbyggelinjen** reduceres med 90 % fra 300 meter til 30 meter. Der fremgår ikke nogen begrundelse for dette. Det kan kun lade sig gøre med en dispensation fra Naturstyrelsen og kan derfor påklages. Vi ønsker en underbygget begrundelse indført høringsmaterialet og i øvrigt, at skovbyggelinjen på 300 meter opretholdes.

Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

- Feltundersøgelserne er utilstrækkelige. Der er ikke undersøgt for alle relevante arter. Der kun udført observationer i sommerhalvåret. Dette har f.eks. umuliggjort observation for løgfrø
- Der er ikke undersøgt for odder, som vi ved er i området
- Der er ikke observeret for, talt eller typebestemt flagermus, som vi også ved er i området. De flyver os om ørerne om aftenen
- Der er ikke observeret for løvfrøer, som vi har dokumentation for, er tilstede i området
- Sårbarheden i.f.t. dyr og planter vurderes til at være lav. Ingen begrundelse er angivet for dette. Hvis det er observationer på stedet, der ligger til grund, må vi protestere, idet observationer ikke

har haft tilstrækkeligt omfang. Vi ønsker begrundelser og adgang til kriterier for, hvornår der er høj, lav, ubetydelig angivelse i vurderinger og anbefalinger

Afvanding, Dræn. Grundvand

- Kommunens miljørapport nævner risiko for ændret vandbalance og behov for "lokale tilpasninger af dræn" (Miljørapport 2025, afsnit 8.1), men der foreligger ingen detaljeret redegørelse for, hvordan det sikres, at naboernes jorder og kommunens veje ikke bliver vandlidende.
- Dræn i Kastvrå by og omliggende marker er sammenhængende, hvorfor et problem et sted kan blive til et nyt problem et andet sted. Det er nødvendigt at samtlige dræn og afvandingskanaler i og omkring Kastvrå kan tilgås for tilsyn og reparation eller nyetablering. Det gælder således også selv om der sættes solceller op og plantes træer
- Etableringen af et solcelleanlæg med kabler, fundamenter, hegn og kørefaste arealer vil ændre de naturlige afstrømningsforhold
- Kastvråvej og naboers jorder er afhængige af stabile drænforhold. Vi frygter, at projektet kan give afledte oversvømmelser og forringet dyrkningsværdi på tilstødende ejendomme.
- Der bør derfor udarbejdes en uafhængig drænteknisk vurdering og dokumentation af afstrømningsforhold.
- Der henvises i øvrigt til specifikke høringssvar vedr. dette emne
- Projektområdet ligger inden for område med særlige drikkevandsinteresser, samt er indvindingsopland for Sommersted Øst vandværk, som forsyner Kastvrå. Vi er bekymret for forening af såvel dybtliggende som terrænnært grundvand under opstilling, drift og nedtagning af solceller. Der er mulige forureningskilder, som ikke er nævnt i rapporten. Lige nu er vandet rent, men det kan man ikke forvente det vil være kontinuerligt i fremtiden. Der er risiko for nedsivning af bla. PFAS, som solcellerne indeholder og stoffer fra galvaniserede elementer
- Det betyder, at hverken grundvand, jord, PFAS eller driftsstøj kontrolleres løbende. PFAS-kravet er formelt, men ikke praktisk/konkret. Bygherre skal "indsende dokumentation" for, at paneler og kabler ikke udleder PFAS. Men der stilles ingen krav om test i mark eller uafhængig verificering.
- Da placeringen på lige dette mark område lige over for Kastvrå ikke er en nødvendighed for Haderslev Kommune, for at opfylde sine klimamål og sine mål om grøn strøm, opfordrer vi til en mere omfattende og velbegrundet analyse vedr. grund- og drikkevand.

Tekniske anlæg på landet

- Vi bekymret for de tekniske bygninger, solcellepanelerne og det planlagte **batterianlæg** i området. Der fremgår ikke tydeligt, hvor store disse anlæg bliver, hvordan de placeres i landskabet, og hvilke sikkerhedstiltag der planlægges. Vi efterlyser derfor: Konkret visualisering af bygningernes højde, farver og materialer samt deres synlighed fra nærliggende ejendomme og veje. Der er behov for flere oplysninger og målinger af støj og varmeudledning fra både transformatorstationer og batterianlæg – herunder drift både dag og nat. Er der lavet beregninger?

- Vi er meget bekymrede for **støj**, når anlægget tænkes placeret 100-300 meter fra landsbyens boliger og haver. Vi ved ikke hvor de mest larmende dele tænkes placeret. I projektmaterialet er der ikke indtænkt støjdæmpende foranstaltninger, udover det lidt, der kan komme fra beplantning. Vi frygter en kumulativ støjeffekt, når flere kilder støjer samtidig Vi savner undersøgelse af lavfrekvent støj og egentlige støjmålinger
- **PFAS**-kravet er formelt, men ikke praktisk/konkret. Bygherre skal "indsende dokumentation" for, at paneler og kabler ikke udleder PFAS. Men der stilles ingen krav om test i mark eller uafhængig verificering.
- Kommunen vurderer i høringsmaterialet, at projektet ikke giver væsentlige påvirkninger og stiller derfor ingen krav om løbende miljøovervågning. Det betyder, at hverken grundvand, jord, udsigt, PFAS eller
- § 25 tilladelsen:
 - ✓ Der er kritiske mangler og svagheder i §25-tilladelsen:
 - ✓ Tilladelsen er primært rettet mod anlægsfasen.
 - ✓ Vilkår 3.24 dækker støj, men intet om varme, vibrationer, elektromagnetiske felter, brandrisiko eller emissioner fra batterianlæg.
 - ✓ Tilladelsen hviler på troværdigheden af producentoplysninger om solceller og andre dele, ikke dokumenteret dansk test.
 - ✓ Der er ingen driftsmiljøvurdering for et anlæg, der skal stå i 30 år.
 - ✓ Kommunen henviser til, at "miljøvurderingen har vist ingen væsentlige påvirkninger", men der er ingen konkret dokumentation i tilladelsen for, hvordan dette er vurderet.
 - ✓ Tilladelsen bliver derfor et administrativt stempel frem for en selvstændig faglig afgørelse.

Ud fra de mange beskrevne forhold, opfordrer vi til at projektet nedlægges.

Alternativt

- Vi opfordrer til, at der stilles krav om og etableres en objektiv regelmæssig kontrolmekanisme og ansvar for tilsyn af tekniske anlæg funktion og indhold såvel i anlægsfasen som i driftsfasen
- Vi opfordrer til, at anlægget beskrives mere indgående hvad placeringer, højde, visualitet, støj, sikkerhed og forureningsrisiko angår
- Vi opfordrer til at §25 tilladelsen bliver udbygget og skærpet

Risiko for krybestrøm og elektriske påvirkninger

- Vi er bekymret for forekomst af krybestrøm og jordstrøm i forbindelse med anlæggets elektriske installationer.
- Det er et kendt problem, også lokalt, i stalde. Det er vanskeligt at få væk igen. Det påvirker husdyr negativt, herunder mælkeydelsen. Der er 3 kvægbesætninger i vores landsby og dermed tæt på solcellearealet. Der er også store udfordringer med spændingsforskelle, som er et kendt problem i landbruget.
- Det er veldokumenteret, at selv spændingsforskelle under 1 volt kan have betydelige negative effekter på køers trivsel og sundhed (SEGES Innovation, Krybestrøm i kvægstalde – måling og afhjælpning af elektriske spændingsforskelle, 2021; Teknologisk Institut, Strømpåvirkninger i kvægstalde, 2019).
- Anlægget ved Kastvrå omfatter transformatorstationer, invertere, jordede metalstativer, kabelføringer og step-up transformere (400 V → 10 kV → 60 kV). Alligevel indeholder kommunens miljørapport ingen vurdering af elektriske eller elektromagnetiske påvirkninger, hverken i anlægs- eller driftsfase.
- Vi er bekymrede for, om en solcellepark kan forværre sådanne problemer, som i givet fald kan brede sig til andre husdyrproduktioner.
- Vi anbefaler derfor en omarbejdning af miljørapporten og anmoder derfor Haderslev Kommune om:
 1. At kræve **en særskilt, uafhængig teknisk vurdering** af risiko for jordstrøm og krybestrøm fra anlægget.
 2. At indarbejde vilkår om **baseline-målinger før anlægsstart og løbende kontrol under drift.**
 3. At etablere en **erstatnings- og ansvarsordning**, hvis el-tekniske forstyrrelser medfører tab for nærliggende landbrug.

Miljø og sundhed.

Miljøvurderingen omtaler ikke de sundhedsmæssige konsekvenser for de mennesker, der bor tæt på anlægget.

Ifølge Miljøvurderingslovens § 20 skal vurderingen omfatte menneskers sundhed og levevilkår, men denne dimension er helt udeladt.

Når man planlægger tekniske anlæg tæt på beboelser, skal menneskers sundhed indgå på lige fod med natur og landskab.

Det er ikke sket her, og konklusionen om "ubetydelig påvirkning" er derfor ikke fagligt forsvarlig.

Beredskab og sikkerhed

- I høringsmaterialet findes ikke en egentlig beredskabsplan, hvis der opstår hændelser med battericontainerne eller anden teknik. Det kan f.eks. være i tilfælde af brand. Findes en sådan beredskabsplan?
- Hvilken effekt kan brand få for de nære omgivelser, dvs. dyr og mennesker?
- Hvilken konsekvens har vindretning og vindstyrke for udbredelse og retning af ild, røg, røgpartikler og kemiske stoffer?
- Hvad er beredskabsplanen i så tilfælde? Hvad skal der ske, hvem skal gøre hvad, kan branden slukkes, kan røg dirigeres væk? Kan ilden slukkes?
- Kan evakuering af mennesker eller dyr komme på tale?
- Forurening:
- Er der en beredskabsplan for forurening af jorden? I tilfælde af lækage eller brand; efter anvendelse af slukningsmidler
- Selve batteridelen: Er der en Sikkerhedsvurdering for denne. Hvilke tiltag sikrer mod brand, eksplosion eller udledning af giftige stoffer (f.eks. PFAS eller elektrolytforbindelser)?
- Beredskabsplan ved eventuelle fejl, brand eller lækage – og hvem har ansvaret for oprydning og skadesdækning?
- Vi mener, at en tilladelse til etablering af solcelleanlæg skal afvente, at der er udarbejdet en egentlig beredskabsplan. Men det kan selvfølgelig undgås, hvis man helt undgår anlægget

Foreningen Nej tak til Solceller i Kastvrå har indsendt følgende høringssvar:

1. Dette overordnede og samlende høringssvar
2. Manglende eller utilstrækkelig sikringsundersøgelse og -foranstaltning vedrørende bortfjernelsespligten for grundejeren ved driftsophør.
3. Høringssvar vedr. løvfrøer i Kastvrå
4. Høringssvar til kommuneplanlæg, lokalplan og miljørapporter, udsendt i høring fra august 2025 og frem til den 23. oktober 2025. Det er en kopi af et tidligere indsendt dokument som genfremsættes

Afsluttende Konklusion

- **Vi opfordrer til at afslutte planlægning af dette projekt. Det må ud af verden.**
 - Der er stor modstand fra såvel lokale borgere som ikke lokale fra kommunen. Det har kommunen selv oplevet ved utallige møder, skriftlige henvendelser og ved arrangementer
 - Der er saglige argumenter, som fremgår af foreningen *Nej tak til solcellers i Kastvrå*s høringssvar
 - Der har været for mange fejl og unøjagtigheder i processen, både den mundtlige og den skriftlige
 - Der er ingen driftsmiljøvurdering for et anlæg, der skal stå i 30 år.
 - Der er ingen beredskabsplan eller dræntekniske undersøgelser m.m., som anført i punkt 3. Konkrete indsigelser til det fremlagte høringsmateriale
 - Der mangler opfyldelse grundlæggende og juridiske principper inden for kommunal forvaltning og styrelse
 - Desuden er der kritiske mangler og svagheder i §25-tilladelsen:

- Svag begrundelse for konklusionen i miljørapporten
- Høringsmaterialet er ikke fyldestgørende og har mangler. Der er udokumenterede vurderinger

- **Alternativt:**

- **Beslutningen må udsættes** til, der er lavet nyt høringsmateriale, som i nødvendigt omfang indeholder de mangler, krav og undersøgelser vi har påpeget. Herunder især og også de juridiske mangler, som Berg Advokater har påpeget
- Vi opfordrer til, at der i.f.t. Kastvråprojektet (hvis det fortsætter) og kommende projekter, nedsættes et eller flere **§17 stk. 4 udvalg** for at sikre rettidigt samarbejde og tidlig inddragelse af berørte borgere

- **Vi vil ikke være pilotprojekt.**

- Kommunen har ikke valgt en ligeværdig og demokratisk tilgang, da byrådet på forvaltningens foranledning besluttede at arbejde med pilotprojekter ud fra tilfældige ansøgninger, frem for en kortlægning og udvælgelse ud fra kendte og saglige kriterier.
- I august har kommunen udgivet en screening af de ansøgninger, de ligger inde med. Her er der en sides neutral beskrivelse af objektive forhold ved hvert projekt. Men pilotprojekterne er ikke med, Som min. vil vi sidestilles med de øvrige ansøgninger. Derved gives tilladelser ikke på baggrund af tilfældigheder og specifikke ansøgere, men kan etableres på de bedste og mindst generende arealer i kommunen. O i øvrigt også på tage og parkeringshuse
- Vi anfægter den evaluering. Der er foretaget: *Haderslev Kommune Juli 2025: Ny Energi!!* Vi kan ikke se os selv i beskrivelser og evalueringerne. Der er heller ingen tegn til at Kommunen har lært noget. Hvilket ellers var en af betingelserne for opfølgning, dengang 2021, hvor man vedtog pilotprojekter. Det er ikke tydeligt, om Kun Skrydstrup evalueres eller alle 3 pilotprojekter

Afslutning

Vi håber og opfordrer til at såvel byrådsmedlemmer som forvaltning (kommunaldirektør, relevante chefer, ledere og medarbejdere) vil læse vores høringssvar, selv om det er omfattende. Der er meget læring for alle parter i det her forløb. Det har krævet masser af frivillige timer, frustrationer og en del penge at være engageret borger og forening i det her.

Vi samarbejder gerne med alle involverede fremadrettet

Bilag

Bilag 1.Tid- og aktivitets liste.

- Det er en oversigt over forløbet frem til nu. Den fremsendes særskilt på mail, da høringsportalen ikke vil tage imod. Af oversigten fremgår, at Kastvrå har været modstandere mod solcelle anlæg så tæt op af vores by hele vejen igennem. Det er vi stadig.

Bilag 2. Bilagsliste

- Et udvalg fra listen fremsendes på mail som vedhæftede filer. Høringsportalen kan ikke håndtere de filer jeg medsender høringssvar
- Vi har derudover mange bilag, som dokumenterer ovenstående høringssvar. De kan rekvireres hos formanden ketty.hoe@gmail.com

Høringssvar til kommuneplanlæg, lokalplan og miljørapporter, udsendt i høring fra august 2025 og frem til den 23. oktober 2025.

Nedstående er tidligere fremsendt af Foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå, da forarbejdet til det nuværende høringsmateriale var i høring. Vi genfremsætter det nu som aktuelt høringsindlæg i den nuværende høring frem til og med 23. oktober.

Høringssvar:

Debatoplæg om solcelleanlæg ved Kastvrå og Udkast til afgrænsningsnotat

Bag høringssvaret står foreningen *Nej tak til solceller i og ved Kastvrå* og dens 65 medlemmer, som udgør mere end 90 % af borgerne i Kastvrå (Bilag 1:medlemsliste, Bilag 2 Underskriftsindsamling)

Udgangspunkt og konklusion for dette høringssvar:

Vi fastholder vores modstand mod placeringen af solcelle anlæg på det udlagte område, så tæt på vores lille landsby til skade for udsigt, ejendomsværdier, landbrug, skov og dyreliv.

Udgangspunktet for vores kommentarer er Haderslev Kommunes Klimaplan 2022-2050 og den gældende kommuneplan, som angiver afstandskrav til landsby (200 meter til bygning og 400 meter til landsby/samlet bebyggelse), og som klassificerer området som bevaringsværdigt. Foruden kommentarer til det aktuelle høringsmateriale. Tillige er der fortidsminder af historisk værdi på arealet, hvor tilgang og indkik er væsentlige. Forhold som vi ønsker respekteret. Dette er kombineret med nyindhentet viden om dyrelivet i området samt om fald i ejendomsværdier. Desuden er der hensyn til skovlinjen, Spang Å og mosearealer

De fleste af vores kommentarer er tidligere fremsendt til såvel Forvaltningen for Teknik og Klima som til medlemmer af Kommunalbestyrelsen og Udvalget for Teknik og Klima. Vi anser dem fortsat for gældende. Er vedhæftet som Bilag 3-15 (listen er ikke udtømmende).

Da der nu er politisk beslutning i Udvalget om igangsættelse af det store solcelleprojekt i rød og gul zone ved flyvestationen, mener vi at solceller i Kastvrå ikke længere er aktuelt.

Begrundelse

- Kommunens beslutning om et samlet solcelleareal på 250 hektar (Klimaplanen) er med beslutningen om 650 hektar med solceller i rød og gul zone overgået x flere. Det er således ikke nødvendigt at genere kommunens borgere med flere mindre projekter, som det i Kastvrå, hvor over 90 % af beboerne er imod.

- I rød og gul zone samt f.eks. Maugstrup solcellepark generes langt færre beboere end i Kastvrå, og der er til dels tale om lavbundsjord (også nævnt i klimaplanen) og landbrugsjord af ringere dyrkningsklassifikation. Desuden er der tale om en økonomisk kompensation i millionstørrelse til byer og borgere. Det er der ikke dialog om i.f.t. Kastvrå by og beboere. Vi har prøvet, også for nylig.

Proportionalitets princippet: At der ikke fra statens (Folketingets) side foreligger nogen kvantificering af en bestemt kommunal forpligtelse.

At kommunen i sin egen Klimaplan har defineret den maksimale grænse for kommunens skøn over sin del af samfundsforpligtelse på 250 hektar – som naturligvis må være bindende for kommunen. En kommune har ikke lov til at anvende omfattende tid og økonomi på at udarbejde en Klimaplan med Tillæg, hvis det ikke er meningen, at den skal have nogen betydning.

At det er dokumenterbart ved de foreliggende øvrige projektsøgninger, herunder især Projekt Skrydstrup, hvor der foreligger ansøgning om et samlet solcelleprojekt på ca. 700 ha med en beliggenhed i hhv. rød og gul zone ved Flyvestation Skrydstrup, hvor der ikke er tilsvarende problemer med borgerindsigelser og bevaringsværdigt landskab. I Rød/gul zone er arealet således knap 3 gange over kommunens eget areal mål i Klimaplanen. Der foreligger således ikke nogen kommunal nødvendighed for at tillade projektet ved Kastvrå, som er et såvel generelt som konkret byrdefuldt projekt. Legalitetsprincippet. En kommune må ifølge det kommunalretlige legalitetsprincip ikke udøve en for borgerne byrdefuld foranstaltning uden der er lovhjemmel, eller når der er alternativer.

- Vores *ejendomme falder i værdi*, hvis projektet realiseres

- Hvis kommunen fortsætter arbejdet med projektet, ønsker vi at deltage i den konkrete planlægning af beplantning og i fysiske besigtigelser af området. Desuden en Følgegruppe med repræsentation fra Kommunen, beboerne og projektejer

Kommentar: Debatoplæg om lokalplan, kommuneplanstillæg og miljøkonsekvensvurdering

Vi er glade for, at vi har fået denne mulighed til at kommentere på hvilke hensyn til befolkning, landskab og natur m.m., der skal indgå i kommunens miljøvurdering.

Kommentarer:

- **Kortet i Debatoplægget er ikke tilstrækkeligt detaljeret** til, at vi kan vurdere faktiske konsekvenser og indgriben i lodsejeres ejendom/marker. Vi savner tydeligt kort over beplantningsområde og skovlinje, indtegnning af skov, Spangå og mose/eng. Derfor ønsker vi, at et mere detaljeret kort indgår i miljøvurderingen.

- Vi ønsker et **større areal** end de nuværende i alt 4 hektar **til beplantning** (min. 5 rækker beplantning), og dermed et mindre areal til solcellerne

Der er faktuelle fejl i debatoplægget. De er videreført fra tidligere, trods vores forslag om tilretning. Kommunen kender tilsyneladende ikke området tilstrækkeligt godt. i.f.t. hvad vi beboere, landmænd og jægere gør. Der står "spredt bebyggelse": Fakta er, at Kastvrå er sin egen lille landsby, også historisk set. Vi er ikke formelt anerkendt som en landsby – dertil er vi nok for få i.f.t. til gældende kriterier. Ikke desto mindre er vi det – et samlet landsbysamfund med egne

	foreninger og fælles aktiviteter - 32 husstande langs Kastvråvej, Kastvrå Bygade og Sommerstedvej. Dertil kommer huse, der ligger tæt på hinanden langs Spang Å Vej og mod Sommersted, og som ligger op til solcellearealet. Der står "store marker som er omgivet af læhegn/bevoksning". Fakta er, at der tillige er en skov, som ligger delvist inde i solcellearealet, og som har et rigt dyreliv og rekreativ værdi. Nærhed til Spang Å og mosearealer er ikke nævnt. Dette ønsker vi beskrevet og inddraget. Man kan forestille sig skovrejsning i tilknytning til den eksisterende skov. Solcelleanlægget kan producere strøm til ca. 8900 husstande. Det mener vi er for få til at berettiggende dette lille projekt - i sammenligning med Skrydstrupprojektet og andre, som kan forsyne langt flere, og hvor der ikke er samme borgermodstand og beskyttet natur. Vi har ikke tidligere været opmærksom på, at solcellerne bliver 4 meter høje pga. rotationsmuligheden. Vi er blevet orienteret om max. 3 meter. Vi foreslår derfor reduktion til 3 meter eller højere og bredere randbeplantning. Desuden ønsker vi borgere at deltage i planlægning af beplantningen (arter, højder og bredde). Beplantningen er meget upræcist beskrevet i debatoplægget. Det er dog positivt, at bygherre selv frivilligt har ansøgt om miljøvurdering. Vi oplever og konstaterer, at kommunen har lært meget af dialogen om solcelleprojekter som pilotprojekterne i Simmersted og Kastvrå. Det kan vi se af den måde I gennemfører borgermøder på og måden I vejleder andre projektere på. Men I må ikke glemme os. Vi vil gerne have, at jeres erfaringer også kommer os til gode, så det efterlyser vi handling på. Det er ikke det vi har oplevet indtil nu. Så vi ønsker max. dialog og konkret indflydelse på Kastvråprojektets endelige udformning. Her tænker vi konkret på, at kommunen skal stille krav om og forestå yderligere dialog med projekter vedr. beplantning, afgrænsning af arealet, afskærmende beplantning, hensyn til naturen, historien og den rekreative værdi. Vi ønsker og foreslår, at der etableres beslutningsmyndige komiteer med repræsentation fra kommunen, Nis Kjær og Kastvrås borgere, i fald projektet bliver til noget. Det er i alles interesse. Kommentar til Udkast: Afgrænsningsnotat , Miljøvurdering samt miljøkonsekvensvurdering. Overordnet er det et godt og bredt funderet notat. Der mangler dog præciseringer, og stedvis er der forkerte oplysninger, som er videreført fra tidligere, og som ikke er rettet. Vi er desuden bekymrede for, at flere punkter i notatet er underlagt <i>kvalitativ vurdering</i>, hvor kriterierne for denne ikke er beskrevet. Vi er bekymrede for objektiviteten og grundlaget for den kvalitative vurdering. Som minimum skal kriterierne beskrives nærmere. Kommentarer: Kortmaterialet (side 3, 6 og 7) er ikke tilstrækkeligt detaljeret. Der mangler tydelig afmærkning af kabelkorridoren ift. om private arealer indgår. Arealer for afskærmende beplantning indgår ikke. Fortidsminde er ikke indtegnet. Spang Å er ikke indtegnet. Dette ønsker vi udbedret. - Side 4: Vi er ikke enige i formuleringen om, at der "har været omfattende forhåndsdialog". Det har, som kommunen godt ved, været en kludret proces med forkerte referater, manglende lydhørhed fra kommunens og projekterers side med mere. Noget som kommunen og andre solcelleprojekter i kommunen har lært af, uden at denne læring kommer Kastvrå til gavn. Derfor mener vi kommunen skal geninvolvere sig som neutral dialogpartner med projekter og borgere i Kastvrå, medmindre projektet i Kastvrå flyttes eller tages helt af bordet. - Kommentar til bygherrens ansøgning: Vi har tidligere afgivet kommentarer til denne, som vi fastholder. Vi mangler bl.a. mere detaljeret kortmateriale og retvisende fotografiske fremstillinger, hvor perspektivet er øjenhøjde, fra Kastvråvej og fra 1.salene i husene, og ikke i - med Sommerstedvej som nu. Desuden er der ikke indtegnet beplantning hele vejen rundt om solcellearealet. Det skal tilføjes udkastet. <i>Punkt 2 Plan- og projektområdet</i>: Side 6 nederst og side 9 beskrives "området" som "fladt". Dette er ikke korrekt i vores øjne. Hvis I besøger området, vil I erkende dette, medmindre I tror at hele vores planet er flad. Solcellearealet er i sig selv kuperet med en fortidshøj i. Kastvråvej ligger højere end solcellearealet i den del af byen, som ligger lige over for solcellearealet. I det hele taget er landskabet rundt om solcellearealet kuperet, hvilket gør det svært at afskærme solcellearealet, og det giver direkte udsigt til arealet og solcellerne fra de fleste huse og fra alle 1. sale. Det gør det ikke bedre, at solcellerne når op i 4 meters højde frem for 3 meter - Den allerede eksisterende skov er ikke specifikt beskrevet, hvilket vi mener er at omgå fakta. Der er en skovbyggelinje og skovens dyreliv at tage hensyn. Der bør sikres frit udsyn til og fri adgang til fortidsmindet for offentligheden. - Der er tale om beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven og i klimaplanen. Dette ønsker vi opretholdt som det er nu. Og det må gerne udbygges yderligere. 2.1 forslag til Lokalplan nr. 14-4, side 7-8 og 9: Der står, at "der skal etableres et beplantningsbælte langs solcellearealets ydre grænse". Det er en upræcis formulering, som kan fortolkes på flere måder. Vi ønsker, at beplantningen skal være min. 5 rækker og i 10 meters bredde, og at den skal placeres inde på solcellearealet og hele vejen rundt om arealet. Vi ønsker og foreslår, at beplantningen etableres først, inden solcellerne opsættes. Disse kan så
--	---

	opsættes, når beplantning har nået 2 meters højde. Vi ønsker også mere end 10 meters afstand til paragraf 3 beskyttede naturtyper. Vi ønsker mere afstand til solceller rundt om fortidshøjen og offentlig adgang til denne. • Det tekniske anlæg, der skal samle strømmen fra solcellerne, inden den transporteres til Sommersted, ønskes placeret længst muligt fra bebyggelse. • 2.2 side 8, side 13. Som der står i den eksisterende kommuneplan, er der ikke her i kommunen udpeget egentlige områder til solcelleanlæg. Men I har retningslinjer, skriver I. Dem vil vi gerne se og have en reference på. I har ladet de frie markedskræfter og projektmagere råde, inden I har inddraget de berørte borgere og landsbysamfund. Det er en fejl. Som minimum kan I nu i dette pilotprojekt stille krav om en arbejdsgruppe med beboerrepræsentation, som sammen med projektejer kan beslutte beplantning, afstande, adgangsveje med mere, samt hvordan etableringsfasen må foregå støj- og forureningsmæssigt. Medmindre I tager Kastvråprojektet af bordet. • • 3. Eksisterende arealinteresser og bindinger Fredskov, side11: Vi ønsker skovlinjen bibeholdt. Vi ønsker mulighed for yderligere skovrejsning undersøgt • Arter og fredede arter: side 12 og 15. På solcellearealet og i nærområdet (fredskoven, Spang Å og mosearealer har beboere og jægere, der færdes dagligt i området observeret følgende dyrearter: Rådyr, agerhøns, fasaner, ænder, gæs og harer. Af og til ses en omstrejfende kronhjort, måske fra bestanden i den nærliggende Simmersted Mose. De senere år er der tilkommet en fast bestand af dåvildt. Desuden er der • , ravn, sølvhejre og fastboende traner i området. I skoven er der set reder fra rød glente og ravn. Dertil kommer vandlevende dyr og insekter, som vi ikke kender navnene på, herunder sommerfugle. Disse naturværdier ønsker vi opretholdt i sin nuværende form uden påvirkning og reflekser fra solceller. Evt. kan skovområdet udvides til gavn for klima og borgere. Flora og biodiversitet skal beskrives dybere. Hvis der ikke gøres en indsats for at så/plante relevante mellem solcellerne, kommer der ikke biodiversitet og relevante arter for insekterne Ophold og passage for dyrene. Dette skal beskrives nærmere i vurderingen. Et hegn vil hindre vildtets naturlige passager. Desuden kan hegnet volde skade på vildtet Vandressourcer og afvanding. Klima. Side 12, 13. Der er særlige drikkevandsinteresser i området – det skriver I selv. Hvad går det ud på? Hvor sikrede er vi modforurening af grundvandet. Det bør beskrives i vurderingen. Vi er særligt bekymrede for afvanding af Kastvrå By og den dræning, der sker fra syd mod nord fra på tværs af byen. Vi mener at vide, at hoveddrænet løber under solcellearealet. Dette dræn og andre skal kunne tilgås for tilsyn, dimensionering og reparation. Allerede nu er der problemer med oversvømmelser i Kastvrå By pga. klimaforandringer. Når det regner meget, kan de eksisterende rør og dræn ikke tage fra hurtigt nok, hvorved vandet stemmer op. I år er dette sket adskillige gange, sidst i såvel august som september. Flere huse bliver omringet af vand, og Kastvråvej oversvømmes jævnligt flere steder. I skriver, at der ikke er risiko for oversvømmelse i Kastvrå, men det passer ikke. De her nævnte forhold bør indgå i miljøvurderingen, og evt. forbedringer laves, inden solcellerne sættes op, og dræn skal fortsat kunne tilgås med maskiner. Side 13 og 23. <i>Naturområder, økologiske forbindelser, landbrugsmæssig og kulturhistorisk værdi</i>: Vi ønsker, at de områder, der udpeget som bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber opretholdes som nu uden indgriben. Gælder også den kulturhistoriske og arkæologisk/historiske værdi. Desuden har selve solcellearealet meget høj landbrugsmæssig værdi, og landmænd, også lokale, har brug for jord, idet mere og mere jord skal undtages for landbrugsdrift. De her nævnte forhold ønskes særligt vægtet i miljøvurderingen. I rød/gul zone og i Ringtved/Maugstrup er jorden ikke af samme kvalitet som her. Side 20. <i>Bilag 4 arter og fredede arter.</i> Side 15. Vi vil gerne vide helt præcist, hvilket omfang og faglighed, der har været anvendt ved besigtigelse i maj 24 og fremad. Samt hvor lang tid, der er brugt. Vi besidder ikke fagligheden, men har som borgere og jægere et dybtgående kendskab til dyreliv. m.v., hvori der også ligger en langvarig tidsfaktor og ikke bare besøg udefra. Vi foreslår, at repræsentanter for os bliver inddraget i den kvalitative vurdering 1. 4. Afgrænsning af miljøvurderingen. Skema. Side 14-30. Vi finder de beskrevne miljøfaktorer som dækkende. men der er områder I ikke tidligere har gået tilstrækkeligt ind i, f.eks. flora og fauna, hensyn til befolkningen og det indbyrdes forhold mellem faktorerne. Ikke alle beskrivelser retvisende eller omfattende nok. Det må I rette til. Vi er særligt bekymrede for de områder, hvor der udelukkende er lagt op til kvalitativ vurdering.
--	--

Paragraf 3 områder, skovbyggelinje og økologiske forbindelser. Side 16. Samme indsigelse og forslag som ovenfor

Friluftsliv, infrastruktur og trafik: side 17. Vi ønsker **bedre mulighed for friluftsliv**, samt indkik og adgang til fortidsmindet. Dette bør medtages i miljøvurderingen samt mulighed for at øge den rekreative værdi og adgang til denne lige op til solcellearealet. Gerne skovrejsning. Trafik er vi ikke bekymrede for som sådan, blot aften og nat friholdes for støj og kørsel i anlægsfasen.

4.2 Støj, vibrationer, støv. Side 18. Det kan vi leve med, blot samletransformator etableres længst væk fra bebyggelser.

Genskin, refleksioner og stråling. Side 19. Vi har ingen faglighed i.f.t. dette. Men er alligevel bekymrede. Derfor vil vi gerne have en tæt dialog undervejs og gerne en **dialoggruppe/følgegruppe** med et fællesbesluttet mandt, Kastvrå, kommunen og evt. projektejer imellem. Det er vel fortsat et pilotprojekt, der skal skabes max. læring af. Skriv det venligst ind i miljøvurderingen

4.4 Jordbund og arealer, jordbund, forurening, landbrugsmæssige værdi og skovrejsning. Side 20. Vi henviser til tidligere kommentarer og forslag vedr. dette, idet vi pointerer:

4.5. Vand. Side 21. Vi henviser til vores kommentar på side 4 omkring vand og afvanding. Vi mener vi kan bidrage kvalitativt til miljøvurderingen på dette punkt. Vi sidder inde med lokale data.

4.8 Påvirkning af bygninger. Ejendomsværdi. Side 22. Her er vi meget bekymrede. 2 husejere har fået vurderet hver deres hus ved Kastvråvej af 2 forskellige og uafhængige ejendomsmæglere med henblik på salg. Mæglerne var ikke på forhånd vidende om solcelleplanerne, men blev orienteret om dette efter afgivelse af deres vurdering. Derefter blev de bedt om at vurdere igen. Salgsværdien faldt med 15-20 %. Den ene husejer blev direkte frarådet at gå i gang med renovering, fordi det aldrig ville kunne betale sig eller afspejle sig i en salgspris eller lejeværdi. Det vil sige, at 32 husstande, og måske flere må bære hver sit værditab og måske blive stavnsbundet til området pga. solcellernes tætte placering til Kastvrå by (de 32 husstande), Spangåvej, og Tingvadvej samt Sommersted Skov, Sommerstedvej og Vestermarksvej. I skriver, at det ikke kan belyses yderligere. Men det er jo slet ikke belyst! Vi føler os efterladt og fastlåst i en situation, hvor fremtiden er usikker. Ejendomsværdien vil utvivlsomt falde, og der er ikke garanti for VE-midler eller tegn på compensation fra projektejer. Balancen mellem projektejer og beboere er helt skæv. Vi efterlyser handling på dette fra kommunens side med konkret indflydelse for os. Samt en beskrivelse i miljøvurderingen. Det har jo betydning for det kriterium, der hedder *befolkningen*

4.9. Landskab. Side 23. I skriver, at der skal foretages en selvstændig vurdering af påvirkning på landskabet gennem en **uddybende landskabsanalyse**. Det er fint. Vi vil

- Det er ikke nødvendigt med et mindre solcelleanlæg på noget af kommunens bedste landbrugsjord – især ikke når der er andre og bedre jorder til rådighed for formålet. Vi ønsker derfor en dybtgående og detaljeret vurdering af miljøpåvirkningen for de nævnte punkter og forureningsrisiko.
- Skovrejsning i.f.m. det eksisterende skovområde skal beskrives

. Vi ønsker, at de beskrives, når det nærværende udkast tilrettes efter høringsfasen. Desuden vil vi deltage i gennemgangen af landskabet, hvor I kommer til Kastvrå, så det også kan belyses ud fra fakta, og ikke kun fotomateriale. Vi har tidligere, og ligeledes i dette høringsnotat (side 3) forholdt os stærkt kritisk til kortmateriale og fotografiske visualiseringer. Denne kritik opretholder vi, og mener der skal indgå mere detaljerede kort og retvisende og med flere fotos i miljøvurderingen. Fotos fra flere sider, fra de mest udsatte huse og i såvel øjenhøjde ved drift og nedtagning af solcellerne som fra 1.sals niveauer.

4.10 Kulturarv, side 24. Fortidsminder. Vi har tidligere forholdt os til det, side 3-4. Vi ønsker offentlig adgang og fri udsigt til højen Samt bredere fri zone rundt om. Vi ønsker desuden, at **Museum Sønderjylland** høres specifikt om denne høj, og at beskrivelsen indgår i nærværende udkast til afgrænsningsnotatet. Høje som denne findes ikke så mange steder i Sønderjylland, hvorfor der må tilskrives højen en særlig værdi.

Affald, side 26. Der er ikke beskrevet en metode til vurdering af affaldets påvirkning. Det mener vi skal tilføjes. Vi er bekymrede for fremtidige negative påvirkninger fra affald og forurening. Derfor foreslår vi også en fælles følgegruppe, fra projektets start til nedtagning af solcellerne

Afslutning
Vi ser frem til og forventer et skriftligt svar på vores kommentarer i dette dokument. Noget er nyt, andet er tidligere fremsendt og vedhæftet som Bilag. Særligt lægger vi vægt på, at borger- og befolkningsaspektet samt hensyn til skov, planter og dyr vil blive uddybende beskrevet i Miljøvurderingen og Afgrænsningsnotatet og i kommuneplanstillæg og lokalplan. Med udgangspunkt i, at bevaringsværdighed og kommunens klimaplan opret holdes. Samt at den eksisterende klimaplan bliver respekteret og overholdt

	Desuden må det indskrives, at vi som borgere i Kastvrå og omegn får konkret indflydelse på den endelige udformning af beplantning m.v. og at der etableres af en følgegruppe til projektet. Vi er åben for dialog, hvis den er konkret og saglig. Venlig hilsen Bestyrelsen for foreningen <i>Nej tak til solceller ved Kastvrå</i> <i>Ketty Hoe (formand), Johan Schmidt, Peter Dalgaard Juhl, Jens Hoe Jørgensen, Mark Bech, Hans Jensen</i> Bilagliste: 1. Medlemsliste for <i>Foreningen Nej tak til solceller i og ved Kastvrå</i> 2. Kopi af underskrifter mod solceller, afleveret til borgmester. November 2023 3. 19. august 2024. Brev fra foreningens jurist til Forvaltningsdirektør Teknik og Klima 4. 2. marts 2024. Kommentar til fejl i kommunens referat fra borgermøde 5. Oplæg til borgermøde 17. jan. 2024. Ketty Hoe. Formand for foreningen <i>Nej tak til solceller i og ved Kastvrå</i> 6. Oplæg ved foreningens jurist på borgermødet 17. januar 2024 7. 26. februar 2024. Brev fra foreningens jurist og bestyrelsen til borgmester og udvalgsformand. 8. 26. februar 2024. Brev fra beboer i Kastvrå til politikere og forvaltning. Kommentar til referat fra borgermøde jan. 2024 9. 17. januar 2024. Juridisk perspektivering set i forhold til en lokalbefolknings placering i demokratiet 10. 11. januar 2024. mail fra foreningens jurist til forvaltningen ved Kent Skovfoged Hansen vedr. dagsorden til borgermøde m.v. 11. November 2023. Kopi af mail til Udvalg for Teknik og Klima med kopi til forvaltning 12. 21. november 2023. Brev til borgmester og udvalgsformand fra foreningens jurist. I det beskrives dels juridiske problemer i kommunens sagsbehandling, dels graden af modstand i Kastvrå, oprettelse af forening. Medlemsliste og underskrifter mod solcellernes placering medsendes 13. Oktober/november 2023. Forløbsbeskrivelse 2023 14. 30. oktober 2023. Brev til borgmester Mads Skau og formand for udvalget for teknik og miljø Carsten Leth Schmidt: <i>Landsbysamfundet Kastvrå ønsker ikke solceller på den udpegede placering i Kastvrå.</i> Høringsindlæggets baggrund og tema Dette lokalplansforslag er i høring frem til og med den 23. oktober 2025, idet der samtidig er udarbejdet Miljøvurdering og Miljøkonsekvensrapport for projektet. Det pågældende projekt er beliggende på en samlet landbrugsejendom på 54.2740 ha, herunder 3.479 m2 vej. Landbrugsejendommen, der er uden beboelse, består af 10 matrikler med fælles servitutter og fælles pantehæftelser med realkreditbelåning og privat pantehæftelse, samlet set af et betragteligt beløb. Projektarealet udgør 43½ ha. Dette indlæg angår problemstillingen med hensyn til VE-anlæggets fjernelse ved driftsophør og den juridiske og økonomiske sikkerhed for, at dette sker. Det understreges, at der tidligere på foreningens vegne er fremsat indsigelser mod kommunens overholdelse af en række grundlæggende, kommunalretlige principper, herunder undersøgelsespligten, proportionalitetsprincippet. Disse indsigelser er ikke frafaldet eller kommenteret fra kommunens side. Vi ser følgende problemstilling: • At der påhviler – både i form af en ret (over for projektmageren) og en pligt (over for borgere og samfund) – en kommune, her Haderslev Kommune, en forvaltningsretlig forpligtelse til at sikre, at der er etableret en effektiv sikkerhed for anlæggets fjernelse ved ophør • At der ikke i det fremlagte forslag lokalplan til eller andet materiale er indeholdt en sådan effektiv sikringsforanstaltning, hvorfor der skal ske en fornøden tilpasning af vilkårene for det pågældende solcelleprojekt. Forslagets indhold til løsningsmodel Afsnit 10.5 i lokalplansforslaget indeholder følgende formulering: "Solenergiforslaget må ikke ibrugtages, før der for ejerens regning er tinglyst en deklaration om, at solenergianlægget i sin helhed skal fjernes af grundejer senest et år efter, at driften af anlægget er ophørt." . Men dette er ikke tilstrækkeligt
--	--

• Indholdet af den kommunale forpligtelse, set i foreningens perspektiv:

Selve formuleringen af denne bestemmelse i lokalplansforslaget synes at have som sin – korrekte - forudsætning, at kommunen er enig i det sikringssynspunkt, der er formuleret i dette dokument, nemlig, at der påhviler en projektkodkendende kommune en egentlig, direkte og effektiv forpligtelse til at kræve etableret en sikringsordning, som har den fornødne kvalitet i alle relevante henseender til at kunne bringes i anvendelse for kommunen (på en enkel og hurtig måde), såfremt ejeren ikke opfylder sin bortfjernelses- og dermed restitueringsforpligtelse på det pågældende ophørstidspunkt.

Det følger af de almindelige, kommunalretlige grundsætninger, at en kommune i alt, hvad den foretager sig, skal overholde bla. sin undersøgelsespligt, proportionalitetspligten og pligten til økonomisk forsvarlig drift i forhold til de opgaver, som kommunen har fået overgivet af lovgiver eller på andet uskreven grundlag må udføre (legalitetssystemet). Der følger heraf som et minimum for dette opgaveområde, at en kommune skal sørge for, der foreligger en klar, entydig, skriftlig og grundejeraccepteret beskrivelse af, hvilke præcise forpligtelser der påhviler den pågældende "grundejer" med hensyn til denne bortfjernelses- og restitueringsforpligtelse på ophørstidspunktet for solcelledriften.

Så første krav er, at selve pligten er formuleret i nogle faktuelle vilkår, som ikke skaber konflikt om slutresultatet på udførelsestidspunktet, herunder eventuelle krav til oprensning af jorden og fjernelse af alle anbragte effekter, altså selve pligt- og opgavedefinitionen som et fastlagt vilkår, At der er et åbenbart behov for at værdisætte denne forpligtelse, dels i nutidskroner dels i et skønnet fremtidsreguleret beløb ud fra en forsvarlig indeksfaktor.

Der skal således være udført en fagligt kvalificeret beregning over, hvad det vil koste at bortfjerne hele det tilladte anlæg med solceller, bygninger, kabler og andre fysiske placeringer, herunder eventuelle affaldshåndteringsproblematikker. Altså en fuld restituering af tilstanden som før projektopstart. Der bør således foreligge et kvalificeret beregningsmateriale over en sådan udgift med inddragelse af alle de restituerings- og bortfjernelsesopgaver og -hensyn, som skal iagttages (dette skal som et minimum ske på grundlag af de vilkår, der ville gælde i dag). Herudover skal der indhentes en sagkyndig vurdering over en prisfremskrivning til fjernelsestidspunktet. Altså i det hele en kvalificeret opgørelse over bortfjernelsesomkostningerne som forsvarligt grundlag for at vurdere forpligtelsens økonomiske omfang på det fremskrevne tidspunkt, At der skal ske en fastlæggelse af sikringsforanstaltningens art, kvalitet og hensigtsmæssighed. Hvorledes man i dag sikrer sig mod i morgen.

Som følge af kravet om en effektiv og tjenlig sikring, så må det være kommunens forpligtelse at vælge den mest forsigtige metode, hvilket umiddelbart synes at kunne være en bankgaranti stillet af et stort og anerkendt, dansk pengeinstitut. Andre forsvarlige sikringsmetoder kan ikke ganske afvises, men det ligger i effektivitetskravet, at det vil skulle være noget, som kommunen umiddelbart kan bringe i anvendelse ved driftsudløb i tilfælde af misligholdelse uden at skulle gennem et måske langt retsforløb. Men der skal i sagens behandling eller grundlag indgå en kvalificeret, juridisk vurdering af, hvorledes dette behov opfyldes (det er principielt grundlæggende jura, tingsret og panteret). Dette element – hvorledes kommunen kan tilgå sikkerheden – skal indgå som en naturlig og nødvendig en del af aftalegrundlaget/vilkårsgrundlaget. At der skal ske en effektiv sikring mod forældelse og for det tilfælde, at den nuværende "grundejer" enten ikke lever eller ikke længere er grundejer på aktualitetstidspunktet, altså en sikring mod ejerskifte af pligtejendommen, herunder i tilfælde af konkurs eller tvangsauktion. Denne forpligtelse skal være forhåndsafklaret og indgå som direkte vilkår i hele godkendelsessættet, altså være på plads inden "første spadestik".

Det retlige grundlag Kommunens rets- og pligtgrundlag på dette felt fremgår af en flerhed af retsregler og retlige hensyn og principper: Planlovens § 35 om muligheder for vilkår i landzonetilladelsen, Elforsyningslovens § 22 a om mulighed for at stille vilkår om fjernelse, Hensynene bag en række miljøregler, Almindelige kommunalretlige grundsætninger og forsvarlighedspligter.

Indsigelser mod den foreslåede løsningsmodel

Den foreslåede sikringsmodel er – ganske kort og indiskutabelt formuleret - helt og aldeles utjenlig og utilstrækkelig: En tinglyst servitut i en fast ejendom er

	naturligvis bindende som sådan, men den indeholder ikke i sig selv en juridisk-økonomisk sikringsværdi for kommunen i tilfælde af grundejerens misligholdelse af sin beskrevne forpligtelse. Således som vilkåret er formuleret, vil det være tilstrækkelig opfyldelse fra grundejerens side at lade tinglyse en servitutforpligtelse med en prioritetsplads efter såvel de allerede tinglyste servitutter (hvilket måske ikke ville være et problem) som de tinglyste pantehæftelser (som p.t. er tinglyst med et betragteligt, samlet beløb ifølge den offentligt tilgængelige tingbog). Inden en servituthaver således vil kunne komme frem til en sikringsværdi af sin prioritetsplads ved en tvangsauktion, vil alle foranstående lån skulle indfries. Dette er i sig selv naturligvis ganske uacceptabelt uden nogen kvalificeret vurdering: a. For det tilfælde, at man nu – konkret vurderet – fandt, at en sådan sikringsmodel var acceptabel (hvilket vi ikke finder, samlet vurderet), så skulle kommunen som et minimum have: 1) opgjort det økonomiske behov som ovenfor beskrevet, 2) fået ansat ejendommens samlede værdi, 3) have opgjort den værdimæssige størrelse Side 4 af 6 på en tvangsauktion af foranstående rettigheder (servitutter og pantehæftelser) og 4) have foretaget et kvalificeret skøn over tilstrækkeligheden i friværdien. Intet at dette er oplyst at have fundet sted. Men selv en prioritetsplads af en servitut foran alle pantegæld uden en tilknyttet, tilstrækkelig pantemæssig tinglysning af servitutforpligtelsen i den størrelse som kræves, ville være ganske utjenlig, bortset fra det procesteknisk uacceptable ved at skulle ind over en eventuel tvangsauktion og ejendomsopkøb for at kunne gennemføre sin ret, Taleksempel:nu forestiller sig, at arealprisen som landbrugsjord er mellem kr. 150.000 og kr. 200.000 (jeg kender ikke prisen), så ville den samlede værdi af ejendommen (hvis alle ca. 54 ha indgår) udgøre mellem kr. 8,1 og 10,8 mio., og hvis man forestiller sig, at sikkerheden opnår prioritet forud for al pantegæld (at alle panthavere i dag enten blev indfriet eller gav rykningspåtegning for forpligtelsen), så skulle kommunen yderligere have sikret sig, at omkostningerne utvivlsomt ligger et "pænt stykke" under denne ejendomsværdi. Tidspunktet for sikkerhedsstillelsen som foreslået er også i strid med almindelige, forvaltningsretlige krav. Sikkerheden skal være stillet, som en klar og ufravigelig betingelse, før noget som helst anlægsarbejde må startes op. Og ikke ved ibrugtagningen, hvor alle investeringer er gjort, og der således ville indtræde en utålelig situation. (Det vil formentligt også være vanskeligt at forestille sig, at en projektfiansierer vil finde det forsvarligt at vente med at få dette problem løst, indtil efter alle anlægssomkostninger er afholdt). Det er vores holdning, at den af kommunen foreslåede løsningsmodel for dette "kæmpestore fremtidsansvar" er stærkt kritisabel. Modellen er i bedste fald udtryk for, at kommunen har forsømt at underkaste denne meget vigtige, kommunale forpligtelse en helt grundlæggende juridisk vurdering: - Kommunens forslag – hvis det blev vedtaget af kommunalbestyrelsen – ville indebære en ganske uacceptabel samfundsrisiko for, at dette område ikke ville blive ryddet. En risiko, som det findes at være retsstridigt for kommunen at påføre fremtidens borgere og samfund. Forslaget ville således have som sin direkte virkning, at der ville være en overvejende risiko for placeringen af en "fremtidig økonomi- og miljøbombe" af en voldsom størrelse på dette areal (samt andre arealer, hvor kommunen måtte tillade tilsvarende vilkår). Høringssvar Fra foreningen Nej tak til solceller i Kastvrå Manglende eller utilstrækkelig sikringsundersøgelse og -foranstaltning vedrørende bortfjernelsespligten for grundejeren ved driftsophør. Emnet angår en mulig ekspropriationserstatningsproblemstilling, som kommunen principielt kan blive mødt af, Hvis ikke kommunen forud for lokalplangodkendelsen har sikret sig på tilstrækkelig og kvalificeret vis. Panthaverproblemstillingen Som det fremgår af tingbogsattest, er der aktuelt tinglyst ret betydelige pantebeløb med sikkerhed i ejendommen, altså aktuelle pantebaserede gældsposter på tidspunktet for lokalplanens ikrafttræden. Medmindre, at det på forhånd er dokumenteret: • Enten at disse pantebrevne bliver afløst inden opstart af byggeprocessen, Eller at der foreligger skriftlige – og tinglyste – samtykkeerklæringer/ erklæringer fra disse panthavere om fuld accept af projektet og dermed frafald af ethvert krav mod kommunen. Problemstillingen går ud på, at en bestemmelse i en vedtaget og ikrafttrådt lokalplan, der indeholder en gyldig forpligtelse til nedrivning som beskrevet, har juridisk virkning for den til enhver tid værende ejer af ejendommen, også ejere via tvangsauktion. Herunder selvom om buddet ligger inden for gælden af de oprindelige pantehæftelser.
--	--

	• Såfremt forpligtelsen har den virkning, at der indtræder en væsentlig værdiforringelse af de eksisterende panter, vil dette efter omstændigheder kunne side stilles med en ekspropriation og som sådan udløse et erstatningskrav fra panthaver mod kommunen. Det er mit synspunkt, at det ikke kan anses for forsvarlig kommunal forvaltning, hvis en kommune undlader at inddrage problemstillingen om risikoen for krav fra panthavere om ekspropriationserstatning ved væsentlig værdiforringelse, når der etableres en sikringsordning for fjernelsespligtens realiserbarhed. Kommunen har en forpligtelse til at handle sagligt, proportionalt og med tilstrækkelig hensyntagen til alle relevante interesser, herunder panthaveres rettigheder. Hvis kommunen undlader at tage højde for denne risiko, kan det føre til retlige og økonomiske konsekvenser, herunder krav om erstatning fra panthavere. Dette understøttes af både lovgivning, retspraksis og administrative forskrifter. Indsigelse mod kapitel 4 i miljørapporten vedr. bilag 4 arter, specifikt løvfrø. Undersøgelser er ikke fyldestgørende og skal gøres om. Høringssvar vedr løvfrøer i Kastvrå Kapitel 4 Miljøvurdering og miljøkonsekvensvurdering. Side 34- 50 Høringssvar: Vi gør indsigelse mod metode og konklusioner i kapitlet. Specifikt omhandlende løvfrø. Vi har dokumentation for, at der findes løvfrøer ved solcellearealet. Der er nemlig fundet og fotograferet løvfrø på Slivsgaards arealer, som støder op til solcellearealet. Foto er fra indkørsel og have ved Slivsgard, Sommerstedvej 16, 6560 Sommersted. Frøen er ca. 4 cm. lang. Der er foretaget flere observationer, men de er uden foto. Konklusion: Undersøgelser af bilag 4 arter skal gå om (padder/løvfrø og flagermus, som slet ikke er undersøgt (side 46).
--	--

Indsigelse mod pilotprojekt for solceller i Kastvrå

Indsigelse mod pilotprojekt og politisk proces vedr. solcelleanlæg i Kastvrå

På vegne af borgere i Kastvrå og Foreningen nej tak til solceller i Kastvrå afgives følgende høringssvar:

1. Vi ønsker, at projektet i Kastvrå ophører med at være pilotprojekt. Vi vil ikke længere være pilotprojekt, idet vi ikke er ligestillet med andre projekter og ansøgninger i kommunen. Vi vil minimum have samme beskrivelse og undersøgelser, som andre ansøgninger kommunen har. Vi er ikke nævnt i kommunens screening af VE projekter i modsætning til øvrige projekter, som hver er beskrevet på en fuld side og med data, så man kan sammenligne de forskellige projekter. Det er ikke i orden. Vi har aldrig bedt om at være pilotprojekt, og er ikke informeret og inddraget i den tidlige fase. Kommunens dokument om Screening af VE ansøgninger er vedhæftet
2. Vi ønsker, at den endelige politiske beslutning om projektet udskydes til den nye kommunalbestyrelse. Dette er begrundet i følgende forhold:
 - o At det kan nås at sidestille os med øvrige ansøgninger i kommunen, som nævnt ovenfor og i vedhæftede bilag
 - o Beslutningen bør kunne overleve et byrådsvalg og ikke hastes igennem lige før "lukketid". Det forekommer alt andet end demokratisk.
 - o Kommunen har ikke foretaget en seriøs forundersøgelse af placeringsmulighederne rundt i kommunen, har ikke foretaget en grundig vurdering af

		involverede beskyttelseshensyn op mod hinanden, at kommunen ikke er så betrængt med placeringsmuligheder, at man var nødt at vælge lige netop dette sted tæt op ad en landsby og en skov i et område, som kommunen selv for kort tid siden har erklæret beskyttelsesværdig o Politiske udtalelser fra flere partier (senest slesvigsk parti i lørdags i Vojens) antyder, at der er lagt betydelig vægt på ansøgerens ihærdighed og vedholdenhed (usaglige hensyn). Det er os uforståeligt, at 1 borger har fortrinsret for min. 100 andre berørte borgere, når der er alternativer. Det er meget beskæmmende at høre denne udmelding igen og igen fra folkevalgte politikere og menige partimedlemmer. Dertil hører vi mange usaglige og usande historier om os i Kastvrå. Vi har tillid til at en ny kommunalbestyrelse vil være mere demokratisk og sagligt indstillede, og ikke være suppet ind i diverse usande historier. Ikke mindst da der vil komme en ny sammensætning af kommunalbestyrelsen pga. naturlig afgang. o Politikerne i byrådet hævder at ville tage befolkningshensyn og dermed demokratiske hensyn. Det er en naturlig følge heraf, at opfordre til at udskyde den endelige beslutning om igangsættelse af K astvråprojektet til den nye kommunalbestyrelse o Der er flere videnskabelige undersøgelser, som allerede eksisterer eller er på vej, som kommunen ikke benytter i sit høringsmateriale. Det er en fejl. VE branchens undersøgelser og fortolkning af disse er tendentiøse og ikke til at stole på. VE branchen har været i gang i mange år, hvilket borgerne ikke har. Og VE branchen har for meget indflydelse i forvaltninger og på politikere, men de kan sikkert ikke selv se det. Ærgerligt. o Vi ønsker, at den endelige beslutning udsættes til det nye byråd, begrundet i den nye folketingsaftale fra 10. oktober vedr. VE anlæg. Det meste af den træder først i kraft i 2027. Den aftale vil vi gerne have gavn af. Men det kan ikke nås, medmindre I udsætter den endelige beslutning om igangsætning af pilotprojektet. Et pilotprojekt, som I har presset igennem. Når nu det har stået på så længe, kan det godt tåle en yderligere kortere udsættelse. Aftalen er vedhæftet. HK. Screening over VE anlæg. 2. sep. 2025.pdf
58	Simmersted Byvej 27, 6500 Vojens	Jeg bakker op om høringssvaret "Nej til solceller i Kastvrå".
59	Kastvråvej 15	Høring vedrørende: Høring af forslag til kptillæg 5-2025, lp 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå, udkast til §25 tilladelse Høringssvar Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå!
60	Kastvråvej 15, 6560 Sommersted	Høringssvar vedrørende forslag til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå samt udkast til §25-tilladelse og samlet miljøvurdering Undertegnede ønsker hermed at afgive høringssvar i forbindelse med den offentlige høring om forslag til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå samt udkast til §25-tilladelse og samlet miljøvurdering. ----- 1. Bevaringsværdig landbrugsjord og fødevareproduktion Det planlagte anlæg ved Kastvrå er placeret på landbrugsjord af den bedste bonitet – jord, som i dag anvendes til effektiv fødevareproduktion. Området er desuden udpeget som bevaringsværdig landbrugsjord, hvilket understreger dets betydning for den langsigtede sikring af fødevareproduktion, jordkvalitet og landskabelig sammenhæng. Projektet vil derfor medføre et betydeligt tab af værdifuld dyrkningsjord. Etablering af en solcellepark vil medføre irreversibelt tab af dyrkningsjord af høj kvalitet, hvilket strider imod de nationale mål om at beskytte særligt værdifulde landbrugsarealer. Det er afgørende, at Haderslev Kommune i sin planlægning sikrer, at energiprojekter placeres på arealer, der ikke

		kompromitterer fødevareproduktion og jordkvalitet. 2. Negativ påvirkning af landsbyen Kastvrå og de omkringliggende ejendomme Projektområdet ligger i umiddelbar nærhed af landsbyen Kastvrå, hvilket vil få betydelige konsekvenser for både de visuelle omgivelser og ejendommenes værdi. De omkringliggende boligejere vil opleve et markant ændret landskabsbillede, hvor et landligt, åbent miljø erstattes af et teknisk og industrielt anlæg. Det er veldokumenteret, at sådanne projekter kan føre til fald i ejendomspriser i nærområdet. Samtidig vil projektets økonomiske gevinst primært tilfalde projektudvikleren og anlægsejeren, mens naboerne bærer de permanente konsekvenser i form af lavere ejendomsværdi, tabt udsigt og nedsat rekreativ kvalitet. Det er en urimelig fordeling af byrder og gevinster. Det er en skævvridning, som bør tages alvorligt, når kommunen vurderer projektets samlede samfundsmæssige værdi. Solcelleparken vil samtidig ændre landsbyens karakter fra et landbrugs- og naturpræget område til et teknisk og industrielt præg, hvilket påvirker både bosætning, trivsel og oplevet livskvalitet negativt. 3. Manglende lokal opbakning og politiske tilsagn Borgmesteren og det tekniske udvalg i Haderslev Kommune har tidligere udtalt, at solcelleparker kun vil blive etableret, hvor der er lokal forankring og opbakning. Det er vores klare indtryk, at der ikke foreligger lokal opbakning til projektet ved Kastvrå. Tværtimod er der i lokalsamfundet betydelig bekymring og modstand mod anlægget blandt områdets beboere. En vedtagelse af planen vil derfor være i modstrid med de politiske løfter og udmeldinger, som borgerne har haft tillid til. 4. Alternativer og grøn omstilling på et bæredygtigt grundlag Vi støtter grundlæggende den grønne omstilling og behovet for vedvarende energi. Men projekter skal placeres ansvarligt, så de ikke sker på bekostning af vores bedste landbrugsjord og lokal trivsel og borgernes tillid til beslutningsprocessen. Der findes i Haderslev Kommune mindre konfliktfyldte arealer, som tidligere erhvervsområder, lavbundsjorder eller udtjente grusgrave, hvor solenergianlæg kan etableres uden at tilsidesætte vigtige hensyn til natur, jordkvalitet og beboelse. Konklusion På baggrund af ovenstående kan vi ikke støtte forslaget til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå samt den tilhørende §25-tilladelse og miljøvurdering. Vi opfordrer Haderslev Kommune til at: • Afvise projektet i dets nuværende form, • Fastholde beskyttelsen af den bedste landbrugsjord, og • Sikre, at fremtidige energiprojekter kun gennemføres med reelt lokalt ejerskab og opbakning.
61	Kastvråvej 4, 6560 Sommersted	Hermed fremsendes bekymret Høringsvar for Solcellepark ved Kastvrå Høringssvar vedrørende forslag til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå samt udkast til §25-tilladelse og samlet miljøvurdering Som nabo til det planlagte solenergianlæg ved Kastvrå ønsker jeg hermed at indgive min indsigelse mod det fremlagte planforslag.

	Min modstand mod projektet skyldes ikke en generel skepsis over for solenergi, men derimod en række konkrete og veldokumenterede forhold, som gør netop denne placering uegnet. Der findes allerede alternative placeringer i kommunen, som i langt højere grad lever op til både de tekniske og politiske målsætninger – og som samtidig har lokal opbakning. Over 90 % af beboerne i Kastvrå har udtrykt modstand mod projektet. Det vidner om en markant lokal modstand, som bør vægtes tungt i den politiske beslutningsproces. På trods af gentagne påstande om lokal forankring fra både embedsfolk og politisk hold, har der ikke været reel dialog eller inddragelse af lokalsamfundet. Ved det første borgermøde blev lokal opbakning fremhævet som det vigtigste kriterium – det er derfor uacceptabelt, at hensynet til én projektmager prioriteres over et samlet lokalsamfund. Det planlagte anlæg placeres i et særligt landskab med kulturhistorisk betydning – herunder stjerneudstyknings fra 1700-tallet, levende hegn og bevaringsværdig landbrugsjord. Ifølge kommuneplanen bør sådanne områder friholdes for tekniske anlæg. Et solcelleanlæg vil forringe landskabets visuelle og rekreative værdi, påvirke dyrelivet negativt og medføre fald i ejendomsværdier. Det vil også forstyrre den eksisterende landbrugsdrift. Haderslev Kommunes Klimaplan opererer med et mål om 250 hektar solcelleanlæg. Med beslutningen om 650 hektar solceller ved Flyvestation Skrydstrup er dette mål allerede mere end opfyldt. Der er derfor ingen saglig eller strategisk begrundelse for at tillade yderligere anlæg ved Kastvrå, som vil medføre betydelige lokale gener. Der eksisterer ingen statslig forpligtelse til at udlægge yderligere arealer til solenergi. Kommunens egne målsætninger bør derfor være styrende. Det kommunalretlige legalitetsprincip tilsiger, at kommunen ikke må gennemføre indgribende foranstaltninger, når bedre og mindre belastende alternativer findes – og det gør der. Områder som rød og gul zone samt Maugstrup tilbyder lavbundsjord og landbrugsjord af ringere dyrkningsværdi, og har samtidig lokal opbakning. Jeg er dybt bekymret for projektets konsekvenser for natur, landskab, livskvalitet og miljø. Jeg opfordrer derfor Haderslev Kommune til at afvise projektet ved Kastvrå og i stedet fokusere på de allerede identificerede og mere egnede alternativer. Jeg stiller mig derfor undrende og kritisk over for følgende forhold: • Hvordan skal man kunne afgive et høringssvar, når omfanget af det tekniske anlæg, transformere, BESS-anlæg, servicebygninger, lynafledere m.v. ikke er hverken angivet i plantegninger eller vist på visualiseringer i materialet? • Hvorfor har man ikke indarbejdet dette? • Det blev på borgermødet forklaret at blot fordi man ikke kunne få BESS anlæg i mørke farve, så ville man tillade dem i lyse farver, før man giver den tilladelse, hvorfor beder man ikke om at få dem farvet i samme farve som øvrige anlæg? • Har man overhovedet undersøgt om muligheden for vandkølede BESS anlæg foreligger, så denne energi reelt kunne opsamles, og anvendes til opvarmnings formål i nærområdet, via en varmepumpe som kunne løfte temperaturen til et anvendeligt temperatursæt, for de ældre bygninger i det åbne land – det ville være et grønt tiltag, i stedet for at afsætte tabet fra tekniske anlæg til omgivelserne? • Hvorfor er der generelt ikke stillet krav til at alle komponenter, der har en negativ virkningsgrad, skal sikre den tabte effekt overført til vandbåret system, så energien kan genanvendes, til opvarmningsformål? • Hvordan vurderes den visuelle påvirkning af et 33,1 ha stort teknisk anlæg på det åbne landskab omkring Kastvrå indeholdende transformere, BESS-anlæg, servicebygninger, lynafleder mv. som er angivet til at have en højere max tilladte højde end solcellepanelerne?
--	---

		• Hvorfor er der ikke foretaget uafhængige visualiseringer fra nærliggende boliger, som f.eks. ligger højere, som har indkig ind over arealet? • Hvordan sikres det, at afskærmende beplantning reelt vil mindske den visuelle gene, når den ikke er stedsegrøn, og bæltet ikke er tættere end det er, navnlig på de langsgående hegn? • Hvordan vil man gøre grænsen mod nord attraktiv som økokorridor? • Er der foretaget en vurdering af, hvordan beplantningen påvirker landskabets karakter og biodiversitet? • Hvordan dokumenteres vedligeholdelsen af beplantningen og hvordan dokumenteres opretholdelsen af beplantningens funktion over tid? • Hvordan er det vurderet at området egner sig til tekniske anlæg, når det er udpeget som bevaringsværdigt landskab i kommuneplanen, og samtidig har Haderslev Kommunes højeste klassificering i forhold til bonitet? • Hvordan sikres det, at hegnet ikke udgør en fare for dyr, f.eks. ved fastklemning eller flugtveje? • I hvilket omfang er der foretaget en vurdering af, hvordan vegetation under panelerne påvirkes af skygge og ændret mikroklima? • Hvordan dokumenteres det, at den planlagte faunapassage på 30 meter reelt understøtter dyrelivets bevægelsesveje? • I hvilket omfang er der foretaget biologiske undersøgelser af lokale arter og deres behov for passage? • I hvilket omfang er det kortlagt og foretaget biologiske undersøgelser af, hvilke arter der forventes at benytte faunapassagen? • Hvordan overvåges og evalueres anlæggets påvirkning af faunapassagens funktion over tid? • Hvordan sikres det, at afgræsning ikke medfører overgræsning, jordpakning eller skade på biodiversitet? • Hvordan vurderes projektets bidrag til det samlede arealpres, når kommunen samtidig ønsker skovrejsning, naturgenopretning og udtagning af lavbundslande? • Hvordan vil kommunen sikre, at gener for nærliggende beboere overholder gældende grænseværdier? • Hvordan vurderes den samlede støjpåvirkning fra både eksisterende vindmøller og det nye solenergianlæg, og det heraf akkumulerede lyd tryk? • Hvordan sikres det, at afstandskrav til step-up transformere og batterier er tilstrækkelige, når kildestøjen kan nå op til 92 dB(A)? • Er der foretaget målinger eller modeller, der dokumenterer, at støjen ikke vil være hørbar ved nærliggende boliger? • Det er almindeligt kendt at galvaniserede og aluminiumsbeslag undergår en galvanisk tæring, da disse legeringer har forskellig spændingsrækkefølge. Hvordan sikres det, at denne tæring og dermed udvaskning af metaller og galvanisering ikke forhindrer at arealet kan føres tilbage til landbrugsjord? Hvordan dokumenteres det, at zinkbehandlede stålprofiler ikke afgiver stoffer til vandmiljøet over tid, især ved korrosion eller mekanisk skade? • Hvorfor er visse miljøfaktorer kun vurderet kvalitativt, og hvordan sikres objektivitet og sammenlignelighed i disse vurderinger? • Hvordan er o-alternativet (fortsat landbrugsdrift) vurderet i forhold til biodiversitet, landskab og klimamæssige hensyn? • Hvordan vurderes det, at risikoen for olieudslip er "meget begrænset", når der er tale om langvarig drift og udendørs installationer i et sårbart grundvandsområde? • Er der planlagt regelmæssig inspektion og vedligeholdelse af olieopsamlingskar, niveaufølere og alarmsystemer – og hvordan dokumenteres deres funktion over tid? • Hvilke beredskabsplaner er på plads i tilfælde af lækage, og hvordan sikres hurtig reaktion for at forhindre nedsivning til grundvandet, når anlægget er ubemandet? • Hvorfor er der ikke stillet krav om kemisk analyse af alle komponenter, når projektet placeres i områder med særlige drikkevandsinteresser? • Hvordan vurderes påvirkningen af grundvandet som "ubetydelig", når der er flere potentielle risikokilder og projektet placeres i OSD- og NFI-områder?
--	--	--

		• Hvorfor behandles kun ét emne under miljøfaktoren vand, når projektet også kan påvirke overfladevand, vandløb og drænsystemer, ved fx udslip, eller utætheder? • Er der foretaget en samlet risikovurdering, der inkluderer worst-case scenarier for uheld, brandspredning, udslip af kemikalier fra transformere og BESS-anlæg og ekstreme vejrhændelser? • Hvordan er det dokumenteret, at projektet konkret bidrager til opfyldelsen af verdensmålene – ud over den generelle produktion af vedvarende energi? • Hvordan sikres det, at ophør af landbrugsdrift reelt medfører en positiv påvirkning af grundvandet – og i hvilket omfang er der planlagt opfølgende målinger for at dokumentere dette? • Hvordan sikres det, at projektet ikke forringer målopfyldelsen i Vandområdeplan 2021–2027, især i forhold til beskyttelse af grundvandets kemiske tilstand? • Hvordan sikres det, at midlertidig grundvandssænkning i forbindelse med f.eks. opsamlingskar, støbning af fundamenter til f.eks. lynafleder ikke medfører okkerudledning, når der er kortlagt risiko for okker i dele af projektområdet? • Er der stillet bindende krav om placering af step-up transformeren uden for områder med terrænnære grundvandsforekomster, eller er det blot en anbefaling? • Hvordan sikres det, at oliesamlingskar til step-up transformeren har tilstrækkelig kapacitet og tæthed til at modstå ekstreme vejrhændelser, som f.eks. skybrud eller frost, idet det jo er almindeligt kendt, at olie flyder oven på vand? • Hvordan vurderes projektets relevans i forhold til kommunens ambitioner om strategisk energiplanlægning og samspil med Power-to-X-teknologier, når det ikke er placeret i et industriareal? • I hvilket omfang har projektmager og myndigheder reelt set lyttet til disse bekymringer? • Har anlægget lokal opbakning? • Hvilke kriterier blev anvendt af Haderslev Kommune ved udvælgelsen af Kastvrå som pilotprojekt, og er disse dokumenteret og sammenlignelige med andre mulige lokaliteter? • Hvordan er det sikret, at udvælgelsen af projektområdet ikke er præget af ensidige interesser, når projektet er udviklet i tæt dialog med én bygherre? • I hvilket omfang er der foretaget en uafhængig vurdering af, om projektområdet er det mest hensigtsmæssige i forhold til natur, landskab og kulturarv? • Hvordan er lokalbefolkningens input fra workshops og gummistøvmøder konkret indarbejdet i projektets udformning, og er der dokumentation for dette? • Hvorfor fraviges afstandskravet i dette projekt, og hvordan sikres det, at naboer ikke udsættes for visuelle gener, støj eller blænding? • Hvilke faglige begrundelser ligger til grund for ønsket om at reducere skovbyggelinjen fra 300 meter til blot 30 meter, og hvordan harmonerer det med landskabshensyn? • I hvilket omfang anser man 30 meter som tilstrækkeligt som faunapassage og hvorfor kan man ændre et 300 meters krav til 30 meter? • Hvordan harmonerer projektet med kommunens ambition om at skabe mere sammenhængende og robuste naturområder, når det placeres i et bevaringsværdigt landskab med §3-natur og skovbyggelinjer? • Hvordan harmonerer projektet med retningslinje 3.5.1, når solcelleanlægget placeres direkte i et bevaringsværdigt landskab, som ifølge kommuneplanen som hovedregel skal friholdes for tekniske anlæg? • Hvordan sikres det, at projektet understøtter landskabets karaktertræk, når det placeres i et område med dårlig/middel tilstand og eksisterende teknisk forstyrrelse?
--	--	--

		• Hvordan sikres det, at projektet ikke blot bidrager med strøm til det nationale net, men også understøtter lokal forsyningssikkerhed og energiinfrastruktur? • Hvordan sikres det, at midlertidige skilte og rengøring af veje faktisk implementeres og vedligeholdes gennem hele anlægs- og demonteringsfasen? • Er der taget højde for, hvordan tung trafik påvirker vejbelægning, støvudvikling og vibrationer i nærliggende områder • I hvilket omfang er der foretaget en vurdering af, hvordan solenergianlægget påvirker lokale landmænds muligheder for udvidelse? • Hvordan vægtes hensynet til de særligt værdifulde landbrugsområder i forhold til etablering af solcelleanlæg? • Er der foretaget en vurdering af, hvorvidt jorden i planområdet fortsat kan anvendes til landbrug efter anlæggets levetid? • Hvorfor er der ikke stillet bindende krav om PFAS-fri komponenter i hele projektet, når det nævnes som en mulighed, og det samtidigt er muligt at dokumentere dette gennem certificerede analyser? • Hvordan vurderes det, at der ikke er behov for yderligere afværgetiltag, når der er usikkerhed om indhold og udvaskning af miljøfarlige stoffer? • Hvilke konsekvenser har valget af trackersystemer for landskabet, biodiversiteten og refleksion af lys? • Er der foretaget en vurdering af, hvordan anlægget påvirker mikroklimaet og jordens beskaffenhed under og omkring panelerne? • Der ses ikke foretaget en vurdering af elektromagnetisk påvirkning fra højspændingsanlægget og batterianlægget på nærliggende beboelse, natur og tekniske installationer, hvorfor er denne ikke foretaget? • Det er almindeligt kendt, at der forekommer overharmoniske strømme/lækstrømme, mellem transformerstationer, dvs. ved solcelleanlægget, vindmøller og almindelig teknisk infrastruktur. Disse strømme opstår, da transformerne ikke har fælles 0-punkt, hvorfor de fysisk påvirker 4-benede dyr som følge af "skridtspænding". Hvordan sikres det, at anlæggets installationer ikke påvirker dyr og landbrugets dyrehold i området? • Hvordan sikres det, at de tekniske installationer ikke medfører visuel forurening, især master og lynafledere med op til 12 meters højde? • Hvilke brandsikringsforanstaltninger er planlagt for transformerstationen og batterianlægget, og hvordan håndteres eventuelle miljøskader ved brand? • Hvilke typer batterier forventes anvendt, og hvordan vurderes deres miljøpåvirkning ved produktion, drift og bortskaffelse? • Hvordan er det dokumenteret, at den gennemførte forhåndsdialog (herunder gummistøvl møder og workshops) har haft reel indflydelse på projektets udformning? • Hvorfor blev arealet ved Simmersted udeladt, og hvilke kriterier lå til grund for at fastholde Kastvrå som placering? • Hvordan er borgernes bekymringer fra borgermødet i januar 2024 blevet indarbejdet i det endelige planforslag? • Hvilke muligheder har berørte borgere for at få indflydelse på projektets udformning? • Vil kommunen tage initiativ til en uvildig borgerundersøgelse af holdninger til projektet? • Hvordan har Haderslev Kommune sikret, at borgernes bekymringer fra borgermøder og forhåndsdialog er blevet taget alvorligt? • Hvordan sikres det, at offentligheden har reel mulighed for at påvirke projektet, når plan og projekt er udarbejdet parallelt og med samme aktør? • Hvilke kriterier vil Haderslev Kommune lægge til grund for den endelige afgørelse, og hvordan sikres gennemsigtighed i beslutningsprocessen? • Er der planlagt en opfølgende høring eller evaluering, hvis projektet ændres væsentligt efter vedtagelse? • Er der planlagt en bredere offentlig debat om kommunens samlede strategi for vedvarende energi og arealanvendelse – og hvordan sikres lokal opbakning? • Er der etableret konkrete partnerskaber og hvordan sikres lokal medejerskab? • Hvorfor er der ikke fastsat specifikke støjrgrænser i lokalplanen eller miljørapporten, når anlægsarbejdet forventes at vare op til 7 måneder?
--	--	--

		• Hvordan sikres det, at støjende aktiviteter som pælenedramning ikke foregår i weekender eller uden for almindelig arbejdstid, hvis der ikke er fastsatte grænseværdier? • Hvilke typer batterier forventes anvendt, og hvordan vurderes deres miljø- og brandrisiko? • Er der planlagt en livscyklusanalyse af materialerne, herunder bortskaffelse og genanvendelse ved demontering? • Hvordan sikres det, at den producerede energi kommer lokalområdet til gavn? • Hvorfor tillades bygninger og installationer i op til 12 meter i højde, når den afgrænsende beplantning ikke kræves i samme højde? • Hvorfor er der ikke planlagt overvågning af rundhøjens tilstand og synlighed før, under og efter anlægsarbejdet? • Hvordan er vurderingen af genskin baseret, når der ikke er foretaget konkrete målinger eller visuelle simuleringer af refleksioner i lokalområdet? • Er der taget højde for, hvordan genskin påvirker trafiksikkerheden på Sommerstedvej og nærliggende beboere? • Hvorfor behandles kun ét emne under miljøfaktoren vand, når projektet også kan påvirke overfladevand, vandløb og drænsystemer? • I hvilket omfang er der foretaget en vurdering af, hvordan genskin påvirker nærliggende ejendomme, selvom de er udenfor afstandsgrænsen, idet panelerne nu udføres med suntrackere – f.eks. ved høj sol og lav vinkel? • Hvordan sikres det, at afskærmende beplantning faktisk reducerer genskin effektivt hele året, også når løvfald og beskæring ændrer beplantningens tæthed? • Er der foretaget feltstudier eller kun baseret vurderingen på eksisterende data? • Hvordan er den forventede CO₂-besparelse beregnet, og er der foretaget en livscyklusanalyse af anlægget? • Er der foretaget en samlet vurdering af kumulative effekter af solenergianlægget sammen med eksisterende tekniske anlæg (vindmølle, højspændingsledninger)? • I hvilket omfang er der foretaget en hydrologisk vurdering af, hvordan anlægget påvirker vandstand og afstrømning i området? • Hvordan sikres det, at afskærmende beplantning ikke i sig selv ændrer landskabets karakter, f.eks. ved at skabe nye visuelle barrierer eller ændre udsyn? • Hvilke arter af træer og buske planlægges anvendt, og hvordan sikres det, at de er hjemmehørende og ikke invasive? • Hvordan sikres det, at beplantningen faktisk afskærmer anlægget effektivt hele året – også ved løvfald, beskæring og vinterperioder? • Hvorfor etableres der ikke beplantning mod nord, når området grænser op til skov – og hvordan påvirker dette den visuelle og økologiske sammenhæng? • Hvordan sikres det, at de §3-beskyttede naturtyper ikke påvirkes negativt af anlæggets etablering under anlægsfasen? • Hvordan er en 10 meter fri zone tilstrækkelig til at beskytte de nærliggende naturområder mod lysforurening, støj og ændringer i mikroklima? • I hvilket omfang er der foretaget en konkret vurdering af, hvordan solcelleanlægget påvirker dyre- og planteliv i de nærliggende naturområder og økologiske forbindelser? • Hvilke konkrete arter af græs og blomsterfrø planlægges anvendt, og hvordan sikres det, at de er hjemmehørende og gavnlige for lokal biodiversitet? • Et emne der er blevet spurgt til flere gange, som projektmagerne heller ikke har svaret fyldestgørende på, og embedsfolkene heller ikke har svaret entydigt på er: Hvad er den specifikke begrundelse for hvorfor at projektet, blev reduceret med hele omfanget rundt om Simmersted by, og det fastholdes så vederstrækkeligt i Kastvrå?
--	--	---

		Vi må bede om et udtømmende og fyldestgørende svar på dette nu? <u>Til den enkelte politikers samvittighed.</u> Afslutningsvist, vil jeg egentlig løfte en bekymring for at en kommune strækker sig så langt for at etablere et sådan anlæg, at man tilsidesætter alle egne opstillede kriterier, tilsidesætter lovgivning ved at negligere proportionalitetsprincippet, om at hvis der findes andre muligheder der generer borgere mindre end de planlagte, så er man efter gældende lov forpligtiget til det...! Denne regel anvendes ved alle former for infrastruktur projekter....! Og myndighederne har tabt sager på stribe ved at negligere det, vil Haderslev Kommune løbe den risiko? Udvalgsformanden, og embedsfolkene, har af flere omgange talt om penge der kommer tilbage til samfundet, enten som billig/gratis energi, varme eller lign...! Hvordan kan projektet komme så langt uden at der er blevet præsenteret et eneste konkret forslag til hvordan det skal udmøntes for Kastvrå og andre berørte naboer, der ligger indenfor den zone hvor man er blevet inviteret til møder og høringsperioder ? Hvordan skal man som Borger ikke føle sig løbet over ende, når der indkaldes til erstatningsmøder af energistyrelsen, inden projektet overhovedet har været i høring, eller vedtaget. Derimod, afkræver man den enkelte borger uden for 200mtr. grænsen, at skulle deponere 4.500,- Dkr. for overhovedet et kunne få adgang til at ansøge om erstatning for værditab på ejendommen – Er det rimeligt? Er byrådet ikke forpligtiget til at sætte flertallets hensyn over den ene projektmagers hensyn?
62	Storegade 75, 6560 Sommersted (Sommersted Frivillige Brandværn)	Hermed fremsendes et høringsvar fra Sommersted Friv. Brandværn Vedr. høring af forslag til Kommuneplantillæg 5-2025 og Lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå Den lokale brandstation ønsker hermed at afgive høringsvar til det planlagte solenergianlæg ved Kastvrå. Vi vurderer, at projektet rummer en række betydelige brand- og miljømæssige, og ikke mindst arbejdsmiljømæssige risici, som bør adresseres, før planlægningen evt. godkendes. 1. Brandrisiko ved solcellefelter Solcellepaneler og deres tilhørende kabler er strømførende, også når anlægget er koblet fra elnettet. Det betyder, at traditionelle slukningsmetoder med vand ikke kan anvendes uden risiko for elektrisk stød, og i det der også er højspænding på 60.000volt inde i området, er der en række forhold og sikkerhedshensyn, vi ikke kan se behandlet, og heller ikke lagt op til at der skal detailreguleres på. Der er ingen redegørelse for, hvordan redningsmandskab skal få adgang til området, om der er krav til at anlægget kan frakobles sikkert eller hvordan, ej heller hvordan eventuelle brande i installationer, trafoer, BESS-anlæg, paneler og øvrige inverter kan håndteres sikkerheds og sundhedsmæssigt forsvarligt. Ligeledes ses der ikke som minimum planlagt to af hinanden uafhængige til og frakørselsvej, som kan sikre adgang til indsats med vind i ryggen, i tilfælde af brand i fx batteri anlæg, vegetationsbrande, udslip af kemi mv. Der bør tilvejebringes tilstrækkelig dokumentation for indsatsmuligheder, samt tydelige krav til sikker frakobling. Hvorfor er dette ikke udarbejdet? Hvordan sikres ovennævnte forhold gjort sikkerheds og sundhedsmæssigt forsvarligt ? 2. Batterianlæg og eksplosionsfare Materialet nævner et muligt batterianlæg, men uden nærmere oplysninger om størrelse, teknologi eller placering, eller indbyrdes afstande.

Batterier af typen lithium-ion udgør en betydelig risiko for thermal runaway – dvs. selvantændelse, eksplosionsagtig brandudvikling og udledning af giftige gasser, med miljøforurening til følge.

Brand og redning Sønderjylland, herunder det stedlige beredskab Sommersted friv. brandværn har ikke udstyr, der kan håndtere brande i Solceller parker på betryggende vis. Den risikobaserede dimensionering vedtaget af de tre byråd i ejerkommunerne, har ikke de næste 4 år et serviceniveau, der kan håndtere brande i VE-parker.

Der bør som minimum foreligge:

- Brandteknisk redegørelse med krav til konstruktion og krav til afstande
- Ventilation og slukningssystemer,
- Beredskabsplan for håndtering af røg, gas og eksplosionsfare,
- Sikkerhedsafstand til beboelse, vej og redningsveje.

Ingen af disse oplysninger findes i det fremlagte materiale, der er ligeledes heller ikke forelagt placeringer, og adgange hertil.

- Krav til ejeren, at tilvejebringe udstyr for sikker indsats

Hvorfor er der ikke taget stilling til så væsentlige ricisi ?

3. Risiko for forurening ved brand og slukningsvand

Ved brand i solceller eller batterier frigives en række giftige og sundhedsskadelige og ikke naturligt nedbrydelige stoffer, samt tungmetaller mv., som kan forurene jord og grundvand.

Slukningsvand fra sådanne brande skal opsamles og behandles som farligt affald.

Der er ingen redegørelse for håndtering af slukningsvand eller opsamlingssystemer, på direkte jordarealer.

Dette anses som et brud på Miljøvurderingslovens, som kræver vurdering af alle væsentlige miljøpåvirkninger – herunder forurening fra brand?

Er der planlagt tilstrækkelig opsamlingskapacitet ved Transformere og BESS anlæg, til at håndtere udslip, under voldsomme nedbørsmængder?

Hvorledes sikres opsamlingskar at være tomme for vand, hvis der ikke er overdækning over anlæggende, nedbør vil i det omfang fylde opsamlingskapaciteten over tid?

Udslip af olie fra lækkende transformere, vil flyde oven på dette vand, og medføre forurening?

Ovenstående vurdering af hvordan dette skal håndteres sikkerheds, sundhedsmæssigt og miljømæssigt forsvarligt, ses ikke indarbejdet?

4. Tilgængelighed og redningsveje

Der er ikke vist brandadgangsveje i planen.

Materialet forholder sig slet ikke til nationale krav for sikre indsatsveje ved store anlæg, uden sådanne adgangsforhold vil beredskabet ikke kunne sikre brandmandskabets sikkerhed og foretage en forsvarlig effektiv indsats.

Ligeledes er der ikke beskrevet hvordan brand i tør vegetation, kan begrænses, så man ikke på kort tid, i en tør periode, har 33 hektar, der står i lys lue, med brandpåvirkning af batterier og transformere til følge.

Hvorfor er der ikke taget stilling hertil?

5. Samlet vurdering

Vi vurderer, at planmaterialet ikke lever op til gældende nationale krav og ikke giver tilstrækkelig sikkerhed for hverken mandskab, beboere eller miljø.

		Det er afgørende, at der udarbejdes en fyldestgørende planlægning, før der kan overvejes at gives tilladelse hertil ? Konklusion Det stedlige beredskab mener derfor ikke materialet, på betryggende vis tager hensyn til mandskabets, området sikkerhed, vi indstiller derfor at Haderslev Kommune ikke godkender planforslaget, før følgende er dokumenteret: 1. Brand- og redningsplan udarbejdet i samarbejde med Brand og Redning Sønderjylland, med indflydelse fra det lokale beredskab. 2. Redegørelse for håndtering af slukningsvand og miljøforurening 3. Specifik beskrivelse af batterianlæg, brandbarrierer og sikkerhedsafstande, 4. Adgangs- og brandveje vist på situationsplan, 5. Dokumentation for at anlægget kan afbrydes sikkerheds og sundhedsmæssigt forsvarligt. Fremsendt på vegne af Sommersted Frivillige brandværn Brandkaptajn Kristian W. Jochimsen Medlem af Beredskabskommissionen i Brand og Redning Sønderjylland
63	Kærvej 12	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra "foreningen nej til solceller i Kastvrå
64	Hyldevænget 7 6560 sommersted	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
65	Hans Tausens vej 30A, 6100 Haderslev	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
66	Oksevejen 9	Hej. Jeg bor i Sommersted. Vi skal ikke plaster vores natur til med solceller. Det kan I bruge byen til. Der må være rigeligt med p huse og tage man kan sætte solceller på. Det ødelægger naturen og er pisse grimt at se på. Glem det 🙄🙄🙄
67	Kærager 18	Jeg støtter op om høringssvaret fra Foreningen Nej til solceller i Kastvrå
68	simmerstedbyvej 15b	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej tak til solceller i Kastvrå og alle de andre høringssvar i mod solceller i kastvrå
69	Kastvråvej 5a, Kastvrå, 6560 Sommersted	Høringssvar vedrørende forslag til Kommuneplantillæg nr. 5-2025 og Lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå Til: Haderslev Kommune, Teknik og Klima 1. Indledning Vi ønsker hermed at afgive høringssvar til forslaget om Kommuneplantillæg nr. 5-2025, Lokalplan 14-4 og tilhørende udkast til § 25-tilladelse for etablering af et solenergianlæg ved Kastvrå. Som private borgere i kommunen finder vi det vigtigt at støtte den grønne omstilling, men vi stiller os kritisk til placeringen og arealanvendelsen, som foreslået i dette projekt. Efter vi vurdering er der væsentlige planlægningsmæssige og arealpolitiske problemer, der bør føre til enten omplacering eller afvisning af projektet i sin nuværende form.

2. Arealanvendelse og planlægningshensyn

Ifølge Haderslev Kommunes høringsmateriale omfatter projektområdet ca. 43,1 hektar nord for Kastvrå, i et åbent og sammenhængende landbrugslandskab (Haderslev Kommune, 2025).

Området anvendes i dag som dyrkbar landbrugsjord af høj bonitet og ligger uden for eksisterende tekniske anlæg eller erhvervsområder.

Det foreslåede anlæg vil således konvertere produktiv landbrugsjord til teknisk anlæg i op til 30 år, hvilket er i strid med intentionerne i Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 3, der pålægger kommunen at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af det åbne land og bevare jordressourcerne.

I kommunens egen Miljørapport til planen anerkendes det, at der sker en "varig ændring i områdets karakter fra landbrugsland til teknisk anlæg" (Haderslev Kommune, Miljørapport, 2025, afsnit 6.1).

Alligevel er der ikke fremlagt nogen systematisk vurdering af alternativ arealanvendelse, fx solceller på tage, eksisterende erhvervsarealer, eller udtjente råstofområder — selvom Miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 2 kræver, at "relevante rimelige alternativer" beskrives.

Det fremstår dermed som om kommunen ikke har dokumenteret, at placeringen ved Kastvrå er den mest hensigtsmæssige eller mindst indgribende løsning.

3. Manglende planmæssig sammenhæng og præcedensvirkning

Området ligger i et typisk landbrugs- og naturområde uden for bymæssig bebyggelse.

Kommunens kommuneplan 2021-2033 udpeger netop disse arealer som "landzone til jordbrugsformål" (jf. Kommuneplanens retningslinje 3.1).

Etableringen af et 43 ha stort solcelleanlæg bryder derfor med den eksisterende arealudpegning og skaber en præcedens for, at store tekniske anlæg kan placeres i det åbne land uden forudgående strategisk udpegning.

Dette underminerer intentionen bag kommuneplanens energi- og landskabspolitik, hvor det fremgår, at "større energianlæg bør samles og placeres, så de indgår harmonisk i landskabet og ikke fragmenterer landbrugsarealer eller landskabsoplevelser" (Kommuneplan Haderslev 2021-2033, tema: Vedvarende energi).

Kommunen har i Klimaplan 2023 selv peget på potentialer for solenergi på tage, industriområder og parkeringsarealer. Det fremgår dog ikke, hvorfor disse muligheder ikke er prioriteret frem for etablering i det åbne land.

Det stiller spørgsmål ved den planlægningsmæssige sammenhæng mellem klimapolitik, arealstrategi og det aktuelle projekt.

4. Samfundsinteresse kontra lokale hensyn

Solenergi er en væsentlig del af den grønne omstilling, men ifølge VE-loven § 4 skal projekter gennemføres under hensyntagen til "lokale interesser, landskab og natur".

Når et anlæg placeres i et uforstyrret landbrugsområde uden nærliggende teknisk infrastruktur, sker der et uforholdsmæssigt indgreb i det åbne lands funktion og æstetik.

		Kommunens miljørapport peger selv på, at der er "markant visuel påvirkning" og behov for "omfattende beplantning" for at afbøde effekten (Miljørapport 2025, afsnit 6.3). Dette er en indikation på, at placeringen ikke er planlægningsmæssigt robust, men kræver betydelige afværgeforanstaltninger for overhovedet at kunne accepteres. 5. Krav om helhedsplan og strategisk energiplanlægning Det er vores synspunkt, at etablering af store solenergianlæg bør ske på grundlag af en strategisk energiplan for hele kommunen eller regionen — ikke gennem enkeltstående lokalplaner. Dette er i overensstemmelse med anbefalingerne i Planlovens formålsparagraf (§ 1, stk. 2) om at sikre en helhedspræget planlægning, hvor sammenhængen mellem arealanvendelse, landskab, miljø og klima afvejes samlet. Det aktuelle forslag virker som en ad hoc-planlægning, der risikerer at skabe utilsigtet spredning af tekniske anlæg i det åbne land. Vi vil derfor opfordre til, at kommunen udarbejder en overordnet temaplan for solenergi, som fastlægger principper for placering, afstand til boliger, hensyn til jordressourcer, natur og landskab, inden nye projekter godkendes. 6. Konklusion og anbefaling Vi anbefaler, at forslaget til Lokalplan 14-4 og Kommuneplantillæg nr. 5-2025 ikke vedtages i sin nuværende form, men tilbagevises til fornyet planlægning med henblik på: 1. En samlet vurdering af alternative placeringer, herunder taganlæg og erhvervsområder. 2. En strategisk energiplan for solcelleanlæg i hele Haderslev Kommune. 3. En dokumenteret vurdering af konsekvenser for landbrugsjord og landskabsværdier i forhold til kommuneplanens retningslinjer. Projektet bør først genfremsættes, når det kan dokumenteres, at placeringen er planmæssigt begrundet, arealmæssigt forsvarlig og i overensstemmelse med Planlovens formål.
70	Kastvrå Bygade 2	Høringssvar vedrørende planlagt solcelleanlæg ved Kastvrå. Med henvisning til udtalelsen fra Kent Skovfoged Hansen på mødet den 11. september 2024 i Simmersted multihus – "Alle regler og love er overholdt" – skal vi indledningsvist bemærke, at vi ikke anfægter, at gældende lovgivning er overholdt. Vores bekymringer relaterer sig derimod til de etiske aspekter af projektet samt de manglende hensyn til naboer og lokalsamfund. Etiske og planmæssige hensyn Placeringen af et større solcelleanlæg umiddelbart op til en lille landsby og på noget af områdets mest frugtbare landbrugsjord rejser væsentlige etiske og planlægningsmæssige spørgsmål. Dette forhold er tidligere blevet grundigt belyst af den lokale forening, og vi henviser til deres høringssvar for en uddybende redegørelse. Erfaringer som nærmeste naboer, vi bor indenfor 200 meter.

Vi ønsker i dette høringssvar at redegøre for vores erfaringer som direkte naboer til det planlagte projekt.

Ved købet af vores ejendom i marts 2022 blev vi af ejendomsmægleren oplyst om, at der eksisterede planer om et muligt solcelleanlæg i området. På daværende tidspunkt blev det ikke vurderet som problematisk, idet et eventuelt værditab forventedes kompenseret, efter normal praksis mellem projektmager og naboer. Ejendomsmægleren vurderede desuden et konkret niveau for det forventede værditab.

Efterfølgende har vi dog oplevet et betydeligt underskud af dialog fra projektmagerens side. Trods gentagne henvendelser – både direkte og gennem kommunale kanaler – har kommunikationen været præget af uklarhed og manglende svar.

Først efter længere tids henvendelser blev der den 11. september 2024 afholdt et indledende møde med projektmageren, Nis Kær. En uge efter mødets afholdelse besøgte han vores ejendom for at besigtige den udsigt, der vil blive berørt af anlægget.

På mødet blev det aftalt, at vi skulle fremsende et skriftligt forslag til compensation, svarende til ejendomsmæglerens vurdering af det forventede værditab. Dette forslag blev fremsendt pr. e-mail den 2. november 2024. Kravet var sagligt og proportionalt; vi søger ikke økonomisk gevinst, men alene dækning for det dokumenterbare tab.

Trods dette har vi fortsat ikke modtaget et reelt svar. Først kort før mødet i multihuset den 11. september 2025 blev vi kontaktet telefonisk, hvor Nis Kær oplyste, at spørgsmålet om compensation skulle afklares med hans bank. Hermed er der forløbet næsten et år uden konkret tilbagemelding, hvilket vi oplever som yderst utilfredsstillende og udtryk for manglende vilje til dialog.

Forhold til taksationskommission og energifællesskab

Det er vores opfattelse, at den manglende vilje til forhandling øger risikoen for, at sagen må indbringes for taksationskommissionen. Erfaringen viser, at kommissionens vurderinger historisk har ligget lavt, hvilket kan give anledning til spekulation i at undlade frivillige aftaler. Dette efterlader naboer som os i en urimelig og utryg position.

Projektmagerens forslag om et fremtidigt energifællesskab forekommer umiddelbart positivt, men fremstår i praksis uforpligtende. Der foreligger ingen konkrete beskrivelser af vilkår, struktur eller rettigheder for deltagere. På baggrund af den hidtidige dialog har vi desværre ingen tillid til, at der foreligger en reel intention om at etablere et fornuftigt samarbejde med naboerne. Dermed vil den eneste lokale forankring ligge ved projektmageren. Vælger han på et tidspunkt at sælge projektet, som er set før, vil den lokale forankring være lig nul.

Samlet vurdering

Vi står aktuelt over for en dokumenterbar risiko for et værditab på anslået 15–20 % af vores ejendom, uden udsigt til passende compensation. Projektet har desuden medført væsentlig usikkerhed og frustration i lokalområdet.

På denne baggrund vil vi opfordre Haderslev Kommune til at udvise samfundsansvar og beskytte sine borgere mod et projekt, der i sin nuværende form ikke lever op til kravene om god etik, rimelighed og hensyntagen til naboer.

Vi anbefaler derfor, at kommunen afslår projektet i den foreliggende udformning.

71	Simmerstedbyvej 15b	Jeg bakker op om høringsvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ
72	Simmersted byvej 23. 6500 Vojens	Jeg bakker op om høringsvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ Bevar landbrugsjorden – placér solceller med omtanke Det er vigtigt, at vi omstiller os til grøn energi, men det bør ikke ske på bekostning af god landbrugsjord. Vi har brug for at producere fødevarer lokalt – ikke kun strøm. Derfor bør solcelleanlæg primært placeres på tage af private boliger, erhvervsbygninger og offentlige institutioner, hvor strømmen bruges. At dække store landbrugsarealer med solcelleparker er kun en midlertidig løsning og ikke vejen frem i den teknologiske udvikling. Kernekraft, der i dag er langt mere sikker og effektiv, kan på sigt levere meget mere energi på langt mindre plads. Vi bør undgå at gentage fortidens fejl, hvor lossepladser og andre anlæg efterlod varige ar i landskabet. I stedet for at plastre lokalsamfund til med solcelleparker bør vi bruge de arealer, der allerede er påvirket – for eksempel langs motorveje, jernbaner og industriområder. Jeg ved, at der i vores kommune har været forslag om at placere solceller langs motorvejen, men det er ikke blevet videreudviklet. Det er ærgerligt, da det kunne være en løsning, der tager hensyn til både mennesker, dyr og natur. I takt med, at kommunalvalget nærmer sig, ser vi flere politikere, der taler om demokrati. Jeg må dog indrømme, at jeg har svært ved at forstå, hvad de mener. I vores kommune har beslutningstagere fra dag ét nærmest udelukkende lyttet til projektmagerne og nægtet at tage hensyn til, hvad lokalsamfundet faktisk ønsker. Demokrati handler om at inddrage borgerne og respektere deres stemme – ikke kun at følge den økonomiske dagsorden. 95% modstand fra lokalområdet risikerer at skabe det vilde vesten i vores lokalsamfund. Hvor er demokratiet i denne sag?
73	Simmersted Byvej 23	Jeg indgiver her mit høringssvar vedr. solenergianlæg i Kastvrå. Vi er flyttet til lokalområdet, for at komme til et lokalsamfund, hvor naboerne bakker hinanden op. Med dette projekt virker det i stedet til, at vi er endt i det vilde vesten - hvor kommunen sammen med en lokal projektmager er ramt af guldfeber. ⚠ Mangler og svagheder i Lokalplan 14-4 for solenergianlæg ved Kastvrå 1. Grundvandsbeskyttelse – utilstrækkelig vurdering • Lokalplanområdet ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). • Kommunen vurderer, at "risikoen er minimal", men der er ingen dokumentation for hvordan metaller, PFAS eller kemiske stoffer fra paneler, kabler eller stativer håndteres. • Ingen krav om overvågning af drænvand eller grundvand. ➡ Der burde være udarbejdet en detaljeret hydrogeologisk vurdering med fokus på nedsivning, korrosion og kemisk udvaskning. 2. Manglende vurdering af trafikbelastning og anlægsarbejde • Der nævnes kort, at anlæg og demontering giver "ubetydelig påvirkning". • Ingen konkret beregning af tung trafik, støj, vibrationer eller vejbelastning på Sommerstedvej og lokale adgangsveje.

	→ Et anlæg på 43 ha vil kræve hundreder af lastbiltransporter med jord, beton, stål og kabler — det burde være vurderet. 3. Driftsfasen er stort set overset • Fokus er kun på anlæg og visuelle forhold. • Ingen omtale af batterianlæggets risici (brand, lækage, elektrolytter). • Ingen omtale af vedligehold, støj fra invertere, vibrationer eller elektromagnetiske felter (EMF). → Der mangler en driftsmiljøvurdering over 30 år. 4. Natur- og landskabshensyn behandles overfladisk • Anlægget ligger i bevaringsværdigt landskab og landskabskarakterområde (K8 Maugstrup), men vurderes blot "ikke at påvirke væsentligt". • Beplantning bruges som kompensation, men ingen vintervurdering (når læhegn ikke har blade). → Visuelle gener og landskabsforringelse er reelle – og underkendt i vurderingen. 5. Lavbundsarealer og vandafstrømning • Projektet omfatter lavbundsarealer, men der er ingen hydrologisk analyse af konsekvenser for vandbalance, erosion og dræning. → Solceller, fundamenter og serviceveje kan ændre afstrømning og forårsage oversvømmelser på naboarealer. 6. Mangel på samlet (kumulativ) vurdering • Lokalplanen ser projektet isoleret, uden at forholde sig til andre VE-projekter i kommunen eller regionen. → Det er i strid med miljøvurderingslovens §8, stk. 2, som kræver vurdering af samlede påvirkninger. 7. Ingen krav om økonomisk sikkerhed eller garanti • Lokalplanen pålægger fjernelse af anlægget, men ingen garanti for, at midler findes efter 30 år. → Hvis selskabet går konkurs, står jordejer og kommune tilbage med oprydningsspligten. 8. Ingen redegørelse for borgerhensyn og høringssvar • Planen omtaler "forhåndsdialog" og borgermøde i 2024, men intet om borgernes massive modstand eller hvordan det er håndteret. → Demokratisk legitimitet og borgerinddragelse fremstår formel, ikke reel. 9. Særligt værdifulde landbrugsarealer tages ud af drift • Området er i kommuneplanen udpeget som "særligt værdifuldt landbrugsområde", men det omdannes til teknisk anlæg. → Kommunen vægter egne klimamål højere end nationale landbrugsinteresser – uden faglig afvejning. 10. Ingen omtale af alternativer • Der nævnes ingen alternative placeringer eller tekniske løsninger, selvom miljøvurderingsloven kræver dette (§ 12, stk. 1). → Kommunen vurderer kun én løsning – den projektmageren har foreslået. 🔗 Samlet vurdering
--	---

		Lokalplan 14-4 fremstår som et administrativt grundlag for at gennemføre et allerede besluttet projekt – ikke som en afbalanceret planlægning. Der mangler uafhængig faglighed, tekniske risikovurderinger og reelle miljøhensyn. Planen tager ikke højde for grundvand, trafik, landskab, borgerhensyn eller økonomisk ansvar. Jeg anmoder kommunen om at stoppe projektet i Kastvrå og starte forfra med denne proces med at finde gode placeringer til VE-anlæg i Haderslev kommune - så det kommer til at ske med lokal forankring!
74	Sommerstedvej 14, 6500 Vojens	Høringssvar vedr. plan om solceller i Kastvrå Jeg er imod solceller i åbent landskab og dermed imod opsætning af solceller i Kastvrå. Jeg har nedenstående indsigelser. Derudover tilslutter jeg mig de høringssvar, der er indgivet af Foreningen nej til solceller i Kastvrå! Jeg bor tæt på det planlagte solcelleanlæg og indsender hermed mit høringssvar med vægt på de gener, som projektet vil medføre under både anlæg og drift – særligt med hensyn til tung trafik, støj, vibrationer og risiko for bygningsskader på ejendomme langs Sommerstedvej. 1. Øget tung trafik – risiko for bygningsskader og vejbelastning Sommerstedvej er i forvejen belastet af betydelig tung trafik, og vejen bruges dagligt af lastbiler til og fra industrivirksomheder i området. Et anlægsprojekt af den beskrevne størrelse (ca. 34 ha) vil nødvendigvis medføre et betydeligt antal transporter af moduler, div byggematerialer, kabler, jord, betonfundamenter m.v. Dette vil forstærke belastningen markant og indebære reel risiko for strukturelle skader på vejbanen og omkringliggende bygninger i en vis afstand fra vejen - som vores hus på Sommerstedvej 14! Jeg ønsker derfor, at kommunen forholder sig til: • Om Sommerstedvej og de lokale tilkørselsveje er dimensioneret til den forventede anlægstrafik i projektperioden. • Om der er gennemført vejteknisk vurdering af bæreevne og slidstyrke i forhold til de forventede lastbilvægte og antal transporter. • Hvem der økonomisk hæfter, hvis der opstår skader på vejbanen eller på private bygninger (f.eks. revner i husmure eller fundamenter) som følge af vibrationer fra tung trafik. Erfaringer fra andre solcelleprojekter (fx Hjørring, Slagelse og Svendborg kommuner) viser, at gentagne vibrationer fra anlægstrafik kan forplante sig til nærliggende bygninger og medføre revnedannelser i murværk og fundamenter. Derfor bør Haderslev Kommune kræve forudgående tilstandsvurdering (baseline) af ejendomme inden for et passende afstandsbelte fra anlægstruterne (fx 100–200 meter), så eventuelle skader kan dokumenteres og håndteres gennem forsikring eller erstatning. Henvi sning: • Miljøstyrelsen: Støj fra veje – Vejledning nr. 4/2007 • Vejdirektoratet: Vibrationer fra tung trafik og bygningers tolerancegrænser (Teknisk notat, 2016) • Retsinformation.dk: Vejloven (LBK nr. 1520 af 27/12/2014) – §8 og §57 om vejmyndighedens ansvar og erstatningsforhold 2. Støj og gener under anlæg

Anlægsarbejdet vil nødvendigvis skabe støj fra maskiner, transport og montage, og projektområdet ligger tæt på boliger ved Sommerstedvej og i Kastvrå. Kommunen bør kræve, at bygherre fremlægger:

- Et støjnotat for anlægsfasen, herunder støjklender, varighed, arbejdsdage og -tider.
- En vibrationsvurdering, der viser, om arbejdet kan påvirke nærliggende bygninger.
- Konkrete begrænsninger af arbejdstider (f.eks. kun hverdage 7–15 og ingen weekendarbejde).

Henvisning: Miljøstyrelsen, Vejledning om ekstern støj fra virksomheder (nr. 5/1984, med senere opdateringer).

I flere tilsvarende projekter er der pålagt krav om støjgrænser på 55 dB(A) i dagperioden i boligområder.

3. Støj og gener under drift

Selvom driftsfasen indebærer mindre trafik, vil der stadig være jævnlig kørsel af service- og vedligeholdelseskøretøjer.

Derudover vil anlæggets transformatorstationer og invertere kunne generere lavfrekvent brummen (tonal støj), som bør vurderes i forhold til afstand til beboelse.

Kommunen bør sikre, at driftsstøj undersøges konkret, dokumenteres og holdes inden for Miljøstyrelsens vejledende grænser.

4. Vejenes holdbarhed og fremtidigt vedligehold

Sommerstedvej er ikke en nyanlagt hovedvej, men en ældre vej med ukendt opbygning. Belastning med mange tunge transportere kan føre til kantafskalninger, sætninger og revner i asfalten.

Derfor bør kommunen kræve, at bygherre:

- finansierer en forstærkning eller vedligeholdelse af vejstrækningen, hvis den skal bruges til anlægstransport,
- stiller økonomisk garanti for udbedring af eventuelle skader efter endt anlægsarbejde, og
- anvender begrænsede ruter og tidsvinduer for tung trafik.

Henvisning: Vejdirektoratet, Retningslinjer for dimensionering af vejoverbygninger (Rapport 218, 2019) – fastslår, at gentagen tung trafik væsentligt forkorter vejens levetid, hvis bæreevnen ikke tilpasses.

5. Samlet vurdering og anbefaling

Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at stille følgende vilkår i forbindelse med projektets behandling og endelige godkendelse:

1. Krav om uafhængig teknisk vurdering af vejens bæreevne (Sommerstedvej og tilkørsler).
2. Krav om geoteknisk og vibrationsmæssig vurdering af nærliggende beboelsesejendomme.
3. Krav om baseline-registrering (fotodokumentation) af bygninger langs transportveje før anlæg.
4. Krav om støj- og vibrationsgrænser samt begrænsning af arbejdstider i anlægsfasen.
5. Krav om økonomisk sikkerhedsstillelse fra bygherre til dækning af eventuelle skader.
6. Krav om vejvedligeholdelse og ruteplan, så trafikken fordeles på egnede veje, dog ikke gennem Sommersted og Kastvrå.
7. Gennemsigtighed: offentliggør trafik- og støjregninger i høringsportalen, så borgerne kan se konsekvenserne.

		Afslutning Jeg støtter ambitionen om grøn omstilling, men projektet bør ikke gennemføres på bekostning af lokalmiljøet, naboers ejendomssikkerhed og eksisterende infrastruktur. Jeg opfordrer derfor Haderslev Kommune til at udvise særlig forsigtighed og stille bindende krav til bygherre, så anlægget kan realiseres uden urimelige gener for lokalbefolkningen.
75	Ribe Landevej 72, 6100 Haderslev (Rotweiss Vinimport ApS)	Jeg bakker op om høringssvaret "Nej til solceller i Kastvrå".
76	Kastvråvej 14, 6560 Sommersted	Vi anmoder kommunen om at stoppe den foreliggende proces for projektet ved Kastvrå. Materialet er efter vores vurdering ikke tilstrækkeligt til, at projektet kan danne grundlag for planvedtagelse eller §25-tilladelse. Sagen bør i stedet vurderes på lige fod med andre ansøgte solcelleprojekter i kommunen, hvor der findes alternativer med bedre lokal forankring, større afstand til bebyggelse og mere hensyntagen til værdifuld landbrugsjord. De nedenstående punkter er EKSEMPLER på, hvad vi mener der er mangler i materialet og processen. De peger samlet på, at grundlaget IKKE er robust, og at sagen derfor bør afvises eller indstilles, indtil et tilstrækkeligt og ligebehandlende beslutningsgrundlag foreligger. Eksempler på utilstrækkeligheder og uafklarede forhold: - Manglende lokal opbakning – kommunens eget princip tilsidesættes: Kommunen har fra start lagt vægt på, at projektet forudsætter lokal opbakning. I Kastvrå er over 90 % af borgerne imod projektet. At sagen alligevel er bragt så langt, svækker tilliden til processen. Dette bør i sig selv resultere i et stop og en ligebehandling med andre projekter, hvor lokal opbakning faktisk er til stede. - God landbrugsjord tæt på beboelse: Projektet tager god landbrugsjord ud af drift nær bebyggelse. Samtidig findes der andre lokaliteter i kommunen med lokal opbakning og/eller større afstand til beboelse. Vi mener ikke at disse alternativer er tilstrækkelig vurderet. Det taler for at stoppe denne sag og foretage en objektiv sammenligning med øvrige ansøgninger. - Teknisk anlæg (op til 7,5 m) – ingen bindende krav til placering i kuperet terræn: I det kuperede landskab hvor solcellerne er planlagt, kan et teknisk anlæg på et højt punkt dominere udsigten i hele Kastvrå. Materialet stiller ingen krav til lokaliteten af teknisk anlæg. Højderyggen tværs over området, hvor der i forvejen står en vindmølle, gør det muligt at begrænse udsynet til det tekniske anlæg, hvis det placeres bag denne. Fraværet af sådanne krav gør den visuelle påvirkning uforudsigelig. Uden præcise, bindende bestemmelser er grundlaget utilstrækkeligt. - Højde fastsat som meter over terræn – bør fastsættes som kote: På borgermødet på Banegårdshotellet i Vojens blev det oplyst af projektejers egen rådgiver, at grunden til at solcellernes højde fastsættes som 3,5 m over eksisterende terræn, angiveligt er fordi det er "nemmere" end at bruge kote. Vi er uforstående overfor, hvorfor det skal være nemt? Hvis en kote-baseret maksimumhøjde vil kunne mindske den visuelle påvirkning for borgerne i Kastvrå, ved at begrænse højden på solcellerne på den højtliggende del af arealet,

		hvorfor så ikke stille det som et krav? Samtidig, vil det også give mulighed for højere solceller på den lavtliggende del af arealet. - Lynafledere – nye løsninger nævnt, men ingen krav i materialet: Projektejers egen rådgiver oplyste ligeledes på borgermødet i Vojens, at der findes lavere/integrerede løsninger for lynafledning, så 12 meter høje lynafledere ikke er nødvendigt. Alligevel stilles ingen krav hertil. Når mindre indgribende teknik er mulig, bør det være et krav. At det ikke sker, understreger materialets utilstrækkelighed. - Beplantning – ingen krav til initial højde: På det seneste borgermøde i Multihuset i Simmersted, blev det fra kommunens side forklaret, at det er svært at forudsige, hvor lang tid der går, inden beplantningen omkring anlægget er højt nok til at kunne afskærme udsigten til solcellerne. Vores egen beregning, baseret på offentlige højdekort og kort over solcelleprojektet, viser, at for at afskærme det højeste punkt med solceller, som er synlig fra vores bopæl, kræver det at beplantningen har en højde på cirka 4,9 meter. For at vi som naboer skal føle at der bliver taget hensyn, bør der stilles krav til at optimere beplantningens forudsætninger for at blive høje og tætte, så hurtigt som muligt. Dette kunne være træernes højde ved plantning, vedligehold, indhegning for at reducere skader fra vildt osv. På dette grundlag mener vi, at Kastvrå-projektet er utilstrækkeligt beskrevet og tydeligt i konflikt med lokal opbakning, nærhed til bebyggelse og hensynet til god landbrugsjord. Vi opfordrer Haderslev Kommune til at stoppe sagen og sikre en fair og ligelig vurdering af alle projekter, før eventuelle næste skridt overvejes. Vi bakker også fuldt op om høringssvaret indsendt af foreningen Nej til solceller i Kastvrå.
77	Simmetsted Byvej 10	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå!
78	Kastvråvej 1 6560	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
79	Gl. Haderslevvej 4 Stydingskov	Hvordan hænger det sammen at plante grimme stål plader til på god landbrugs jord og samtidig vil lave mere natur?? Lige nu stiger prisen på fødevarer voldsomt, ikke mindst pga flere afgifter som co2 afgift, afgift på brændstof, afgift på emballage.... Produktionen falder men efterspørgslen falder ikke - lad os nu se at få de solceller op på tagene hvor de ikke gør skade
80	Simmersted Byvej 23, Simmersted, 6500 Vojens	Høringssvar – Solenergianlæg ved Kastvrå Jeg støtter op om høringssvaret fra Foreningen nej til Solceller i Kastvrå. Vi flyttede til Simmersted for at flytte til et lokal samfund, hvor man samarbejder og hjælper hinanden. I dette projekt oplever vi det stik modsatte - og pludseligt er der både solceller, motorvej og el-ledning på vej. Jeg ønsker hermed at afgive mit høringssvar til forslag til Kommuneplantillæg 5-2025, Lokalplan 14-4 samt miljøvurderingen for solenergianlæg ved Kastvrå. Jeg er privat nabo til projektområdet og ønsker at udtrykke min dybe bekymring for både den faglige kvalitet af materialet, projektets konsekvenser og den måde, Haderslev Kommune håndterer planprocessen på. 1. Manglende faglighed i vurderingerne ("det vurderes...")

	Miljøvurderingsrapporten er udarbejdet af Geopartner Landinspektører A/S for bygherren og indeholder en lang række subjektive vurderinger formuleret som "det vurderes, at påvirkningen er ubetydelig". Der fremgår ikke dokumentation for, at Haderslev Kommune har efterprøvet disse vurderinger selvstændigt . De fleste konklusioner hviler på skrivebordsanalyser uden målinger, feltdata eller hydrologiske beregninger. Ifølge Miljøstyrelsens VVM-vejledning (2021, kap. 7.1) skal vurderinger baseres på dokumenterede data og feltundersøgelser. Det er ikke sket her. Kommunen kan derfor ikke lægge rapportens vurderinger til grund som fagligt forsvarlige. 2. Manglende økonomisk og juridisk sikring af reetablering Projektet har en planlagt levetid på 30 år. I §25-tilladelsen står, at anlægget "skal fjernes for ejerens regning" og at kommunen "skal være påtaleberettiget" . Der er dog ingen økonomisk garanti (deponering, bankgaranti eller forsikring), der sikrer fjernelse i tilfælde af konkurs eller ejerskifte. Erfaringer fra andre kommuner viser, at uden en tinglyst økonomisk sikkerhed kan ansvaret for reetablering ende hos lodsejer eller kommune. Kommunen bør stille krav om økonomisk sikkerhedsstillelse for reetablering i henhold til planlovens §15, stk. 2, nr. 23 og praksis fra Planklagenævnet (f.eks. PN-2023-55, Læsø Kommune). 3. Reetablering af jorden – kan den blive landbrugsjord igen? Der er ingen redegørelse for, hvordan jorden efter 30 års drift kan genetableres som landbrugsjord. Solcelleanlægget opføres på særligt værdifuld landbrugsjord, som i kommuneplanen (retningslinje 3.1.1) skal beskyttes og prioriteres højt . Der er ikke foretaget analyser af jordens komprimering, ændrede drænforhold eller risiko for forurening fra korrosion af aluminiumstativer, kabler og transformerolie. Ifølge GEUS (2023) og DTU Miljø (2024) kan korrosion fra aluminiumsprofiler frigive aluminiumioner, som påvirker jordens pH og dræn, og som kan nedsive til grundvandet. Kommunen bør kræve dokumenterede analyser for jordens kemiske påvirkning og genanvendelighed. 4. Forurening og miljø – PFAS, metaller og vandmiljø §25-tilladelsen kræver kun, at bygherre "indsender dokumentation for, at anvendte materialer ikke medfører udvaskning af PFAS-stoffer" . Der er ingen krav til testmetode, uafhængig kontrol eller overvågning under drift. Miljøvurderingen forholder sig heller ikke til udvaskning fra EPDM-gummi, PVC-kabler, zink og aluminium, som internationale studier (US EPA 2022, Fraunhofer ISE 2023) har vist kan udgøre en reel risiko for grundvandet. Dette er en markant mangel i forhold til Miljøvurderingslovens §20, der kræver beskrivelse af "alle væsentlige miljøpåvirkninger". 5. Støj og vibrationer Støj fra anlægsfasen og driften er vurderet som "begrænset negativ", men ingen konkrete støjberegninger er foretaget for de nærliggende boliger . Anlægsfasen forventes at vare 5–7 måneder med tung trafik, nedramning af stålprofiler og transport af containere. Det kan give betydelige vibrationer og støj – også nattetid, hvis entreprenørerne presses på tid.
--	---

Støj fra invertere og transformere i driftsfasen kan være konstant og lavfrekvent. Miljøstyrelsens vejledning 5/1984 kræver dokumenterede beregninger – det mangler her.

Der bør stilles krav om støjmonitorering og begrænsning af byggeaktiviteter tæt på beboelser.

6. Trafik og vejbelastning

Al anlægstrafik skal ske via Sommerstedvej, en landevej der allerede er belastet af tung trafik .

Der er ingen redegørelse for, om vejens opbygning og bæreevne kan tåle den ekstra belastning. Erfaringer fra lignende projekter viser, at vibrationer fra tung transport kan give revner i boliger og udhuse.

Kommunen bør kræve forudgående vejteknisk vurdering og forsikringsordning til dækning af eventuelle skader.

7. Batterianlæg, tekniske bygninger og sikkerhed

Batterianlægget beskrives som "eventuelt" med op til 8–10 containere à 20 fod .

Der mangler oplysninger om størrelse, placering, brandrisiko, eksplosionsfare, støj og slukningsmetoder.

Batterier indeholder lithium, kobolt og elektrolytvæsker, som kan være stærkt miljøskadelige. Beredskabsstyrelsen (2024) anbefaler sikkerhedsafstand, brandsikring og redningsplan – intet af dette er beskrevet i materialet.

At sende et projekt med så store huller i sikkerhedsbeskrivelsen i høring er uforsvarligt.

8. Beplantning og landskab

Beplantningsbælter beskrives uden krav til artssammensætning, højde eller plantestørrelse .

Der står blot, at de skal "skærme anlægget mod omgivelserne". Der er ikke taget højde for, at løvtræer taber bladene om vinteren, hvilket gør anlægget synligt i store dele af året.

Landskabet omkring Kastvrå er i kommuneplanen udpeget som særligt værdifuldt landskab og delvist omfattet af skovbyggelinje, som kommunen søger dispensation fra.

Det er bemærkelsesværdigt, at kommunen søger dispensation fra egne beskyttelseslinjer for at gennemføre projektet.

9. Manglende undersøgelse af alternativer

Miljøvurderingslovens §10 kræver, at der beskrives "rimelige alternativer".

I rapporten nævnes blot, at området er valgt, fordi det "opfylder kommunens retningslinjer".

Der er ikke undersøgt alternativer med lavere naturpåvirkning, større afstand til boliger eller på lavbundsjord med lav landbrugsværdi.

Dette er i strid med både EU's VVM-direktiv (2014/52/EU) og Miljøvurderingsloven §10.

10. Kastvrå som landsby og menneskerne bag

Materialet omtaler ikke Kastvrå som et landsbysamfund, men som et "område i det åbne land".

Det vidner om en manglende forståelse for, at der bor mennesker her – naboer, familier og erhvervsdrivende, som påvirkes direkte af projektet.

	Grøn omstilling må ikke ske på bekostning af mennesker, natur og landskab. Kommunens egne klimamål må ikke bruges som begrundelse for at tilsidesætte borgernes retssikkerhed og miljøbeskyttelse. 11. Urimelig proces Projektet sendes i høring, selv om der fortsat mangler centrale oplysninger om batterianlæg, tekniske bygninger, lynafledere, materialer og reetablering. Det er urimeligt at forvente, at borgere kan forholde sig kvalificeret til et halvfærdigt projekt. Det underminerer tilliden til den demokratiske proces og gør det vanskeligt for borgerne at deltage reelt i høringen. 12. Manglende lokal forankring og massiv borgerlig modstand Et grundlæggende politisk krav for, at Kastvrå overhovedet kunne udvælges som pilotprojekt for solenergi, var, at der skulle være lokal forankring og opbakning i lokalsamfundet. Dette blev gentagne gange fremhævet af både borgmesteren og formanden for Teknik- og Klimaudvalget i 2021–2023, hvor kommunen lancerede sin strategi for vedvarende energi og udpegede tre pilotområder. I praksis har projektet ved Kastvrå mødt massiv modstand gennem hele forløbet – i snart fire og et halvt år. Lokale borgere, lodsejere, landmænd og erhvervsdrivende har gentagne gange givet udtryk for deres uenighed gennem høringssvar, borgermøder og direkte dialog med politikere og forvaltning. Flere end 95 % af beboerne i Kastvrå med opbakning fra Simmersted og Maugstrup har tilkendegivet, at de ikke ønsker projektet gennemført. Se bilag med underskriftindsamling ved høringssvar fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå. På trods af dette fortsætter planprocessen, nu med et udkast til tilladelse og miljøvurdering, som hverken har ændret projektets grundlæggende placering eller imødekommet borgernes bekymringer. Det strider imod det politiske løfte, som blev givet i forbindelse med pilotprojekterne – nemlig at projekter uden lokal forankring ikke skulle gennemføres. Derfor fremstår processen som både udemokratisk og tillidsnedbrydende. Når et landsbysamfund i samlet flok siger nej i 4½ år, men stadig ikke bliver hørt, kan projektet ikke længere betegnes som et "pilotprojekt", men som et påtvunget industriprojekt i et åbent landbrugsområde. Kommunen bør i stedet respektere borgernes tydelige nej og trække Kastvrå ud af pilotprogrammet. Reel lokal opbakning kan ikke skabes gennem gentagne høringer af det samme projekt – det skal være til stede fra begyndelsen. 13. Konklusion og anmodning Jeg finder, at de fremlagte dokumenter ikke lever op til kravene i miljøvurderingsloven, planloven og kommunens egne retningslinjer for værdifulde landskaber og landbrugsområder. Jeg anmoder derfor om, at Haderslev Kommune: 1. Afviser projektet i sin nuværende form.
--	---

		2. Kræver supplerende faglige undersøgelser (jord, støj, trafik, sikkerhed og landskab). 3. Fremlægger et opdateret materiale med uafhængige vurderinger, dokumenterede data og økonomisk sikkerhedsstillelse for reetablering. 4. At alternative placeringe undersøges - fx Gabøl, hvor de pt på 3. år på at høre fra kommunen. Kilder • Haderslev Kommune: Miljøvurdering af solenergianlæg ved Kastvrå (Geopartner A/S & HabitatVision, juli 2025) • Haderslev Kommune: Forslag til Lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå (august 2025) • Haderslev Kommune: Kommuneplantillæg 5-2025 (2025) • Haderslev Kommune: Udkast til §25-tilladelse (4. juli 2025) • Miljøstyrelsen: VVM-vejledning (2021) • GEUS (2023): Risiko for udvaskning af metaller fra solcelleanlæg • Beredskabsstyrelsen (2024): Vejledning om brandsikkerhed ved batterianlæg • EU-direktiv 2014/52/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet
81	Hasselvej 10, 6510 Gram	Jeg indsender hermed mit høringssvar mod forslag til lokalplan og kommuneplantillæg for solenergianlæg ved Kastvrå. Projektet må afvises i sin nuværende form. Som pilotprojekt indebærer det en væsentlig risiko for at fastlægge praksis, der åbner for uomvendende etablering af jordbaserede solanlæg i Haderslev Kommune, herunder de planlagte anlæg ved Gram, som ifølge kommunens materiale endnu ikke er ansøgt, men ligger i kommunens pipeline. En enkeltstående godkendelse uden en fuldstændig, bindende kommunal planlægningsramme vil binde fremtidige beslutninger på et utilstedeligt grundlag. Det følgende er krav og begrundelser — hver enkelt fordrer et entydigt svar og dokumentation fra kommunen: 1) Dokumentationskrav for udvælgelse og legitimation - Fremlæg øjeblikkeligt det fulde beslutningsgrundlag, inkl. skriftlige kriterier, referater og faglige vurderinger, der lå til grund for udvælgelsen af Kastvrå som pilotprojekt. - Angiv hvilke offentlige hørings- og inddragelsesaktiviteter, der blev gennemført før beslutningen, med datoer, deltagere og opsummerede input. 2) Moratorium og præcedensovervejelse - Indfør moratorium for enkeltgodkendelser af jordbaserede solanlæg, indtil kommunen har vedtaget en samlet planlægningsramme for sådanne anlæg, som omfatter en kumulativ konsekvensvurdering. Dokumentér rettidigt, hvorfor enkelte godkendelser ikke vil skabe uønsket præcedens. 3) Krav om kumulativ konsekvensvurdering (VVM-skala) - Udarbejd og offentliggør en samlet, uafhængig kumulativ konsekvensvurdering for alle forventede og potentielle jordbaserede solanlæg i kommunen (landskab, visuelle forhold, biodiversitet, jordbrug, hydrologi, trafik, beredskab). Enkelt-sags-VVM er utilstrækkelig til at afdække de samlede effekter. 4) Uafhængige faglige undersøgelser finansieret af ansøger - Indhent og offentliggør uafhængige fagrapporter inden for: landskabsarkitektur, natur- og biodiversitetskortlægning, hydrologi, støj, brand/beredskab og

PFAS-håndtering. Rapporterne skal være udarbejdet af tredjeparter uden økonomisk interesse i projektet og skal offentliggøres i fuld tekst.

5) Bindende vilkår for reetablering og økonomisk sikkerhedsstillelse

- Lokalplanen skal indeholde bindende krav om 100 % økonomisk sikkerhedsstillelse for reetablering og oprensning, dokumenteret garanti (bankgaranti eller tilsvarende) samt tidsfrist og kontrolmekanismer. Tinglys reetableringspligten på ejendommene.

6) Arealprioritering og alternativanalyse

- Fremlæg en kvantitativ alternativanalyse, der dokumenterer hvorfor landbrugsjord ved Kastvrå er nødvendig frem for tage, bynære arealer, brownfields eller marginaljord. Analysen skal inddrage produktionstab, ejendoms karakter og kulturmiljøkonsekvenser.

7) Transparens, lokal vetoet og kompensation

- Indfør klare, skriftlige vetokriterier og kompensationsmekanismer for berørte landsbyer. Gør vetokriterierne retligt bindende og dokumentér hvordan lokal indflydelse vægtes juridisk i godkendelsesprocessen.

8) Infrastruktur, trafik, beredskab og risikoanalyse for batterianlæg

- Fremlæg trafikplan, vedligeholdelseskrav for veje, erstatningsmekanismer og fuld brand- og risikoanalyse for batterianlæg, inkl. policy for håndtering af hændelser.

g) Offentlighed, aktindsigt og ekstern revision

- Inden projektet genfremsættes, anmoder jeg om uhindret aktindsigt i alle dokumenter. Hvis kommunen fastholder projektet trods disse indsigelser, anmoder jeg om, at sagen sendes til ekstern, uafhængig juridisk og teknisk revision samt at Kommunens tilsynsmyndighed orienteres.

Konklusion og påstand

På baggrund af ovenstående anmoder jeg om, at Haderslev Kommune:

a) Afviser forslaget i sin nuværende form.

b) Indfører moratorium for enkeltgodkendelser af jordbaserede solanlæg indtil en kommunal, bindende planlægningsramme med kumulative vurderinger er vedtaget.

c) Pålægger ansøger at finansiere uafhængige fagrapporter.

d) Sikrer bindende reetableringsgaranti, økonomisk sikkerhedsstillelse og tinglysning af reetableringspligt.

		e) Garanterer fuld gennemsigtighed i udvælgelsesprocessen og retligt bindende lokale vetorettigheder. Jeg anmoder om, at dette høringssvar lægges til grund ved behandling af sagen, og at jeg modtager skriftlig dokumentation for, hvordan kommunen vil imødekomme eller afvise hvert af ovenstående krav.
82	Sommerstedvej 16	Høringssvar STØJ Høringssvar Jeg bor meget tæt på det planlagte solenergianlæg ved Kastvrå og er stærkt bekymret for, hvordan støjen fra både anlægget og den øgede anlægstrafik vil påvirke vores hverdag og helbred. Man ved, at vejstøj påvirker Miljøvurderingen indeholder ingen konkrete støjberegninger for de tekniske anlæg – hverken fra invertere, transformatorer eller de planlagte battericontainere (jf. miljørapportens afsnit 9.2). I stedet henvises der blot til erfaringer fra "lignende anlæg". Det er ikke tilfredsstillende, når man bor 150m fra et teknisk anlæg midt i åbent land, hvor der i dag er meget lav baggrundsstøj. Kommunen vurderer, at området allerede er påvirket af trafikstøj fra Sommerstedvej. Men vejstøj og teknisk støj kan ikke sammenlignes: vejstøj varierer i rytme og intensitet, mens støj fra solcelleanlæg er lavfrekvent, konstant og ofte mere generende i stille landskaber. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning ("Støj fra virksomheder og tekniske anlæg", 1984) gælder der for boligområder en grænse på 45 dB(A) om dagen og 40 dB(A) om aftenen – uanset om der i forvejen er vejstøj i området. Desuden skal lavfrekvent støj vurderes særskilt (Bek. nr. 1284/2011), da denne type støj lettere trænger ind i bygninger og kan give uro, hovedpine og søvnforstyrrelser. Der er intet i miljøvurderingen, der dokumenterer, at dette er undersøgt. Når man sammenligner vejstøj og støj fra tekniske anlæg (fx invertere og transformere), skal man huske: • Støjen fra solcelleanlæg er konstant og lavfrekvent, ofte 30–45 dB – men forekommer døgnet rundt. • Ved vejstøj er belastningen ofte mere svingende, og kroppen kan "forudse" lyden. • Derfor kan lavfrekvent, konstant summen fra tekniske anlæg belaste søvn og nervesystemet på samme måde som moderat vejstøj. Kilde: Miljøstyrelsen, Vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder; WHO 2018. Som nabo oplever jeg allerede tung trafik på Sommerstedvej. Når der under anlægsfasen forventes over 160 lastbiltransporter med byggematerialer, vil det øge støjen markant og skabe vibrationer og risiko for vejskader. Denne belastning er heller ikke dokumenteret med opdaterede trafikmålinger. Drejelige solpaneler (trackersystemer) – ufuldstændig miljøvurdering Det fremgår ikke af miljøvurderingen, om anlægget ved Kastvrå skal udføres med drejelige solpaneler (såkaldte single-axis trackers), men flere af projektets tekniske beskrivelser antyder dette.

	Hvis panelerne kan bevæge sig i løbet af dagen for at følge solen, ændrer det markant anlæggets støj-, refleksions- og sikkerhedsprofil, og dette burde derfor indgå som særskilt vurdering. Solpaneler med bevægelige stativer drives af elektriske motorer og gear, som under drift udsender lavfrekvent mekanisk støj og vibrationer. Ifølge National Renewable Energy Laboratory (NREL, 2022) kan sådanne systemer nå 40–45 dBA i 30 m afstand, især under vindpåvirkning. Bevægelige paneler skaber desuden dynamisk refleksion og blænding, som varierer med solens højde og retning. Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen (2020) anbefaler, at der gennemføres særskilte beregninger for trackinganlæg, da bevægelse kan give kraftige lysreflekser mod naboer og vejtrafik. Ingen af disse forhold er behandlet i miljørapporten. Miljøvurderingen lever derfor ikke op til Miljøvurderingslovens § 20, der kræver, at alle væsentlige miljøpåvirkninger – herunder støj, refleksion og sikkerhed – vurderes og dokumenteres for den faktiske teknologi, der planlægges anvendt. Refleksion og visuel påvirkning i vinterhalvåret Miljøvurderingen for solenergianlægget ved Kastvrå indeholder kun visualiseringer og beskrivelser fra sommerperioden. Der er ikke foretaget vurdering af, hvordan anlægget påvirker omgivelserne i vinterhalvåret, hvor beplantningen står uden blade, og solens bane er lav. Denne udeladelse er væsentlig, da både refleksion og blænding fra solceller er størst netop i vintermånederne. Når solen står lavt på himlen, kan glans fra panelernes glasoverflade ramme direkte mod boliger, veje og det åbne landskab. Særligt ved drejelige solpaneler (trackersystemer) vil vinklen på refleksionerne ændre sig løbende gennem dagen og skabe såkaldt "dynamisk glans" – en type genskin, der opleves mere generende end statisk lys. Ifølge Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens retningslinjer for blænding fra solceller (2020) skal blændingsberegninger udføres for både sommer og vinter, og altid inkludere alle relevante synsretninger mod naboer og trafikale forbindelser. Da disse beregninger mangler helt, kan kommunens konklusion om "ubetydelig visuel påvirkning" ikke anses for fagligt dokumenteret. Projektet bør derfor suppleres med vintervisualiseringer og fulde blændingsberegninger, før miljøvurderingen kan anvendes som beslutningsgrundlag. Påvirkning på mennesker – støj, stress og livskvalitet Miljøvurderingen omtaler ikke de sundhedsmæssige konsekvenser for de mennesker, der bor tæt på anlægget. Ifølge Miljøvurderingslovens § 20 skal vurderingen omfatte menneskers sundhed og levevilkår, men denne dimension er helt udeladt. Forskning viser, at selv lavfrekvent og konstant støj – som fra invertere og transformatorer i solcelleanlæg – kan påvirke kroppen på samme måde som vejstøj. WHO's Environmental Noise Guidelines (2018) dokumenterer en klar sammenhæng mellem længerevarende støjeksponering og forhøjet blodtryk, søvnforstyrrelser, stress og hjertekarsygdomme. Når støj forekommer døgnet rundt i områder med meget lav baggrundsstøj, som omkring Kastvrå, øges risikoen for gener yderligere. Derudover kan refleksioner og flimrende lys fra panelerne påvirke koncentration og trivsel, særligt hos børn og ældre, som opholder sig meget hjemme. Basner et al., The Lancet Neurology (2014) peger på, at selv små, gentagne forstyrrelser i søvn og ro kan give markant øget stressbelastning over tid.
--	---

		Når man planlægger tekniske anlæg tæt på beboelser, skal menneskers sundhed indgå på lige fod med natur og landskab. Det er ikke sket her, og konklusionen om "ubetydelig påvirkning" er derfor ikke fagligt forsvarlig. Anbefalinger Jeg finder det uacceptabelt, at Haderslev Kommune overvejer at godkende et så omfattende anlæg uden en grundig vurdering af støj, refleksion og sundhedsmæssige konsekvenser. Jeg anbefaler følgende tiltag: 1. Gennemfør en detaljeret støjmodel og lavfrekvensanalyse for alle tekniske anlæg og batterienheder. 2. Udfør blændingsberegninger for både sommer- og vinterforhold, som inkluderer alle relevante synsretninger mod naboer og trafikale forbindelser. 3. Vurder de sundhedsmæssige konsekvenser for beboerne, især hvad angår lavfrekvent støj og visuelle forstyrrelser. 4. Udfør en opdateret trafikanalyse for Sommerstedvej, som inkluderer støj og vibrationer under anlægsarbejdet. 5. Implementér et overvågningsprogram i driftsfasen, så naboerne kan dokumentere eventuelle gener, hvis de opstår. Først når disse vurderinger er gennemført, kan miljøvurderingen anvendes som et forsvarligt beslutningsgrundlag.
83	Kærgårdvej 4, 6560 Sommersted	Høringssvar – forslag til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 solenergianlæg ved Kastvrå / § 25 tilladelse Vi bor ikke i umiddelbar nærhed af det planlagte solenergianlæg, men er bosat i den nordlige del af kommunen, hvor der også er projekteret med solcelleindustri. Vi synes i det hele taget, at forslaget vækker en række bekymringer, som vi ønsker at gøre opmærksom på gennem dette høringssvar. Vi har læst planforslaget, lokalplanforslaget samt miljørapporten og § 25-udkastet via Haderslev Kommunes hjemmeside. Nedenfor følger vores bemærkninger og forslag. Bemærkninger og bekymringer 1. Landskab og visuel påvirkning Selv på noget afstand vil anlægget kunne ses og ændre landskabskarakteren på en sådan måde, at kulturlandskabet bliver smadret. Selv om planen indeholder krav om afskærmende beplantning omkring anlægget, er det uklart for os, hvor effektivt dette kan blive, især set i vinterhalvåret, når beplantning er bar. Vi savner en visualisering (f.eks. fotomontager fra forskellige naboperspektiver og afstande) – herunder fra boliger, der ikke ligger lige op ad området – for at vurdere, om beplantningen vil give tilstrækkelig afdækning og beskytte landskabets oplevelsesværdi. 2. Refleksioner og blænding Solpaneler kan give refleksioner eller blænding (glimt) i visse situationer. Det fremgår af udkastet til § 25-tilladelsen, at kommunen vil kræve dokumentation for overholdelse af støj- og andre krav årligt. Men der er ikke meget omtale af, hvordan man konkret vil sikre, at glimt/refleksioner ikke generer trafikanter, beboere (og natur). Vi beder om, at dette punkt tydeliggøres med en konkret modelberegning eller krav til teknisk udstyr, så risikoen minimeres. 3. Støj (fra tekniske installationer) Der stilles krav om, at støjgrænser overholdes og dokumenteres årligt. Men vi savner en beskrivelse af, hvordan støj vil dæmpes (f.eks. lydskærme, afstand) og hvilken støjprofil de tekniske anlæg (inverterer, transformerer) forventes at have. Dette er særligt relevant, fordi støj kan være til gene også for beboere, der ikke er de absolut nærmeste naboer. 4. Trafik, støv og vejbelastning Det er fornuftigt, at al trafik til og fra området planlægges via Sommerstedvej, og at der stilles krav om støvreduktion og rengøring af vejarealer. Alligevel ønsker vi, at der redegøres for omfanget af tunge køretøjer i anlægs- og driftsfasen, hvor ofte de kører, og hvordan man sikrer, at nærliggende boliger ikke

udsættes for konstant støj, vibrationer eller støv. Det bør også tydeliggøres, hvordan vejene skal forstærkes, hvis der opstår belastning, samt hvem der bærer omkostningerne ved vedligeholdelse.

5. **Forurening og PFAS/olie (risiko for lækage)**

§ 25-udkastet omtaler, at risikoen for forurening med PFAS og olie skal minimeres gennem dokumentation og sikkerhedsforanstaltninger. Men der mangler konkrete krav om forebyggelse, inspektion og eventuelt beredskab ved udslip, lækage eller driftsfejl. Vi ønsker, at disse krav præciseres og gøres offentligt gennemsigtige, så naboskabet har indsigt i, hvor sikre foranstaltningerne vil være.

Desuden vil galvaniserede stænger forurene jorden i en grad så det ikke er muligt at dyrke afgrøder på stykket, efterfølgende.

6. **Natur, biologisk mangfoldighed og faunapassager**

Planforslaget indeholder ønsker om, at der etableres faunapassager for at tage hensyn til dyrelivet i området. Men det er uklart, hvor store og hvor mange sådanne passager vil være, og om de i praksis vil kunne fungere. Vi opfordrer til, at kommunen stiller krav om, at de biologiske effekter overvåges – både før, under og efter anlægsfasen – og at korrigerende handlinger er mulige, hvis der konstateres negative effekter på biodiversitet og sammenhæng i økosystemet.

Så vidt vi kan se skal der etableres en faunapassage og den kommer til at ligge under højspændingsledningerne, hvor man i forvejen ikke må have solpaneler – det lyder flot udadtil.

Der nævnes altid, at "det er godt for biodiversiteten at anlægge solcelleindustri", men insekter bliver forstyrret af strålingen fra panelerne, og vil foretrække andre steder; samtidig indhegnes området, hvorfor det stort set er umuligt for andre dyr at kunne komme ind på arealet. Hjortevildtets naturlige vandruter bliver ødelagte og hindrer deres naturlige spredning.

7. **Reetablering og tilbageførsel til landbrugsareal**

Det fremgår af planen, at når anlægget tages ud af drift, skal området reetableres som landbrugsjord senest ét år efter driftsophør. Det rejser dog spørgsmål om jordens kvalitet og dyrkningsmuligheder efter mange års brug som solcelleindustriareal – herunder mulige ændringer i jordstruktur, drænforhold, jordbundsmikroorganismer osv. Vi foreslår, at der kræves en plan for jordrestaurering, prøvetagning af jordbundsmateriale og dokumentation for, at dyrkning kan genoptages uden nævneværdige forringelser af jordkvalitet.

8. **Alternativer og proportionalitet**

Som borger ønsker vi, at kommunen redegør for, at der er overvejet alternative lokaliteter med færre naboer, mindre landskabelig påvirkning eller allerede bebyggede arealer (f.eks. tage, erhvervsområder eller i nærhed af motorveje) i stedet for at placere anlæg i det åbne land. Vi mener, at anlæggets størrelse (43,1 ha areal) bør vurderes nøje i forhold til naboernes interesser og landskabets integritet.

Konklusion og forslag til krav

På baggrund af ovenstående ønsker vi, at kommunen ved en eventuel endelige beslutning indarbejder følgende:

- Krav om detaljerede visualiseringer fra flere naboperspektiver og afstande
- Krav om konkret dokumentation for refleksioner/glimt og støj fra tekniske installationer
- Krav om overvågningsprogram for støj, natur/biodiversitet og jordbundsforhold
- Krav om beredskabsplan og konkrete sikkerhedsforanstaltninger mod forurening
- Krav om en jordrestaureringsplan med prøver og dokumentation for dyrkningspotentiale
- At kommunen vurderer alternative placeringer grundigt og dokumenterer, hvorfor netop dette areal vælges
- At der gives løbende rapportering og gennemsigtighed til naboer og borgere i området

Vi er imod solcelleindustri i det åbne land, men som nævnt ikke på industribygninger og hustage. I vores skriv har vi slet ikke nævnt det problematiske i, at f.eks. en enkelt person kan ødelægge et helt lokalsamfund for egen økonomisk vindings skyld samt at være skyld i, at naboer til solcellerne mister værdi i deres ejendomme – muligvis op til 20%.

		Derfor håber vi, at kommunalbestyrelsen vil tage vores og andres bekymringer alvorligt og stille skærpede vilkår, eller overveje alternative placeringer. Tak for jeres opmærksomhed.
84	Kastvråvej 5, Kastvrå, 6560 Sommersted	Jeg er borger i Kastvrå, og her er mit høringssvar. Det er tydeligt, at miljøvurderingsrapporten er betalt af bygherre/projektmager, i det både rapportens sprog, vurderinger og konklusioner er meget positive og tydeligt farvet af et ønske om at få dette projekt gennemført. Dette er både usagligt og farligt, for kommunen bør være kritisk med et høringsmateriale og neutral ift det materiale, der endeligt sendes ud i høring. 1. Mangelfuld miljøvurdering og teknisk dokumentation Miljøvurderingen fokuserer primært på landskab og visuelle forhold, men udelader centrale tekniske og driftsmæssige vurderinger, herunder: • Ingen vurdering af varme, vibrationer, støj fra invertere og transformatorer i driftsfasen. • Ingen vurdering af brand- og kemikalierisici fra batterianlæg. • Ingen redegørelse for grundvandsbeskyttelse, korrosion eller udvaskning af metaller fra de galvaniserede stålstativer. • Ingen målinger af kumulative effekter i kombination med øvrige VE-projekter i kommunen. Kommunens konklusion om "ingen væsentlige miljøpåvirkninger" mangler derfor teknisk dokumentation. (Kilde: Miljøvurdering af solenergianlæg ved Kastvrå, Haderslev Kommune 2025). 2. Natur, jord og landskab Projektområdet omfatter både bevaringsværdigt landskab, særligt værdifuldt landbrugsområde og lavbundsarealer. Kommunens egen kommuneplan fastslår, at sådanne arealer som udgangspunkt skal friholdes for tekniske anlæg. Alligevel konkluderer planmaterialet, at påvirkningen er "ikke væsentlig" – uden dokumenteret landskabsanalyse eller vurdering af sæsonvariation (vinterperioder uden løv i afskærmning). (Kilder: Kommuneplantillæg 5-2025; Lokalplan 14-4, afsnit 4.3 og 5.1.) Derudover er der ingen hydrologisk analyse af, hvordan nedramning af tusindvis af stålstativer og anlægsveje påvirker drænsystemer, afstrømning og vandbalance i det lavtliggende område. 3. Trafik og anlægsfase Både kommuneplantillæg, lokalplan og §25-tilladelsen anfører, at anlægsarbejdet giver "ubetydelig påvirkning". Der er dog ingen beregning af tung trafik, støj, vibrationer eller vejbelastning på Sommerstedvej, der i forvejen er stærkt trafikeret. Der er heller ingen vurdering af risiko for skader på nærliggende ejendomme som følge af tung kørsel. (Kilde: Udkast til §25-tilladelse, Haderslev Kommune 2025.)

4. Batterianlæg og sikkerhed

§25-tilladelsen åbner for et muligt batterianlæg på op til 10 containere, men der stilles ingen vilkår for håndtering, brandforebyggelse eller nødberedskab. Der henvises ikke til Beredskabsstyrelsens Retningslinjer for Li-ion batterier (2024), og der mangler vurdering af varmeudvikling, lækage og eksplosionsfare. (Kilde: Udkast til §25-tilladelse, vilkår 3.24–3.26.)

5. Manglende økonomisk sikkerhed og oprydningsplan

Kommunen stiller krav om fjernelse af anlægget efter endt drift, men der kræves ingen økonomisk garanti for oprydning. Der mangler også plan for bortskaffelse af paneler, kabler, fundamenter og batterier. Hvis ejeren eller driftsselskabet ophører, falder ansvaret på jordejer eller kommune. (Kilde: §25-tilladelsen, afsnit 4.2.)

6. Borgerinddragelse og lokal forankring

Projektet betegnes som et "pilotprojekt", men der er ingen dokumentation for reel borgerinddragelse. Lokalplanen nævner kun "forhåndsdialog og borgermøde", men ikke borgernes mange indsigelser eller modstand. Kastvrå og omegn er et aktivt landsbysamfund med stærk lokal sammenhængskraft, som ikke er anerkendt i planlægningen. (Kilde: Lokalplan 14-4, redegørelsesafsnit 6.)

7. Klimaeffekt og alternativvurdering

CO₂-regnskabet i miljøvurderingen er teoretisk og ensidigt positivt.

Der indgår ingen data for:

- tabt landbrugsproduktion og udledning herfra,
- CO₂ fra anlægfase, transport og demontering,
- eller bortskaffelse af paneler efter endt levetid.

Derudover er ingen alternative placeringer vurderet, selvom det kræves efter Miljøvurderingsloven §12.

(Kilde: Miljøvurdering, afsnit 9.2–9.4.)

Samlet vurdering

Projektmateriale for solenergianlægget ved Kastvrå fremstår ufærdigt, ubalanceret og uden uafhængig faglig kvalitetssikring. Kommunen konkluderer "ingen væsentlige miljøpåvirkninger" på trods af, at flere centrale miljøparametre slet ikke er vurderet. De manglende analyser vedrører netop de forhold, der har størst betydning for naboer, landbrug og natur.

Jeg vurderer, at Haderslev Kommune ikke har et tilstrækkeligt fagligt grundlag til at godkende projektet, og jeg opfordrer derfor til:

1. At behandlingen udsættes, indtil der foreligger en supplerende, uafhængig miljøvurdering.
2. At der stilles krav om økonomisk garanti for oprydning og dokumenteret sikkerhed for batterianlæg.

		3. At der udarbejdes reel vurdering af alternativer, herunder placeringer på lavbundsjord eller i industriområder. 4. At kommunen inddrager borgere og lokale erhverv reelt i processen om HVOR, der skal etableres VE-anlæg. Ikke kun hvordan. Konklusion: Det foreliggende planmateriale lever hverken op til miljøvurderingslovens krav om helhedsorienteret vurdering eller til kommuneplanens egne retningslinjer for natur, landskab og landbrug. Projektet bør derfor afvises eller genbehandles på et mere dokumenteret og gennemsigtigt grundlag. Kilder: • Haderslev Kommune (2025): Miljøvurdering af solenergianlæg ved Kastvrå (inkl. bilag). • Haderslev Kommune (2025): Forslag til Kommuneplantillæg 5-2025 – Solenergianlæg ved Kastvrå. • Haderslev Kommune (2025): Forslag til Lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå. • Haderslev Kommune (2025): Udkast til §25-tilladelse til etablering af solenergianlæg ved Kastvrå. • Miljøvurderingsloven (LBK nr. 4 af 3. januar 2023). • Beredskabsstyrelsen (2024): Retningslinjer for Li-ion batterianlæg.
85	Aastrup Søndermark 22, 6100 Haderslev	Via mit arbejde på en række tekniske energianlæg for Energistyrelsen mv. har jeg deltaget på en lang række "Sikkerhed-, Sundheds- & Miljømøder". Grundet denne fagtekniske viden på miljømæssige problemer, der haves omkring aluminiums elementer og der kan bevises kan med både kemiske formler samt med botanik vidensdeling der haves offentligt tilgængeligt, da sender jeg denne her skrivelse på høringssvaret. På nuværende tidspunkt har berørte jordstykker en KAT 0 i forurenings klasse. Med disse informationer der findes offentligt tilgængeligt både via de kemiske formler og via botanik samt via den helt altmindelige vidensdeling iblandt hav- og kolonihaveejer, da vil der ske en kemisk reaktion i jorden straks der er aluminiums element i jorden over længere tid hvilket er noget fx liljekonval ønsker for at de kan vokse sig store og stærke, ligeså bliver der skrevet i havefolks blade, at man på ingen måde må lade aluminium være at finde i et havebassin hvori der haves fisk da de kan dø herved grundet det forhøjede pH-værdi da det kan binde og påvirke visse næringsstoffer så som calcium, kalium og magnesium. Flere solenergi parkanlæg på Sjælland og Nordjylland er pålagt at samtlige fritgående får uanset alder, må ikke køres til slagthus men derimod til DAKA. De må kort sagt ej blive anvendt til menneske føde. En af disse solenergi park anlæg ejer gruppe, har derfor lagt en ansøg ved myndighederne om at de må krime døde dyr i biogasanlæg, DAKA har derfor en ansøgning liggende ved Hedensted Kommune kom at opføre en større Biogasanlæg iforlængelse til Gesagervej 37, 8722 Hedensted. Kort sagt med disse informationer der er offentligt tilgængeligt. Da ønsker jeg dokumentation på at den enkelte aluminiums element er sikret for ej at kan udføre nogen art af forurening af jorden. Jeg ønsker ikke at jorden skal risikere at gå fra en forurenings kasificering KAT 0 til at kan hedde KAT 3. Vi har ej mange jorddeponi efter denne akutte lukning af Ølst der var klassificeret til at modtage større mængde forurenet jord i KAT 3 og herover. Det gamle Kommune Kemi der nu hedder Fortum Waste Solutions de må, men de forlanger tilgængæld hele 30, - kr. pr. leveret kg. Ex. moms. Hvem skal betale dette beløb? Link til mit høringssvar.: - Offentligt tilgængeligt viden: o https://lex.dk/aluminium_-_biologisk_rolle - Fagligt viden for havefolket: o https://da.planetagarden.com/article/information_about_aluminum_in_garden_soil#google_vignette

		- De kemiske formler beskrevet: o https://www.google.dk/search?q=aluminium+ion+i+kontakt+med+jorden&sca_esv=d915882ffb3cd600&sxsrf=AE3TifOMcxBX85awXERF3XRT5BM2T-SqYA%3A1761237175741&source=hp&ei=t1j6aL_HK6CthbIPmv7b4AE&iflsig=AOw8s4IAAAAAaPpmx0CHrBKHzesLzQRoapyhxAkVytyh&oq=al&gs_lp=Egndnd3Mtd2l6IgJhbCoCCAAYBBAjGCCyChAuGIAEGEMYigUyChAAGIAEGEMYigUyEBAAGIAEGLEDGEMYgwEYigUyEBAuGIAEGNEDGEMYxwEYigUyChAAGIAEGEMYigUyChAAGIAEGEMYigUyDhAuGIAEGLEDGNGEDGMcBMhEQLhiABBixAxjRAXiDARjHATIUEC4YgAQYsQMYoQMYgwEYxwEYigVI1B1QAFiHBHAAeACQAQCYAWygAcwBqgEDMS4xuAEDyAEA-AEBmAICoALXAcICChAajGIAEGCcYigXCAGsQABiABBixAxiDAcICCBAAAGIAEGLEDmAMakgcDMS4xoAf-G7lHAzEuMbgH1wHCBwUwLjEuMcgHCA&sclient=gws-wiz
86	Sommerstedvej 16	her er vores høringssvar imod solcellerne ved kastvrå Høringssvar vedrørende planlagt solcellepark ved Kastvrå Til Haderslev Kommune Att.: Teknik- og Miljøforvaltningen Vi skriver som beboere på Sommerstedvej 16, 6560 Sommersted, som ligger umiddelbart op til det område, hvor der planlægges etableret en solcellepark ved Kastvrå. Vi er de nærmeste naboer til projektområdet og ønsker hermed at gøre indsigelse mod planerne om etablering af solcelleparken. 1. Tab af udsigt og landskabets karakter Vores ejendom grænser direkte op til det planlagte anlæg, og solcellerne vil fuldstændigt ødelægge vores udsigt til de åbne marker, som i dag udgør en væsentlig del af områdets identitet og værdi. Solcelleparken vil ændre landskabet markant og fjerne den landlige og naturnære oplevelse, som vi og andre beboere sætter stor pris på. 2. Negativ påvirkning af ejendom og livskvalitet Et anlæg af denne størrelse og placering vil efter vores vurdering medføre et betydeligt fald i ejendomsværdien. Den konstante visuelle påvirkning fra paneler og tekniske installationer vil desuden forringe vores livskvalitet og daglige glæde ved at bo her. 3. Mangel på hensyn til nærmeste naboer Som nærmeste naboer finder vi det stærkt bekymrende, at anlægget planlægges så tæt på beboelse. Vi mener, at der i planlægningen bør tages større hensyn til mennesker, der bor direkte op til området. Solcelleparker bør placeres i områder, hvor de ikke grænser op til private haver – eksempelvis på industriområder, nær motorveje eller på erhvervstagflader. 4. Lokal modstand og tidligere politiske udmeldinger Vi finder det yderst bemærkelsesværdigt, at projektet overhovedet er kommet på tale, efter at både byrådet og borgmesteren tidligere offentligt har udtalt, at solcelleprojekter ikke ville blive gennemført, hvis der var modstand fra de lokale beboere. I Kastvrå er samtliche beboere i området imod projektet, og der er bred enighed i byen om, at solcelleparken hverken passer ind i landskabet eller bør placeres så tæt på boliger. Det virker derfor uforståeligt og respektløst over for både borgerne og de politiske løfter, at projektet alligevel behandles.

		5. Ønske om at projektet ikke gennemføres Vi har forståelse for behovet for vedvarende energi, men placeringen ved Kastvrå er efter vores mening helt uegnet. Projektet vil have store negative konsekvenser for både landskab, naboer og lokal trivsel. Vi opfordrer derfor kommunen til helt at afvise projektet i sin nuværende form.
87	Revsøgårdvej 5, Revsø	Jeg støtter fuldt op om "nej tak til solceller i Kastvrå" Solcelle anlæg i denne kaliber, hører ikke hjemme i naturen - Læs: Jordhøjde. Der er så mange større tagflader/bygninger i hele kommunen, så få dem sat op der.
88	Kastvråvej 5, Kastvrå	Høringssvar – Solenergianlæg ved Kastvrå Jeg sender dette høringssvar som bekymret borger i Kastvrå i Haderslev Kommune. Sammen med mine naboer har jeg i mere end fire et halvt år kæmpet imod planerne om et stort solcelleanlæg midt i vores landsbysamfund. Vi har deltaget i borgermøder, skrevet høringssvar og forsøgt at få politikerne til at forstå, hvor forkert det er at placere et anlæg af denne størrelse midt i åbent land og tæt på beboelse. Alligevel står vi i dag i præcis samme situation som i 2021 (hvor Simmersted var med i projektet) – som om ingen af vores argumenter, bekymringer eller faglige bidrag har haft betydning. Et solcelleanlæg på over 40 hektar hører ikke hjemme i et landbrugs- og naturområde som Kastvrå ligger i. Det vil ændre et åbent og grønt landskab til et teknisk industrimiljø og efterlade et helt lokalsamfund med gener og forringede levevilkår. Det er dybt bekymrende, at én lokal projektudvikler tilsyneladende har haft større indflydelse på processen end et helt lokalsamfund. Når borgerinddragelse føles som en formalitet, mister man troen på, at systemet fungerer. Grøn omstilling kræver lokal opbakning, faglig kvalitet og respekt for mennesker, natur og landskab. Hvor er det henne i denne sag? Manglende neutralitet og kommunalt tilsyn Det materiale, som Haderslev Kommune har sendt i høring i forbindelse med solcelleanlægget ved Kastvrå, bærer tydeligt præg af at være udarbejdet på vegne af projektmageren. Sproget i miljøvurderingsrapporten er ensidigt positivt, konklusionerne virker gennemgående farvede til fordel for projektet mens hele høringsmaterialet fremstår mangelfuldt. Haderslev Kommune er som plan- og miljømyndighed forpligtet til at sikre, at alt materiale, der sendes i offentlig høring, er fagligt korrekt, realistisk og neutralt udarbejdet. Kommunen fungerer som tilsynsmyndighed og bærer dermed ansvaret for, at miljørapport og planmateriale lever op til kravene i Miljøvurderingsloven og Planloven.

Når materialet i sin helhed fremstår som en partsfremstilling, uden uafhængig faglig kvalitetssikring, svækkes både processens troværdighed og borgernes mulighed for at afgive et oplyst høringssvar.

Kommunen bør derfor sikre en uafhængig faglig gennemgang af miljørapporten, inden planforslag og §25-tilladelse kan behandles politisk.

Vurderingerne i miljørapporten for solenergianlæg i Kastvrå kan heller ikke betegnes som fagligt forsvarlige i miljøfaglig forstand.

De er overvejende skrivebordsbaserede og mangler datagrundlag, metodisk dokumentation og uafhængig efterprøvning.

Flere steder i miljøvurderingen står der blot 'det vurderes, at påvirkningen er ubetydelig'. Da rapporten er udarbejdet for bygherren, bør Haderslev Kommune forholde sig kritisk og selvstændigt verificere de faglige vurderinger, særligt hvor der mangler dokumentation eller målinger. Dette mangler!

⚠ Uddybning pr. tema

Side / afsnit	Citat (kort uddrag)	Emne	Hvem vurderer det sandsynligvis?
1.4.1	"Den samlede vurdering af planernes og projektets påvirkning på Natura 2000- områder vurderes at være ubetydelig."	Flora og fauna	Rådgivende konsulent for bygherre (ikke kommunen)
1.4.3	"Samlet set vurderes støj fra nedramning af stativer til solcellepaneler at have en begrænset negativ påvirkning..."	Menneskers sundhed / støj	Konsulent (baseret på standardantagelser, ikke lokale målinger)
1.4.4	"Samlet set vurderes påvirkningen af jordbundsforholdene i form af forurening at være ubetydelig..."	Jord/ PFAS, olie	Konsulent-vurdering uden dokumenteret test eller prøvetagning
1.4.5	"Samlet set vurderes det, at en evt. påvirknings af vand miljøet vil være minimal."	Grundvand og overfladevand	Konsulent, baseret på skrivebordsanalyse
1.4.9 / kap. 12	"For ingen af miljøfaktorerne vurderes det, at påvirkningerne af miljøet vil være væsentligt negative."	Samlet miljøvurdering	Konsulent (samlet konklusion for bygherre)
4.6	"Idet der ikke vurderes at være nogle væsentlige negative påvirkninger... foreslås der ikke særskilte overvågningstiltag."	Afværgeforanstaltninger / overvågning	Konsulent (ikke kommunen)
10.5.2	"På baggrund af visualiseringerne vurderes det, at den største visuelle påvirkning opleves fra syd..."	Landskab/ visuel påvirkning	Konsulent (billedmateriale leveret af bygherre)
11.5.3	"Den samlede vurdering af planernes og projektets påvirkning på kirkelandskabet vurderes at være ubetydelig."	Kulturarv/ kirkelandskab	Konsulent

	Flere steder	"Påvirkningen vurderes at være moderat positiv i driftsfasen..."	Biodiversitet, fauna, klima	Konsulent (antagelse om ophør af landbrugsdrift)
	1. Natur, flora og fauna • Rapporten skriver flere gange, at påvirkningen af natur og arter "vurderes at være ubetydelig". • Der mangler dog feltundersøgelser, arts kortlægning og årstidsopdelt overvågning, som Miljøstyrelsens vejledning (VVM-vejledning 2021, kap. 7.1) kræver. • Det er således ikke dokumenteret, at der ikke findes beskyttede arter (fx padder, flagermus, markfirben). Vi har mange flagermus i Kastvrå. Se fotos. (https://backoffice.haderslev.dk/media/forms/upload/form_dabc672c-0685-4952-8e0a-63924b6ed20d/ca6fad3b-6b94-47aa-a1aa-7e1f8efb6dfe/flagermus.pdf) 👉 Fagligt uforsvarligt at konkludere "ubetydelig påvirkning" uden data. 2. Grundvand og jord • Påvirkningen af jord og vandmiljø "vurderes at være minimal", men der er ingen prøvetagning for PFAS, metaller eller oliekomponenter fra aluminium-stativer, kabler eller invertere. • Ifølge GEUS og Miljøstyrelsen (2023) kræves risikovurdering af udvaskning fra metaller og plastkomponenter ved store solcelleanlæg. 👉 Vurderingen er dermed ikke fagligt forsvarlig, da den savner hydrologisk analyse. 3. Støj og sundhed • Støj "vurderes at være begrænset" under anlæg og drift, men rapporten bruger generelle standardtal i stedet for lokale beregninger (fx terræn, afstand, vindretning, eksisterende vejstøj fra Sommerstedvej). • Der er ingen modelberegninger eller målinger, som Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj foreskriver. 👉 Konklusionen kan ikke betragtes som dokumenteret eller fagligt valid. 4. Landskab og visuel påvirkning • Visualiseringerne er udført kun i sommerhalvåret og fra få synsvinkler. • Der mangler vurdering af vinterforhold (bladløse hegn) og refleksion fra paneler. • Ifølge Naturstyrelsens vejledning om landskabelig vurdering (2019) skal både sommer- og vinterbilleder indgå. 👉 Vurderingen af "ubetydelig visuel påvirkning" er ikke fyldestgørende. 5. Afværgeforanstaltninger og overvågning • Rapporten siger, at der "ikke vurderes behov for særskilte overvågningstiltag". • Det strider mod praksis i andre kommuner (fx Aabenraa og Varde), hvor der altid kræves kontrol af støj, vibration og overfladevand i anlægsfasen. 👉 Fagligt set burde kommunen stille krav om løbende overvågning. Se bilag. Alle formuleringer med "det vurderes" i rapporten er foretaget af projektmagerens rådgiver, som har udarbejdet miljøvurderingen på bygherrens vegne.			

	Der er ingen steder, hvor det fremgår, at Haderslev Kommune selv har udført egne målinger eller efterprøvet vurderingerne. Kommunen har alene taget rapporten til efterretning som grundlag for høringen. Kommunen er ansvarlig for materialet og har ikke gjort sit arbejde godt nok. Det er under al kritik! Desuden er miljøvurderingsrapporten lavet ud fra stillestående solceller, ikke solceller med trackingsystem. Det bevirker at der er manglende vurdering af de ændrede miljøpåvirkninger. Hvis anlægget faktisk planlægges med drejelige paneler, mangler der derfor vurderinger af: • Mekanisk støj og vibrationer fra motorer/gear, • Ændret refleksion/blænding pga. bevægelige vinkler (dynamisk glans), • Større vindlast og risiko for løsrivelse, • Øget risiko for elektriske fejl/brand pga. bevægelige kabelforbindelser. Disse forhold skal ifølge Miljøvurderingsloven §20 beskrives, hvis de kan have "væsentlig indvirkning på miljøet" – men de er helt udeladt. Miljørapporten bygger på antagelser frem for dokumenterede målinger. Derfor er det fagligt ikke forsvarligt at konkludere, at påvirkningen er "ubetydelig" på nogen af de centrale miljøtemaer. Miljøvurderingen for solenergianlægget ved Kastvrå forudsætter stationære paneler. Hvis projektmageren i praksis ønsker at anvende drejelige (tracker-)systemer, skal der udarbejdes en supplerende miljøvurdering, da støj, refleksion og sikkerhed ændres væsentligt. Manglende oplysninger om tekniske anlæg I høringsmaterialet mangler der væsentlige oplysninger om udformning, dimensioner og placering af batterianlæg, tekniske bygninger, transformere, invertere og eventuelle køle- og sikkerhedssystemer. Disse elementer udgør de mest støj-, risiko- og forureningsrelevante dele af et solenergianlæg, og deres placering er afgørende for både naboer, natur og brandberedskab. Det er derfor uforståeligt, at projektet er sendt i høring, før sådanne oplysninger foreligger. Ifølge Miljøvurderingsloven § 8, stk. 1, nr. 1 skal et høringsgrundlag beskrive projektets hovedtræk, tekniske karakteristika og driftsmæssige forhold. Når disse oplysninger mangler, kan offentligheden ikke vurdere de faktiske miljøpåvirkninger, og høringen kan derfor ikke anses for oplyst eller reelt demokratisk. Kommunen bør derfor kræve, at bygherre udarbejder et fuldstændigt teknisk projektmateriale med præcise oplysninger om anlæggets opbygning, inden planforslag og miljørapport genfremlægges. Min klare opfordring
--	--

		Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at STOPPE dette projekt nu. • Sig nej til det ufærdige, uvildige og unuancerede høringsmateriale • Tag borgernes protester alvorligt. • Start en proces om HVOR ve-anlæg kan placeres i Haderslev kommune • Genopret tilliden mellem kommune og borgere ved at vise, at borgernes stemme faktisk betyder noget. Vi i Kastvrå har nu kæmpet i knapt 5 år for at blive hørt. Og vi kæmper videre, fordi vi tror på, at grøn omstilling skal ske med respekt for mennesker, natur og landskab – ikke på bekostning af dem.
89	Spangåvej 1 og 2, Kastvrå, 6560 Sommersted	Kastvrå 20. oktober 2025 Indledning Jeg driver landbrug på ejendommen (Spangåvej 1 og Sommerstedvej 16), som grænser direkte op til det planlagte område for solenergianlæg ved Kastvrå. Jeg forpagter desuden større arealer i og udenom Kastvrå, som jeg udnytter til landbrugsdrift. På min gård har jeg en større malkebesætning Jeg afgiver hermed mit høringssvar til forslaget om Kommuneplantillæg nr. 5-2025, Lokalplan 14-4 og det tilhørende udkast til § 25-tilladelse. Som landmand og nabo er jeg stærkt bekymret over projektets omfang, placering og konsekvenser for landbrugsjord, dræning, landskab og lokal trivsel. Jeg støtter den grønne omstilling og har selv solceller på mine landbrugsbygninger. Men projektet i sin nuværende form er ikke planlægningsmæssigt forsvarligt og på bekostning af landbrugs- og landskabsinteresser. 2. Omfang og placering Ifølge kommunens planmateriale dækker projektet ca. 43,1 hektar jord nord for Kastvrå (Haderslev Kommune, Forslag til Lokalplan 14-4, 2025). Området består i dag af højkvalitets landbrugsjord, der er i aktiv drift og bidrager til lokal fødevareproduktion. Kommunens Miljørapport bekræfter, at der sker en "varig ændring af arealanvendelsen fra landbrug til teknisk anlæg" (Haderslev Kommune, Miljørapport, 2025, afsnit 6.1). Der er ikke fremlagt dokumentation for, at denne jord er lavbundsjord eller uegnet til landbrugsdrift. Tværtimod fremgår det, at der er tale om "veldrænet landbrugsjord uden naturmæssige bindinger" (ibid., afsnit 4.2). Det er derfor uforholdsmæssigt at inddrage så store produktive arealer til et teknisk anlæg, når kommunen har peget på alternativer som erhvervstage og tidligere råstofområder i Haderslev Klimaplan 2023 (afsnit 3.2: "Solenergi på eksisterende bebyggelse og industrigrunde"). 3. Arealpolitisk og planlægningsmæssig kritik Projektet bryder med kommuneplanens retningslinjer for det åbne land. I Kommuneplan 2021–2033 er området udlagt til "landzone med jordbrugsformål" (retningslinje 3.1). Etablering af et teknisk anlæg af denne størrelse er ikke foreneligt med områdets nuværende anvendelse eller planmæssige udpegning. Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 3 og 6 forpligter kommunerne til at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af det åbne land og beskytte landskabelige værdier. Kommunen har i dette tilfælde ikke dokumenteret, hvorfor anlægget netop skal placeres her, frem for i et område, der allerede er teknisk præget.

Ifølge Miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 2, skal en miljørapport redegøre for "rimelige alternativer" – men kommunens rapport konkluderer blot, at "ingen alternativer er vurderet nærmere" (Miljørapport 2025, afsnit 3.1).

Dette udgør efter min mening en mangelfuld miljøvurdering, da beslutningstagerne dermed ikke har et reelt sammenligningsgrundlag.

4. Konsekvenser for landbrugsdrift og vandaflledning

Området omkring Kastvrå er præget af intensiv planteavl, og drænsystemerne mellem markerne er sammenhængende.

Etableringen af et solcelleanlæg med kabler, fundamenter, hegn og kørefaste arealer vil ændre de naturlige afstrømningsforhold. Også under/henover Kastvråvej, som er kommunalt ejet, og som alene sidste år var totalt oversvømmet 3 gange.

Kommunens miljørapport nævner risiko for ændret vandbalance og behov for "lokale tilpasninger af dræn" (Miljørapport 2025, afsnit 8.1), men der foreligger ingen detaljeret redegørelse for, hvordan det sikres, at naboernes jorder og kommunens veje ikke bliver vandlidende. Såvel Kastvråvej, som Sommerstedvej (ikke en kommunenvej) er ruter for offentlig trafik i form af skolebusruter og gennemgående busruter. Hvis afvandingen ikke fungerer, bliver trafikforløbet kompromitteret.

Som landmand er jeg afhængig af stabile drænforhold, og jeg frygter, at projektet kan give afledte oversvømmelser og forringet dyrkningsværdi på tilstødende ejendomme.

Der bør derfor udarbejdes en uafhængig drænteknisk vurdering inden politisk vedtagelse.

5. Risiko for krybestrøm og elektriske påvirkninger

Som malkekvægsbedrift er jeg særligt bekymret over krybestrøm og jordstrøm i forbindelse med anlæggets elektriske installationer.

Jeg har allerede i dag store udfordringer med spændingsforskelle omkring mine stalde – et kendt problem i landbruget, som kan give stressede dyr, lavere mælkeydelse og øget sygdomsrisiko.

Det er veldokumenteret, at selv spændingsforskelle under 1 volt kan have betydelige negative effekter på køers trivsel og sundhed (SEGES Innovation, Krybestrøm i kvægstalde – måling og afhjælpning af elektriske spændingsforskelle, 2021; Teknologisk Institut, Strømpåvirkninger i kvægstalde, 2019).

Anlægget ved Kastvrå omfatter transformatorstationer, invertere, jordede metalstativer, kabelføringer og step-up transformere (400 V → 10 kV → 60 kV). Alligevel indeholder kommunens miljørapport ingen vurdering af elektriske eller elektromagnetiske påvirkninger, hverken i anlægs- eller driftsfase.

Det er en væsentlig og uforsvarlig mangel, da sådanne påvirkninger kan brede sig uden for projektområdet og skade nærliggende husdyrproduktioner.

Jeg anmoder derfor Haderslev Kommune om:

1. At kræve en særskilt, uafhængig teknisk vurdering af risiko for jordstrøm og krybestrøm fra anlægget.
2. At indarbejde vilkår om baseline-målinger før anlægsstart og løbende kontrol under drift.
3. At etablere en erstatnings- og ansvarsordning, hvis el-tekniske forstyrrelser medfører tab for nærliggende landbrug.

6. Landskab og nabopåvirkning

	Ifølge kommunens egne visualiseringer (Bilag 4 til Lokalplan 14-4) vil solcelleanlægget være synligt fra flere naboejendomme og fra Sommerstedvej. Miljørapporten beskriver dette som en "markant visuel ændring" (afsnit 6.3). Som nabo vil jeg opleve tab af udsigt, ændret landskabsoplevelse og lysreflekser fra panelerne, især i sommermånederne, hvor solens vinkel er lav. Derudover foreslås et 2,2 meter højt hegn omkring anlægget. Det vil visuelt indhegne landskabet og bidrage til en industrialisering af det åbne land, hvilket strider mod kommuneplanens landskabspolitik (tema: Landskab og bebyggelse). Selv med beplantningsbælter vil anlægget fremstå markant og ændre områdets karakter for generationer fremover. Og løvtræer taber deres blade om efteråret, så de ikke skjuler solpaneler, tekniske bygninger, batterianlæg mv. 7. Samlet vurdering og forslag Som nabo og landmand vurderer jeg, at projektet: • indebærer et urimeligt indgreb i dyrkbar landbrugsjord, • mangler planmæssig og miljøfaglig dokumentation • ignorerer væsentlige el-tekniske ricisi • ikke er miljøvurderet i forhold til rimelige alternativer, og • kan skade lokale drænsystemer og naboerjorder. Jeg anbefaler derfor, at projektet stoppes - Alternativt at det bliver genovervejet med henblik på: 1. En strategisk plan for solcelleanlæg i hele kommunen (som foreskrevet i Planlovens § 1, stk. 2). 2. Vurdering af alternative placeringer på industri- eller lavbundsarealer. Samt på tage i og udenfor byerne 3. En uafhængig drænteknisk vurdering og dokumentation af afstrømningsforhold. 4. Særskilte regler for afstand til naboejendomme og beskyttelse af husdyrproduktion og landbrugsdrift. 8. Konklusion Jeg støtter grøn energi, men den grønne omstilling skal ske på en planlagt, rimelig og balanceret måde - ikke på bekostning af landbruget, dyrevelfærd og naboernes levevilkår. Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at stoppe projektet eller udskyde godkendelsen af Lokalplan 14-4 og Kommuneplantillæg nr. 5-2025, indtil der foreligger en mere helhedsorienteret og gennemarbejdet planlægning for arealanvendelse og placering af store tekniske anlæg i kommunen. Min Hustru Pia Juhl, samt min forældre og naboer Hans Peter og Rita Juhl, Spangåvej 2, tilslutter sig mit høringssvar. Mine forældre er tidligere ejere af min ejendom Spangåvej 1 Kilder • Haderslev Kommune (2025): Miljørapport – Solenergianlæg ved Kastvrå • Haderslev Kommune (2025): Forslag til Lokalplan 14-4 – Solenergianlæg ved Kastvrå
--	--

		• Haderslev Kommune (2023): Klimaplan 2023 – Haderslev mod 2050 • SEGES Innovation (2021): Krybestrøm i kvægstalde – måling og afhjælpning af elektriske spændingsforskelle • Teknologisk Institut (2019): Strømpåvirkninger i kvægstalde og konsekvenser for dyrevelfærd og produktion • Videncenter for Landbrug, Kvæg (2017): El og jordstrøm – forståelse og løsninger i praksis
90	Kastvråvej 4, 6560 Sommersted	Høringssvaret er vedhæftet Høringssvar vedrørende forslag til kommuneplantillæg 5-2025, lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå samt udkast til §25-tilladelse og samlet miljøvurdering Som borger med bopæl i umiddelbar nærhed af det planlagte solenergianlæg ved Kastvrå, ønsker jeg hermed at fremsende min indsigelse og en række kritiske bemærkninger til det fremlagte planforslag, herunder lokalplan 14-4, kommuneplantillæg 5-2025, §25-tilladelsen og den samlede miljøvurdering. Jeg ønsker samtidig at fastholde min klare modstand mod placeringen af solcelleanlægget ved Kastvrå. Min modstand bygger ikke på en generel modvilje mod solenergi, men på en række konkrete og veldokumenterede forhold, der gør netop denne placering uegnet og unødvendig, da der allerede er andre og bedre alternative placeringer i kommunen, som til fulde opfylder kommunens egne krav og målsætning. Lokal modstand og manglende forankring Over 90 % af beboerne i Kastvrå har tilkendegivet deres modstand mod projektet. Det vil sige en massiv lokal modstand, som ikke kan ignoreres. Der er slet ikke lokal opbakning, som både embedsværk og udvalgsformanden har fremsat påstand om, af flere omgange - det er faktisk forkert. Lokal opbakning blev under det første borgermøde italesat som det allervigtigste parameter. Det er derfor uacceptabelt, at der tages hensyn til én projektmager frem for et helt lokalsamfund. Landskab, natur og ejendomsværdier Projektet placeres i et sjældent område i Haderslev kommune på bevaringsværdig landbrugsjord og landskab med stjerneudstyknin tilbage fra 1700-tallet, levende hegn og kulturhistoriske spor, som ifølge kommuneplanen bør friholdes for tekniske anlæg. Landskabet er sårbart overfor yderligere tekniske anlæg, og solcelleanlægget vil forringe både udsigt, oplevelsesværdi og ejendomsværdier. Projektet vil derudover påvirke dyreliv, skovområder og landbrugsdrift negativt. Klimaplanens målsætning er allerede opfyldt Haderslev Kommunes Klimaplan definerer et mål om 250 hektar solcelleanlæg. Med den politiske beslutning om 650 hektar solceller i rød og gul zone ved Flyvestation Skrydstrup er dette mål allerede langt overskredet. Der er derfor ingen kommunal nødvendighed for at tillade projektet ved Kastvrå, som fremstår som både generelt og konkret byrdefuldt. Proportionalitet og legalitet Der foreligger ingen statslig kvantificering af en kommunal forpligtelse til solcelleareal. Kommunens eget mål må derfor være bindende. En kommune kan ikke udarbejde en klimaplan med tillæg og derefter ignorere dens indhold og grænser. Ifølge det kommunalretlige proportionalprincip må en kommune ikke gennemføre en byrdefuld foranstaltning – især ikke når der findes bedre alternativer. – og bedre alternativer eksisterer som nævnt i rød og gul zone samt ved Maugstrup! Her er der netop lokal opbakning og langt færre beboere generes. Der er ydermere tale om lavbundsjord og landbrugsjord af ringere dyrkningsklassifikation. Jeg har stor bekymring for projektets konsekvenser for både natur, landskab, livskvalitet og miljø. Jeg stiller mig derfor kritisk over for følgende forhold:

1. Landskab, afskærmning og visuel påvirkning

- Hvornår vil beplantningen vurderes fuldt effektiv?
- Hvorfor er mindstekravet til højde på beplantning ikke fastlagt ud fra de højeste tekniske anlæg der placeres i området?
- Hvordan sikres det, at beplantningen som står i lavere kote med den fastlagte højde, afskærmer for de højeste tekniske anlæg?
- Hvordan vil kommunen sikre, at beplantningsbælter etableres hurtigt og effektivt, og hvornår i processen etableres disse?
- Hvordan vurderes effekten af afskærmende beplantning på det omkringliggende landskab og udsyn fra nærliggende boliger, når omfanget af det tekniske anlæg, transformere, BESS-anlæg, servicebygninger, lynafledere m.v. inddrages?
- Er der foretaget en biologisk vurdering af, hvordan vildtheget påvirker større dyrearters bevægelsesmønstre? Hvis nej hvorfor ikke?
- Hvordan sikres det, at beplantningen ikke udvikler sig til invasive arter eller kræver intensiv pleje, der kan forstyrre biodiversiteten?
- Hvordan er det vurderet, at solcelleanlægget ikke vil forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber?
- Er der foretaget en landskabsanalyse, der dokumenterer, hvordan anlægget indpasses i det eksisterende stjerneudskiftningslandskab?
- Hvordan er det vurderet, at landskabets karakter kun påvirkes begrænset negativt, når der etableres et stort teknisk anlæg i et oplevelsesrigt og bevaringsværdigt landskab?
- Er der foretaget en uafhængig landskabsanalyse, der vurderer visuelle og oplevelsesmæssige konsekvenser fra forskellige synsvinkler og årstider?

2. Natur og biodiversitet

- Er der foretaget en vurdering af risikoen for fragmentering af levesteder for dyrelivet?
- Hvordan sikres det, at græs-, urte- og frøblandinger faktisk fremmer biodiversitet og ikke blot skaber monokultur eller tilgroning?
- Hvem har ansvaret for den løbende naturpleje, og hvordan sikres kontinuitet i plejen over anlæggets levetid?
- Er der foretaget en vurdering af, hvordan afgræsning med får påvirker jordbund, insektliv og spredningsmuligheder for planter?
- Hvordan sikres det, at de §3-beskyttede naturtyper inden for planområdet ikke påvirkes negativt af anlægget?
- Hvordan er en 10 meter fri zone omkring naturområder tilstrækkelig til at beskytte sårbare arter og økosystemer?
- Hvordan vil kommunen overvåge og sikre, at naturværdierne samlet set fastholdes eller forbedres?

3. Støj og lysgener

- Der ses ikke i materialet ikke redegjort for den samlede akkumulerede støjbelastning, er der lavet en analyse af, at denne ikke overstiger grænsen i skel? Hvis nej, hvorfor ikke?
- Hvordan vil kommunen kontrollere og dokumentere støjgrænser årligt?
- Hvilke støjkloder er identificeret i både anlægs- og driftsfasen, og hvordan vil disse blive overvåget og reguleret?
- Vil der være lysgener fra anlægget, fx fra overvågningsudstyr eller sikkerhedsbelysning, og hvordan vil disse blive minimeret?

4. Miljø og forurening

- Hvordan sikres det, at der ikke sker udvaskning af PFAS?
- Hvordan sikres det, at der ikke sker udvaskning af olie fra transformatoranlæg til nærliggende vandløb og grundvand?

- Hvordan sikres det, at der ikke sker udvaskning af metaller og andre legeringer fra de opstillede solcellestativer, paneler og øvrigt teknisk anlæg, således at jorden ikke kan tages tilbage til landbrugsjord?
- Hvilke beredskabsplaner er der ved uheld eller lækager?
- Det er faktisk forkert oplyst i materialet at området forsynes med vand fra Haderslev Vandværk, så hvorledes sikres det, at udvaskning af legeringer og zink fra anlægget ikke påvirker grundvandet?
- Hvilke konkrete natur- og miljømæssige konsekvenser er identificeret i miljørapporten, og hvordan vil disse blive afbødet?
- Hvordan sikres det, at området reelt kan reetableres som landbrugsjord efter anlæggets levetid, og hvem har ansvaret for dette, også økonomisk?
- Hvorfor er der ikke stillet krav om, at bygherre skal dokumentere fravær af PFAS i de anvendte komponenter, når det ikke kan udelukkes, at visse belægninger eller materialer kan indeholde disse stoffer?
- Er der planlagt overvågning af jord- og grundvandskvalitet i og omkring projektområdet i driftsfasen for at opdage eventuel udvaskning af PFAS eller andre stoffer?
- Hvilke krav stilles til håndtering og bortskaffelse af beskadigede solpaneler og komponenter for at undgå spredning af potentielt forurenende stoffer?
- Hvordan er det vurderet, at risikoen for jordforurening er ubetydelig, når der ikke er planlagt nogen form for overvågning eller løbende kontrol?
- Er der planlagt en beredskabsplan for håndtering af miljøuheld, og hvordan informeres myndigheder og naboer ved hændelser?
- Er der foretaget en vurdering af, hvordan projektet påvirker jorden, og om disse kunne være bedre anvendt til skovrejsning?
- Hvordan harmonerer projektet med kommunens ambition om at skabe mere sammenhængende og robuste naturområder, når det placeres i et bevaringsværdigt landskab med §3-natur og skovbyggelinjer?

5. Område og placering

- Hvilke kriterier har konkret været afgørende for udvælgelsen af netop dette område frem for andre mulige og bedre placeringer, som opfylder kommunens egne kriterier?
- I hvilket omfang er hensynet til nærliggende beboelser og rekreative områder blevet vægtet i forhold til projektets placering?
- Er der foretaget en systematisk vurdering af alternative placeringer med mindre beboerpåvirkning?
- Hvorfor er der ikke vurderet tekniske alternativer, f.eks. mindre anlæg, decentral placering, eller placering på allerede teknisk belastede arealer?
- Er der taget højde for muligheden for at placere solcelleanlæg på bygninger, parkeringsarealer eller industriområder som alternativ til landbrugsjord?
- Hvorfor er der ikke fremlagt et alternativt projektforslag, når miljøvurderingsloven kræver en vurdering af realistiske alternativer?
- Hvordan vurderes det, at referencescenariet med fortsat landbrugsdrift ikke kan bidrage positivt til klima- og naturmål, f.eks. ved omlægning til naturpleje/skovdrift?
- Hvordan sikres det, at rundhøjen og dens 100 meter beskyttelseslinje ikke påvirkes af anlægget, herunder ved anlægsarbejde og adgangsveje?
- Hvorfor skal der ikke foretages arkæologisk forundersøgelse af hele planområdet idet de 33 hektar bliver gennemgravet for etablering af højspændingsledninger, kabler fra solcellepaneler, invertere, vejanlæg, fundamenter og hele arealet perforeres af nedramning af pæle til paneler?
- Hvilke alternativer til placering og udformning af solcelleanlægget er blevet vurderet?
- Hvordan er lokalbefolkningen blevet inddraget i planprocessen, og hvilke bekymringer er blevet rejst?
- Hvordan vurderes den visuelle påvirkning af skovens karakter og oplevelsesværdi, når tekniske anlæg placeres tæt på skovbrynet?
- Hvordan påvirker afskærmende beplantning og tekniske anlæg den oplevelsesmæssige værdi af rundhøjen, både visuelt og symbolsk?

6. Trafik og adgangsforhold

- Hvor mange transporter forventes dagligt under anlægsfasen og driftsfasen?
- Er der foretaget trafiksikkerhedsanalyser for området?
- Hvilke foranstaltninger vil blive iværksat for at minimere støv og støj, for naboer i anlægsfasen?

7. Landbrug og reetablering

- Hvilke juridiske og økonomiske garantier stilles for, at området reetableres som landbrugsjord efter anlæggets levetid?
- Hvem har det økonomiske og praktiske ansvar for reetablering, og hvordan sikres dette, hvis ejerskabet skifter hænder, og/eller konkurs?
- Hvordan harmonerer projektet med retningslinjen om at vægte landbrugets udviklingsinteresser højt i særligt værdifulde landbrugsområder?
- Hvilke konsekvenser har projektet for den langsigtede dyrkning og fødevareproduktion i området?

8. Projektets udformning og tekniske detaljer

- Er der foretaget en risikovurdering af batterianlægget i forhold til grundvandsbeskyttelse og lokal hydrologi?
- Hvilke konsekvenser har det, at det endelige antal og placering af tekniske installationer ikke er fastlagt – og hvordan sikres det, at miljøvurderingen dækker alle scenarier?
- Hvordan sikres det, at anlæggets samlede fysiske aftryk – inkl. vejanlæg, teknikbygninger og hegn – ikke overstiger det, der er vurderet i miljørapporten?
- Hvorfor er der ikke foretaget en konkret vurdering af batterianlæggets størrelse og kapacitet, når det kan have væsentlig betydning for miljøpåvirkningen?
- Er der risiko for elektromagnetisk interferens mellem solcelleanlægget og den eksisterende 150 kV luftledning?

9. Forhåndsdialog, borgerinddragelse og præcedens

- Hvordan vurderes borgernes rolle i projektet, og er der planlagt mekanismer for lokal medbestemmelse, f.eks. energifællesskaber eller borgerdrevne initiativer?
- Hvordan sikres det, at Haderslev Kommune som planmyndighed også agerer som forbillede i forhold til gennemsigtighed, borgerinddragelse og bæredygtig planlægning?
- Hvorfor er der ikke vurderet alternative tekniske løsninger, f.eks. . mindre anlæg, decentral placering eller kombination med eksisterende tekniske anlæg?
- Er der foretaget en vurdering af, hvordan alternative placeringer uden for bevaringsværdige landskaber eller tæt på skovbyggelinjer kunne reducere miljøpåvirkningen?
- Hvorfor er der ikke fremlagt et alternativt projektforslag, når det er et krav i miljøvurderingsloven at belyse realistiske alternativer?

10. Påvirkning af luftfart

- Er der foretaget en konkret vurdering af genskin i forhold til militær flytrafik, som kan have lavere indflyvningshøjde og særlige operationer qua den aktuelle geopolitiske situation?
- Hvordan sikres det, at genskin ikke påvirker helikopterflyvning, som typisk foregår i lavere højde og kan være mere følsom over for refleksioner?

- Er der taget højde for, hvordan genskin kan påvirke piloter under særlige lysforhold, f.eks. ved solopgang og solnedgang?
- Hvorfor er der ikke planlagt afværgetiltag eller overvågning, når Teknologisk Institut anerkender, at kortvarig blænding kan forekomme?
- Er der foretaget dialog med relevante luftfartsmyndigheder og flyvepladser om genskin og visuelle forstyrrelser?

11. Anlægsfasen

- Hvordan sikres det, at anlægsarbejdet ikke forstyrrer dyreliv i nærliggende naturområder og økologiske forbindelser?
- Er der foretaget en vurdering af risikoen for erosion, afstrømning og sedimenttransport ved anlægsarbejdet, især ved regnvejr?
- Hvordan håndteres affald og overskudsmaterialer fra anlægsarbejdet, og hvordan sikres korrekt bortskaffelse?

12. Dokumentation og opfølgning

- Hvorfor er der ikke udarbejdet en konkret opfølgningsplan for, hvordan projektets bidrag til verdensmålene skal måles og dokumenteres over tid?
- Hvilke indikatorer anvendes til at vurdere projektets bæredygtighed i forhold til FN's verdensmål – og hvordan offentliggøres disse data?
- Hvordan sikres det, at projektets bidrag til verdensmålene ikke blot er symbolsk, men reelt og målbar?

13. Demonteringsfasen

- Er der udarbejdet en bindende plan for reetablering af landbrugsjord, herunder tidsplan og kvalitetskrav til jordens tilstand?
- Er der garanti for, at området ikke efterlades med rester af fundamenter, kabler eller tekniske installationer?

Afslutningsvis vil jeg gerne udtrykke flere alvorlige bekymringer:

Et centralt spørgsmål, som er blevet rejst gentagne gange – uden fyldestgørende svar fra projektmageren og uden entydig afklaring fra embedsværket – er følgende:

Hvad er den konkrete og saglige begrundelse for, at projektets omfang blev fuldstændigt fjernet omkring Simmersted by, mens det fastholdes uændret og markant i Kastvrå?

Det er ikke tilstrækkeligt at henvise til generelle hensyn eller tekniske vurderinger. Vi kræver nu et klart, udtømmende og dokumenteret svar på dette spørgsmål.

Det virker som om kommunen er villig til at gå så langt for at etablere dette anlæg, at man tilsidesætter sine egne kriterier og ignorerer gældende lovgivning – særligt proportionalitetsprincippet. Det princip forpligter myndighederne til at vælge løsninger, der belaster borgerne mindst muligt, når der findes alternativer. Det gælder for alle typer infrastrukturprojekter.

Udvalgsformanden og embedsværket har gentagne gange fremhævet, at projektet vil give værdi tilbage til samfundet – i form af billig eller gratis energi og varme. Men hvordan kan projektet være nået så langt, uden at ét eneste konkret forslag er blevet fremlagt for Kastvrå og de øvrige naboer, som er direkte berørt og har deltaget i møder og høringer?

		Hvordan skal borgerne undgå at føle sig overrumplet, når Energistyrelsen indkalder til erstatningsmøder, før projektet overhovedet har været i høring eller er blevet vedtaget? Samtidig kræver man, at borgere uden for 200-metergrænsen skal indbetale 4.500 kr. blot for at få adgang til at søge erstatning for potentielt værditab på deres ejendom. Er det rimeligt? Er det ikke byrådets ansvar at varetage flertallets interesser frem for én projektmagers ambitioner? Jeg mener, at det fremlagte forslag ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til de berørte borgere, naturværdier og landskabets karakter. Jeg opfordrer Haderslev Kommune til at afvise projektet ved Kastvrå og respektere både klimaplanens målsætning, og dens bløde værdier samt den massive lokale modstand. Solenergi er vigtig, men placeringen skal give mening – både miljømæssigt, juridisk og menneskeligt. Det gør den ikke her. Ved at give tilladelse går kommunen mod alle de betingelser kommunen selv har opstillet for at give tilladelse til et anlæg...!
91	Kongstedvej 8, Simmersted	Vi på Kongstedvej 8 ønsker hermed at tilslutte os høringssvaret fra Foreningen "Nej tak til solceller i Kastvrå". Vi finder det stærkt bekymrende, at Haderslev Kommune i denne sag tilgodeser et enkelt privat jordtilbud frem for at lytte til de mange borgere i lokalsamfundene Kastvrå, Maugstrup og Simmersted, som gennem hele processen – nu i over 4,5 år – entydigt har udtrykt modstand mod projektet. Som tilflyttere til kommunen og bosiddende i Simmersted har vi oplevet det stærke lokale fællesskab, som netop kendetegner de små samfund. Det var dette sammenhold og nærvær, der fik os til at flytte til Haderslev Kommune – ikke udsigten til at blive nabo til et omfattende solcelleanlæg, der vil ændre landskabet markant og skabe utryghed blandt de omkringboende. Vi er desuden bekymrede for de miljømæssige konsekvenser ved anlæg af denne type – både i anlægs- og driftsfasen. Det gælder risikoen for forurening af jord og grundvand samt påvirkning af natur og dyreliv. Det bør i langt højere grad indgå i den samlede vurdering af projektet. Vi bakker op om en grøn omstilling, men mener, at det skal ske med omtanke og respekt for mennesker, natur og lokalsamfund.
92	Kirkevej 1	Jeg bakker fuldt op om Nej tak til solceller i Kastvrå . Solcelleanlæg hører ikke til på god landbrugsjord , de skal sættes op på hustage eller andre alternative steder hvor de ikke skæmmes den flotte natur vi har her i Danmark . Hvorfor skal de egentlig opføres ? Vi har i forvejen rigtig mange vindmøller som bliver slukket når det blæser da vi ikke kan bruge al den strøm de producerer og det kommer vel til at gå på samme måde med solcelleanlæg når der bygges så mange lige for tiden . Hvorfor skal vi i Danmark ødelægge vores natur bare for at kunne sende strøm til andre lande som selv kunne plastre deres natur til med jernmarker og vindmøller .
93	Spangåvej 2, Kastvraa, Kastvraa, Kastvraa	Høringssvar til kommuneplantillæg 5-2025 og lokalplan 14-4 solenergianlæg Vi bakker op om Foreningen nej tak til solceller i Kastvraa, s høringssvar Vi undrer os over, hvordan det omtalte areal, som i kommuneplanen er kritiseret som bevaringsværdig landbrugsjord pludselig kan anvendes til teknik anlæg??? Vi undrer os over at der til trods for noget nær 100% af borgerne i Kastvraa har skrevet under på, at de ikke ønsker solceller i vores landsby at der til trods for at borgmesteren og udvalgsformanden på 2 møder med bestyrelsen for foreningen nej tak til solceller i Kastvraa har sagt, at såfremt der ikke er lokal opbakning til projektet, så bliver det ikke gennemført????

		Alligevel arbejder byrådet ufortrødent videre med at få godkendt projektet. Vi håber ikke det lykkes!
94	Aastrup Alle 21	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå. Tag nu lige og lyt til de borgere, der er direkte berørt og pas på os andre, så den slags ikke danner præcedens for kommunens håndtering af lignende sager.
95	Akmajvej 12 6560 sommersted	Jeg bakker helt op om høringssvaret fra Foreningen Nej til solceller i Kastvrå
96	Storegade 52, 6560 Sommersted	Ad. forslag til Kp tillæg 5-2025. Lp 14-4 Solenergianlæg: Jeg ønsker ingen solenergianlæg i det meget omtalte område mellem Kastvrå og Sommersted.
97	Odinsvej 5	Først og fremmest så bakker jeg op om høringsvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ da de i deres høringssvar kommer godt omkring mange af de problematikker, der er ved dette projekt. Jeg vil dog gerne uddybe Natur/miljø · Noget af det, der i særdeleshed bekymrer mig er, at placeringen i Kastvrå faktisk er et grundvandsområde og i materialet som er tilgængeligt så er der ikke foretaget tilstrækkelig med analyser af, hvilken risiko, der er for påvirkning af det lokale grundvand for ikke at tale om drikkevandsforsyningerne i området. · Jeg bliver særdeles bekymret for når jeg hører retorik som – Vi antager eller Forvaltningen antager. I skal ikke antage I skal vide og det kan I kun gennem dokumentation, men denne er i særdeleshed mangelfuld og nogle steder direkte usand, men det kommer jeg ind på senere. · Det er Haderslev Kommune, der er tilsynsmyndighed og dermed er det også Haderslev Kommune, der skal sikre, at materialerne ikke forurener med PFAS eller andre stoffer, der eksempelvis kan trække ned i jorden og vores grundvand. - o Her bliver vi nødt til at komme med den krølle, at Haderslev Kommune af en eller anden grund har historik for ikke at føre ordentlig tilsyn – om det er mangel på ressourcer eller mangel på vilje vides ikke. Kan godt være Haderslev Kommune ikke er tilsynsmyndighed i forhold til Sode, men når man gentagne gange i årevis får at vide, at det ikke foregår efter bogen ja så kan man ikke have ret meget tiltro til kommunens tilsyn samt, at der handles når tingene ikke foregår efter bogen. Derfor forstår jeg godt borgerne i Kastvrås bekymring, men jeg deler den også for det er vores fælles natur og grundvand. · Hvorfor tager man god landbrugsjord ud af produktion når der er andetsteds i kommunen, hvor jorden ikke er af samme kvalitet. Det er fuldstændig tåbeligt når vi ønsker et godt sundt landbrug, at vi tager den gode landbrugsjord ud og så bibeholder den knap så gode, der skal have langt mere kvælstof, gødskning etc. · Kommunen er vage i forhold til krav om materialer og med kommunens til tider mangelfulde tilsyn så er jeg ikke tryk ved, at kommunen er så vage. Der er eksempelvis også flere ting, der endnu mangler dokumentation for.

	· Kommunen er vag i forhold til krav til afskærmning Mangelfuld dokumentation etc. · Der er flere af enhederne eller de nødvendige installationer, der ikke bliver tilkendegivet en placering på. Undskyld mig, men hvordan kan man sende materiale ud til områdets beboere og så ikke have et fuldstændigt billede af, hvordan det kommer til at se ud. Sagsbehandling og behandlingen af vores medborgere · Hvordan kan man som kommune arbejde bag borgere ryg i cirka 3 år for først derefter at involvere disse. Dette strider mod den nok vigtigste lovgivning når det gælder kommunen og som kommunen altid har pligt til at følge og det er forvaltningsloven. Kommunen kan ikke se sig fri fra Forvaltningsloven. Nu har jeg selv gennem mit studie haft forvaltningsret over flere perioder da jeg er uddannet i Politik/Administration fra Aalborg Universitet. Vi blev igen og igen mindet om, at det der altid gik forrest når det galt kommunernes arbejde det var og er god forvaltningsskik. o Alene pga. man ikke har levet op til god forvaltningsskik så bør man droppe projektet. Det hører ingen steder hjemme i en kommunal sagsbehandling at indgå parløb med nogle andre aktører for samtidig at holde de nok vigtigste aktører udenfor døren. Jeg er ret overbevist om, at det faktisk strider mod Forvaltningsloven og jeg tænker det måske kunne være en ide, at gå videre med at få afprøvet dette. · Man har fra politisk side igen og igen lovet lokal forankring, men når man så ikke kan opnå det så løber man fra det løfte eller giver begrebet en ny betydning. o Lokal forankring er normalvist beskrevet som: § Lokal forankring betyder, at sikre at et projekt er dybt forbundet med et bestemt lokalområde. Det betyder, at man involverer lokale borgere (Det ventede man 3 år med her), tager hensyn til de lokale forhold (Det gør man overhovedet ikke) og sikrer lokale fordele og lokalt medejerskab (det gør man slet ikke) § Det er tydeligt hvorfor man har haft behov for at give begrebet en anden betydning, men det gør det blot meget meget grimmere at se på udefra. · Der er ingen tvivl om, at politikernes ageren og forvaltningens ageren i denne sag skader dels lokaldemokratiet men især også tilliden til både de folkevalgte og kommunen som myndighed. Det er også en af grundene til dette er mig så principielt imod. Jeg er helt klart for alternative energikilder, men man kan ikke tillade sig at behandle kommunens borgere på denne måde. · Hvordan kan man i rapporten i Plan22+ skrive, at man har opnået en eller anden form for lokal accept. Det er jo direkte forkert. Hvordan kan man sminke rapporter så tingene ser bedre ud. Det hører ingen steder hjemme. Konklusioner Jeg er i den grad imod dette projekt skal gennemføres. Kommunen kalder det et pilotprojekt som man skal lære noget af. Kommunen bør allerede have lært, at man ikke kan behandle medborgere på denne måde som man har behandlet borgerne i Kastvrå og omegn.
--	--

		Det er fyldt med antagelser og ikke tilbundsgående undersøgt samt dokumenteret. Det ødelægger en masse medborgeres livskvalitet. Jeg har hørt flere af disse om den betydning det her har for deres hverdag og deres livskvalitet. Vi skal ikke ødelægge et lille lokalsamfund. Der skal findes anden placering og der er masser af alternativer, men kommunen har af en eller anden usagt grund tilsidesat andre projekter for at hjælpe dette projekt i land. Jo mere jeg hører jo grimmere en sag synes jeg vi har her så stop den nu og stop projektet med solceller i Kastvrå.
98	Erlevvej 53	Jeg støtter helhjertet projektet. Jo større jo bedre
99	Simmersted Byvej 10 tv.	Høringssvar imod et solcelleprojekt uden lokal forankring Solcelleprojektet uden lokal forankring – overhovedet! Der var en engang et landsbyområde så smukt, med masser af flot natur, harmonisk naboskab og virkelyst – Det var et område for de mange. Så kom der en lodsejer der gerne ville tjene penge og en kommune der (måske) har mistet følingen med sine borgere i landdistrikterne, og med et trykkeslag lavede den flotte natur om til grimme solcellemarker, og så blev området ødelagt, og blev aldrig det samme igen – Nogle flyttede derfra, men de der ikke kunne komme derfra, levede der til deres dages ende i det område det nu mest var til for de få (der fik en økonomisk gevinst ud af det)... Ovenstående kunne være et eventyr – forskellen er bare, at eventyr plejer at ende godt – Det er her I som kommune og jer politikere kommer ind i billedet, og får stoppet det her vanvid, så det ender godt for os, og vi kan beholde vores dejlige område! Vi appellerer virkelig til, at solcelleprojektet ved Kastvrå bliver lagt ned – Overordnet er argumenterne følgende: - Der er ingen lokal forankring Solcelleprojekter er der som sådan ikke noget galt med – og vi går alle ind for grøn omstilling især pga. den usikre situation omkring energipolitikken der er i en usikker verden – Det bør bare ikke ske hvis der ikke er lokal forankring, og man kunne gøre det klogere hvis man griber det mere strategisk rigtigt an, f.eks. anlægger det i områder hvor det ikke generer folk (Dvs. hvor det omkringliggende samfund ønsker det). Sandheden er bare, at der er ingen lokal forankring og opbakning til dette projekt ved Kastvrå. Der er tale om en sag, som slider på lokalsamfundet, og som i en eller anden grad også splitter folk som hidtil har stået samlet. Det er ikke sådan vi ønsker at leve herude. Det er på tide at politikerne indser, at oprettelse af energifællesskaber, grøn puljemidler osv. IKKE kan købe vores opbakning, da vi simpelthen holder af vores samfund som det er. Det er tidligere meldt ud, at man ikke vil give tilladelse til solcelleparker uden lokal forankring, men man får lidt følelsen af, at det kun gælder indtil, det bliver ubekvemt. Nu skal politikerne vise, at man også holder fast i de principper når man ikke lige kan få sin vilje, og får tænkt de her projekter på en helt anden måde. - Hvorfor lige Kastvrå? Det er meget svært at få politikerne i tale ift. hvorfor det lige skal ligge her, når der er så mange (iflg. politikerne: åbenlyse) fordele for små lokalsamfund ved at have en solcellepark som nabo. På de borgermøder der er afholdt, har man skubbet embedsmænd/kommunale ledere foran sig. Til de her møder er kommunens ansatte blevet tvunget til at modtage spørgsmål af politisk karakter, som de i sagens natur hverken kan eller skal svare på. Her burde politikerne have rejst sig op og stået på mål for det her projekt som de selv har besluttet. Det er fint at høre noget om beplantning og byggelinjer, men hvorfor kan vi ikke få en åben dialog om de politiske/strategiske overvejelser for hvorfor det er her i Kastvrå man vælger at give tilladelse til solcelleparken, og ikke i et af de andre projekter. Det giver jo slet ikke mening, hvis der er bedre lokal forankring andre steder, som kunne sikre en større succes med anlæggelsen af de her solcelleprojekter – Dette danner også præcedens. Det ville formentlig give kommunen en bredere opbakning til de

her solcelleparker generelt – MEN er sandheden måske ikke bare, at der IKKE er en reel strategi fra kommunens side (også ift. hvordan man gerne vil have konkrete landdistrikter til at udvikle sig), og det handler mere om, at enkelte lodsejere kan score store profitter på det her, og for politikerne er det således underordnet hvordan de enkelte landdistrikter udvikler sig? Det er lidt det billede man får, og det virker amatøragtigt at man indretter sig efter lodsejernes planer i stedet for selv at tage ejerskab for hvad der sker i den kommune man har ansvaret for, og det er decideret ødelæggende for landdistrikterne hvis "alt" kan lade sig gøre i landdistrikterne, hvis bare man f.eks. har lidt jord man vil stille til rådighed.

3. Er der overhovedet styr på sikkerheden omkring de her anlæg?

På vores borgermøde i Simmersted Multihus den 11. september 2025 blev det, af en lokal brandstationsleder, oplyst, at man ikke råder over materiel til at slukke ildebrande i de her solcelleparker (inkl. i batterier osv.) såfremt disse skulle opstå. Ifølge brandstationslederen, kan brandvæsenet holde uden for hegnet og se anlægget brænde, hvilket giver minder til Seest-katastrofen tilbage i 2004. Kommunens embedsfolk redegjorde ikke for den del på mødet på trods af, at det blev stillet som et konkret spørgsmål, og politikerne svarede jo heller ikke (på noget af det vi spurgte om på det møde), så reelt ved vi ikke, om brandstationslederen har ret, og vi dermed kommer til at bo ved siden af en ny potentiel Seest-katastrofe hvis der går ild i anlægget. Ifølge udvalgsformanden Carsten Leth Schmidt, Slesvigske parti, skal borgerne i Kastvrå, med denne solcellepark i baghaven, tåle meget mindre end borgere andre steder i kommunen. Jeg tænker ikke, at udvalgsformanden mener, at man som borger bør tåle at bo op af en potentiel katastrofe, og man mistænker helt sikkert, at det er et punkt i sagen man slet ikke har overvejet da man gik i gang med det her projekt.

4. Området bliver mindre attraktivt

Selvom man følger de kompensationsordninger der er for de nærmeste beliggende naboer, og selvom Kastvrå som by kan få del i nogle midler, frygter vi at området omkring Kastvrå og Simmersted generelt bliver et område der mest associeres med en solcellepark. Det kan få folk til at fravælge området som helhed og om ikke andet, så kan det betyde at området bliver mindre attraktivt og huspriserne falder/det bliver sværere at opnå belåning til ejendomme i området. Hvis det sker, vil det få den konsekvens, at området – som i dag er beboet af mange ildsjæle som bl.a. har bygget et multihus op, opbygget en friskole mv. – bliver et område som fravælges bl.a. af de ildsjæle og ressourcestærke personer - Hver dag er det de mennesker som gør, at lokalsamfundet holdes i live og området er attraktivt at flytte til og bo i for alle. Det frygtes med andre ord, at disse mennesker vil finde andre steder at bo, og det dermed bliver sværere at drive multihus, skole, foreninger mv. Vi har f.eks. i vores husstand et bestyrelsesmedlem i friskolen, et bestyrelsesmedlem i skolens støtteforening, vi er hjælpere til den årlige Påskebazar, vi er med til at arrangere nytårskoncert, både vores børn og os voksne er medlem af foreninger, hjælpere i foreninger mv. (og der er i øvrigt mange mennesker herude der gør meget mere end os). Vi flyttede til Simmersted i 2020 da vi faldt for området og det som området kan, og havde der været en solcellepark så tæt på, eller havde der været planer om en solcellepark i området, så havde vi aldrig turde at bosætte os her – Vi søgte et område med flot natur og et levende landsbymiljø at bosætte os i, ikke et industriområde.

Udover ovenstående er der alle de andre argumenter imod/uafklarede spørgsmål ift. anlæggelsen af solcelleparken ved Kastvrå, såsom: Hvem har ansvaret for nedtagning/vedligeholdelse mv. hvis projektmager f.eks. går konkurs? Er der garanti ift. at solcelleparken på de planlagte 34ha ikke bare udvides når nu sagen er gået igennem (Så det bare bliver nemt og en ren formssag at vedtage en ny lokalplan der giver lov til udvidelser, når nu der ligger et anlæg i forvejen – Så behøver man ikke at lægge sig ud med et nyt landsbyområde osv., og nej, det handler ikke om processen omkring "at så er det et nyt projekt = ny lokalplan osv" – Det er vi med på, men hvad er kommunens strategi på det område – Er det lige tilfældigt som med selve det her projekt: Kommer der en lodsejer, så har kommunen også lokalplanen, eller hvordan er strategien...)? Hvordan vil man konkret sanktionere projektmager hvis bevoksning mv. der skal afskærme solcelleparken klippes ned/indskrænkes for bedre at kunne udnytte omkringliggende marker bedre o. lig. som man har hørt, er sket andre steder, hvor kommunen intet gør? (Giver man bare projektmager en frist til at få det bragt i orden, og derefter en ny frist når projektmager er ligeglad osv. osv. så det reelt ikke har konsekvenser, eller sanktionerer man konsekvent så det rammer projektmager hårdt nok til at det ikke sker igen og igen), har man helt styr på at anlægget ikke forurener den jord den står på ift. PFAS, osv. osv..

		Vi er mange der håber, at kommunen tager os alvorligt, og får lagt det her projekt ned, og begynder f.eks. at stille krav til, at projektmagere har sikret sig lokal forankring inden de får lov til at ansøge om at stille jord til rådighed for solcelleanlæg osv., så vi ikke ender i sådan en situation igen, som koster så mange kræfter og så meget usikkerhed. Der må være områder der er mere egnede, f.eks. hvor den lokale forankring er større end den er i området omkring Kastvrå.
100	Kastvråvej 27	Nej tak til solceller i kastvrå
101	Sommerstedvej 18	Jeg bakker helt op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
102	Volbrovej 18, 6500 Vojens	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen NEJ TAK TIL SOLCELLER I KASTVRÅ.
103	Kærvej 2 6560 Sommersted	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra "foreningen nej til solceller i Kastvrå
104	kastvråvej 8	nej tak til solceller på god landbrugsjord det er en øjenbæ i vores skønne natur.
105	Braineparken 17.1TV	Jeg bakker op om høringssvaret fra Foreningen nej til solceller i Kastvrå
106	Ørstedvej 26, Ørsted, 6560 Sommersted	Ønsker ikke solceller i kastvrå
107	Kongstedvej 12, Simmersted, 6500 Vojens (sent sammen høringssvar to gange) (Nej til solceller i Simmersted)	Høringssvar vedrørende solcelleprojekt i Kastvrå Vibeke Rosenkilde, stifter af Nej til solceller i Simmersted Vi bor i et område med dejlig natur – en kvalitet, som Haderslev Kommune selv arbejder aktivt for at fremme gennem Landdistriktsudvalget, der netop har til formål at tiltrække flere borgere til livet på landet. Uanset ordvalg er et solcelleanlæg et industrianlæg, og det vil permanent ændre områdets karakter. Et solcelleanlæg på god og dyrkbar landbrugsjord er ikke en midlertidig løsning. Med en levetid på 30 år eller mere er det i praksis en permanent ændring. Vi ved fra de mange vindmøller i området, at anlæg kan køre videre på dispensation mange år efter kontraktens udløb. Vi er dybt bekymrede og savner klare svar: – Skal man sælge sit hus? – Kan man udvide det uden at miste værdien? – Hvilken fremtid har man som beboer i området? Hvad får lokalsamfundet egentlig ud af dette projekt? Et helt centralt spørgsmål, vi savner svar på, er: Hvilken værdi og hvilken social forankring skaber dette solcelleanlæg for lokalsamfundet i Kastvrå og omegn? Kommunens egen formand for Land og Byudvikling skriver på Haderslev Kommunes hjemmeside:

	"Vi er optaget af det gode liv på landet, og vi ved, at det kræver fornuftige betingelser... og vores samarbejde med landdistrikterne om landdistriktspolitikken viser med al tydelighed, at vi sammen er et rigtigt godt makkerpar, der kan gøre en positiv forskel." Hvis Landdistriktsudvalget alene fungerer som kanal for at gennemføre kommunens planer, kan det risikere at miste sin legitimitet og troværdighed blandt borgerne. De lokale borgere forventer, at rådet varetager deres interesser – også når disse ikke nødvendigvis stemmer overens med kommunens prioriteringer. Landdistriktsudvalget skal sørge for, at landdistrikterne ikke kun overlever, men også trives og udvikler sig. Kastvrås befolkning har samlet underskrifter, som viser, at minimum 95 % er imod solcelleprojektet. Vi føler ikke, at politikerne ser, hvad vi bidrager med ude på landet: stærke naboskaber, stabile familier og følelsen af at høre til. Når man hjælper hinanden og oplever, at ens indsats betyder noget for fællesskabet, vokser både trivsel, livsglæde og tilhørsforhold. Når borgere oplever, at beslutninger træffes hen over hovedet på dem, undergraves tilliden og sammenholdet. Det er ikke, fordi folk ikke tror på demokratiet – det er, fordi de oplever, at demokratiet ikke længere tror på dem. Det virker i øjeblikket, som om gevinsten primært tilfalder en enkelt investor, mens naboerne og de omkringboende står tilbage med usikkerhed, tabte ejendomsværdier og et ødelagt landskab. Der opstår desuden en alvorlig interessekonflikt, når kommunens borgmester samtidig sidder som formand for komiteen for Grøn Energi og Sektorkobling (GESEK). GESEK er en samarbejdsplatform mellem offentlige og private interesser, hvis mål er at accelerere en effektiv omstilling til grøn energi i Sønderjylland. Når borgmesteren både skal forvalte grøn energi på vegne af kommunens borgere og samtidig har en ledende post i en organisation med egne interesser på området, svækkes tilliden til, at beslutninger træffes uafhængigt og med lige hensyn til alle parter. Dette efterlader lokalsamfundene med en oplevelse af ikke at have en reel chance for at blive hørt. Haderslev Kommune har som myndighed pligt til at sikre proportionalitet i sagsbehandlingen. Det vil sige, at hensynet til få økonomiske interesser bør vejes op imod de mange borgere, der bor og lever i området – og som hver dag er med til at sikre liv og udvikling i landdistrikterne. Om høringsprocessen Haderslev Kommune har været god til at holde møder og dokumentere borgerinddragelse – på papiret ser det pænt og korrekt ud. Men den massive modstand, der har været fra start, er ikke blevet taget alvorligt. Det virker, som om man alene har været interesseret i at vise en formel proces – ikke i at lytte reelt. Borgerinddragelse i Haderslev Kommune er blevet en politisk floskel – et buzzword, der lyder godt på tryk, men hurtigt glemmes, når virkeligheden bliver besværlig. Kastvrå er ikke til pynt i en rapport. Ikke et høringssvar, der alligevel ikke bliver læst eller taget alvorligt. Grøn omstilling er nødvendig, og det handler ikke om at være imod grøn energi – det handler om ordentlighed, synlighed og respekt for borgernes hverdag. Vi mangler ikke vilje – vi mangler ordentlighed fra kommunens side og respekt for lokal forankring. Vi ønsker en proces, hvor både mennesker, miljø og mening følges ad. Den grønne omstilling skal ske i samarbejde – ikke i konflikt. Vi bliver ikke mindre bekymrede, når politikerne giver udtryk for, at de ved bedre end borgerne selv. Det er en arrogance, som undergraver tilliden til det politiske system. For hvem er I egentlig valgt til at tjene? Borgerne eller en politisk dagsorden, der er blevet vigtigere end folkets stemme?
--	---

		Vi har kæmpe respekt for de to kommunalpolitikere, der var kritiske og stemte imod dette projekt, og vi vil sørge for at støtte dem i deres politiske arbejde. Vores opfordringer At arbejde for en grøn omstilling med samarbejde og respekt, så både mennesker, miljø og mening følges ad. Klagemuligheder og videre handling Hvis projektet i Kastvrå bliver godkendt, forbeholder vi os retten til – sammen med Nej til solceller i Kastvrå – at klage til følgende instanser: • Indenrigs- og Boligministeriet (ministeren har tidligere underkendt lignende projekter) • Nævnenes Hus • Folketingets Ombudsmand Vi håber inderligt, at Haderslev Kommune vil leve op til egne værdier om fællesskab, ordentlighed og respekt. At de vil arbejde for en grøn omstilling med samarbejde og respekt, så både mennesker, miljø og mening følges ad. Vores område skal ikke reduceres til en kulisser for industrielle anlæg – det skal fortsat være et sted, hvor familier kan bo, børn kan vokse op, og fællesskaber kan blomstre.
108	Kastvråvej 29	Jeg bakker fuldt op om høringssvaret fra " foreningen nej tak til solceller i Kastvrå "
109	Kastvråvej 8, 6560 Sommersted	høringssvar Kritiske bemærkninger til miljøvurderingen – Solenergianlæg ved Kastvrå Jeg har gennemgået Miljøvurdering af solenergianlæg ved Kastvrå (Haderslev Kommune, juli 2025), og vurderer, at rapporten indeholder flere væsentlige mangler i forhold til en fyldestgørende vurdering af et anlæg i det åbne land. 1. Manglende vurdering af elektriske påvirkninger Der er ingen omtale af jordstrøm, krybestrøm eller elektromagnetiske felter fra anlæggets transformatorer, kabler og invertere. Risikoen for elektrisk påvirkning af nærliggende landbrug og husdyr er ikke undersøgt, og der stilles ingen krav om baseline-målinger eller løbende kontrol. Dette er en væsentlig mangel for et højspændingsanlæg i landzone. 2. Manglende vurdering af driftsgener Rapporten beskriver kun anlægsfasen. Driftsfasen på op til 30 år er ikke behandlet i forhold til lavfrekvent støj, vibrationer, varmeudledning eller lysrefleksioner fra anlægget. 3. Ingen reelle alternativer Der er ikke fremlagt sammenlignelige alternative placeringer – fx lavbundsjord, industriområder eller andre udpegede VE-områder. Kun et teoretisk 0-scenarie er vurderet. 4. Manglende kumulativ vurdering Der mangler en samlet vurdering af de samlede effekter fra flere VE-projekter i kommunen, herunder landskabsbelastning, trafik, naturpåvirkning og lokalsamfundets samlede gener. 5. Utilstrækkelig vurdering af jord og vand Nedramning af stålstativer, påvirkning af dræn og ændret vandafstrømning er ikke vurderet. Korrosion og udvaskning af metaller fra stativer er ikke omtalt. 6. Urealistisk CO₂-regnskab

	Beregningerne fremstår ensidigt positive og mangler dokumentation for nettoeffekten, herunder tab af landbrugsproduktion, anlægsfase og bortskaffelse. 7. Manglende plan for oprydning Der er ingen krav om økonomisk sikkerhed (bankgaranti) for fjernelse af anlægget efter endt drift, og ingen plan for håndtering af affald, metaller og kabler. 8. Manglende borgerinddragelse og lokal forankring Der redegøres ikke for den lokale modstand eller borgernes input, og området beskrives som "åbent land" uden at anerkende det aktive lokalsamfund i Kastvrå. Disse forhold betyder, at miljøvurderingen ikke opfylder sit formål om at give beslutningstagerne et fuldt oplyst grundlag. Der er væsentlige miljømæssige, tekniske og sociale forhold, som ikke er behandlet tilstrækkeligt. Jeg opfordrer derfor Haderslev Kommune til at STOPPE projektet helt - alternativt at udsætte godkendelsen af planerne, indtil der er udarbejdet en mere fyldestgørende og uafhængig miljøvurdering, der omfatter både tekniske, landskabelige og driftsmæssige konsekvenser for de omkringliggende ejendomme og lokalsamfundet.
110	Forslag til tilpasninger af Lokalplanforslag nr. 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå Simmersted den 5. september 2025 I planlægningsfasen og omkring udsendelsen af Lokalplanforslaget er der indkommet informationer, der aktualiserer nogle tilpasninger af lokalplanskortet mod syd. Borgerønsker og bekymringer På borgermøder og i drøftelser med naboer i Kastvrå er der udtrykt bekymring for, at man kan se solcellepaneler i solenergianlægget. Lokalplanforslaget tager højde for denne bekymring ved at kræve omfattende bevoksning med levende hegn rundt om solenergianlægget. På flere workshopmøder med lokale borgere i foråret 2025 om udvikling af lokalområdet, var der tydelige ønsker om, at der etableres mere skov i nærområdet. Konsekvensen af Den Grønne Trepert er, at op mod 10 pct. af det dyrkede areal i Danmark skal plantes til med skov eller på anden måde tages ud af landbrugsdrift. Dertil kommer, at en meget stor del af Haderslev Kommunes areal afvandes via Ribe Å-systemet. Ribe Ås udløb til Knudedyb er et af de mest kvælstofbelastede kystområder i Danmark. Derfor er der i vores nærområde ekstraordinære behov for kvælstofreduktion. Behov, som hvis de ikke imødekommes, kan blive til konkrete kvælstofreduktionskrav eller kvælstofafgifter pålagt den enkelte landmand. Solenergianlægget bidrager i sig selv til CO₂- og kvælstofreduktion. Med etablering af skov i det nævnte areal kan CO₂- og kvælstofreduktionen øges yderligere, og der kommer et lokalt bidrag til Den Grønne Trepert i Haderslev Kommune. I forhold til borgerønsker kan skovrejsning mellem solenergianlægget og Sommerstedvej for alvor imødekomme bekymringen for at kunne se solpanelerne. Samtidig kan borgerønsket om mere lokal skov opfyldes på bedste vis.

	Skovrejsning kræver etablering af kerneskov og skovbryn, hvilket stiller krav om en vis dybde og bredde af skovarealet. For at kunne opfylde disse krav er det nødvendigt med en mindre reduktion af arealet til solenergianlægget, hvilket fremgår af vedhæftede kortbilag 2. Henvendelse fra Energinet Energinet ønsker i fremtiden at kunne nedgrave sin 150 kV-luftledning, der går igennem området. For at undgå, at denne kabelføring kolliderer med solenergianlægget, kan kablet evt. føres udenom. Dette kræver ligeledes et areal med respektafstande til placering af kablet. Den endelige placering af kablet er endnu ikke afklaret med Energinet. En placering af kablet mellem Sommerstedvej og solenergianlægget kræver en mindre flytning af solenergianlæggets sydgrænse mod nord. På grund af de nævnte grunde foreslår undertegnede, at solcelleanlæggets sydgrænse i Lokalplanforslag nr. 14-4 flyttes mod nord som vist på detailkort – kortbilag 2, og undertegnede vil etablere skov i det grønne område mellem Sommerstedvej og solenergianlægget i forbindelse med etableringen af solenergianlægget – kortbilag 2.
--	--

Kortbilag 1

Kortbilag 2

Forklaring til kortet: Sort streg - lokalplanafrænsning fremlagt i forhold til lokalplansforslag nr. 14-4. Rød streg – nord herfor – forslag til ny lokalplanafrænsning

Myndighed	Høringssvar
Energinet	HØRINGSSVAR FRA ENERGINET/ELTRANSMISSION A/S VEDR. KOMMUNEPLANTILLÆG NR. 5-2025 OG LOKALPLANFORSLAG 14-4 ANGÅENDE SOLENERGIANLÆG VED KASTVRÅ HADERSLEV KOMMUNE Høringssvaret fra Energinet Eltransmission A/S (herefter kaldet Eltransmission) omhandler udelukkende eltransmissionsnettet over 100 kV. Høringsfristen for Kommuneplantillægget er den 7. november 2025. Høringsfristen Lokalplanen er den 18. november 2025. Høringen Formålet med kommuneplantillægget og lokalplansforslaget er at udlægge en ny ramme til tekniske anlæg i form af solcelleanlæg med tilhørende tekniske bygninger herunder batterianlæg og transformere ved Sommerstedvej, Kastvrå. Hensynet til el-anlæg Det er en statslig interesse, at kommuneplanlægningen tager hensyn til nationale og regionale anlæg, herunder energiforsyningsanlæg, jf. afsnit 4.5 i "Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægning 2023" se evt. dokumentet her: https://planinfo.dk/Media/638242362665345866/Nationaleinteresser_06072023.pdf Bemærkninger Eltransmission har bemærket at planforslagene indeholder muligheder for serviceveje, lynafleder og batterianlæg, nær el-anlæg og har følgende kommentarer. Forslag til Kommuneplantillæg 5-2025 Solenergianlæg ved Kastvrå 1. Ny ramme: Den nye ramme 14.21.TA.01 - Teknisk anlæg Sommerstedvej, nævner ikke batterianlæg. Når formålet med rammen er at give mulighed for solceller og batteri, bør det nævnes i rammen under Specifik anvendelse. Forslag til tilføjelse til Specifik anvendelse: "Batterianlæg" tilføjes til Rammes Specifik anvendelse "Tekniske anlæg, Solenergianlæg og Batterianlæg" Yderligere ønsker Eltransmission el-anlæg nævnt i rammen, så fremtidig planlægning kan varetage hensynet til elanlægget. Forslag til tilføjelse til Særlige bestemmelser: "I rammeområdet findes el-transmissionsanlæg med tilhørende servitutter og sikkerhedsafstande, som skal respekteres i den videre planlægning af området. Afklaring skal ske med Energinet Eltransmission A/S, som er ledningsejer." Forslag til lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå 2. Angående 4. Veje, stier og parkering Lokalplanen tillader bl.a. serviceveje i hele planområdet uden at nævne hensynet til Energinets servitut og rettigheder "4.2 Inden for lokalplanområdet må der etableres interne veje, serviceveje- og parkeringspladser, som er nødvendige for driften af området. Der skal fortsat sikres vejadgang til eksisterende vindmølle inden for området, jf. kortbilag 2. " Ved enhver ændring af tilstanden i Eltransmissions servitutareal skal der søges om dispensation. Ansøgningen skal sendes til 3.parter@energinet.dk. Forslag til ændring: Teksten ovenfor bør indskrives i lokalplanens bestemmelser.

3. Afstand mellem luftledninger og generelle elementer:

I lokalplansforslagets afsnit 5.6 beskrives en række afstande som skal holdes, mellem planens elementer og bl.a. Eltransmissions luftledning.

"5.6 Solcelleanlæg, tekniske installationer og anlæg, fordelingstransformere, transformerstation, batterianlæg, adgangsveje, beplantning, master, lynafledere, tilsåede arealer, trådhegn, læskure til græssende dyr samt arbejds- og vendearealer og servicearealer skal overholde en afstand, se kortbilag 5, på mindst:

15 m fra Højspændingsluftledning – 150 kV-ledning "

Eltransmission er dog ikke glad for formuleringen " 15 m fra Højspændingsluftledning – 150 kV-ledning"

Dette giver ikke nødvendigvis nok afstand mellem nogle typer af planens elementer og Eltransmissions el-anlæg, fx lynafleder.

Der er også en bekymring for at dette er målt fra centerlinjen af luftlednings tracéet midte og ikke yderste leder på masten.

Forslag til ændring:

For at varetage hensynet til Eltransmission el-anlæg bør teksten ændres til.

"respektafstanden omkring Højspændingsluftledning – 150 kV-ledning"

4. Afstand mellem luftledninger og høje elektriske ledende genstande:

For at varetage hensynet for elanlægget angående, høje elektriske ledende genstande bør der tilføjes en bestemmelse for at sikre den nødvendig afstand til disse genstande, da høje genstande skal holde yderligere afstand, end bare respektafstanden.

Dette hensyn er beskrevet i kommuneplanens afsnit 5.8.1 Højspændingsanlæg.

"5.8.1 Højspændingsanlæg

For høje genstande som f.eks. vindmøller, antenner, skorstene med videre gælder følgende:

De bør som minimum placeres i en afstand på genstandens fulde totalhøjde fra respektafstanden langs luftledningsanlæg"

Forslag til tilføjelse:

Det foreslås at formuleringen fra kommuneplanen medtages i bestemmelserne, eller redegørelsen hvor lynafleder er nævnt.

For høje genstande som f.eks. vindmøller, antenner, skorstene med videre gælder følgende:

De bør som minimum placeres i en afstand på genstandens fulde totalhøjde fra respektafstanden langs luftledningsanlæg"

5. Afstand mellem luftledninger og batterianlæg:

Batterianlæg

Batterianlæg skal planlægges, så de ikke udgør en fare for nærtliggende eltransmissionsanlæg. Eltransmission gør særligt opmærksom på, at batterianlæg, uanset at de er placeret uden for servitutarealer og anbefalede sikkerhedsafstande for høje genstande, fortsat kan udgøre en fare/risiko for nærtliggende eltransmissionsanlæg i tilfælde af utilsigtede hændelser.

Energinet Eltransmission har udarbejdet en vejledning angående sikkerhedsafstande mellem batterianlæg og Energinet Eltransmission højspændingsanlæg.

Vejledningen er vedlagt som bilag: Energinet - Sikkerhedsafstand til BESS-anlæg fra Energinet Eltransmissions højspændings-anlæg.pdf

Vejledningen vil indeholde på s. 3 en anbefalet afstand mellem batterianlæg og luftledninger.

"Højspændingsluftledning

Ved placering af BESS-anlæg i nærheden af Energinet luftledninger, anbefales at holde en sikkerhedsafstand på minimum 25 meter fra yderste faseleder, som regnes ud fra et tillæg på 10 meter fra respektafstanden."

Hvorfor vi til denne lokalplan vil foreslå at denne anbefaling medtages og respekteres.

Forslag til tilføjelse:

Det foreslås at formuleringen fra vejledningen angående batterianlæg og luftledninger medtages i bestemmelserne, eller i redegørelsen hvor Batterianlæg er nævnt.

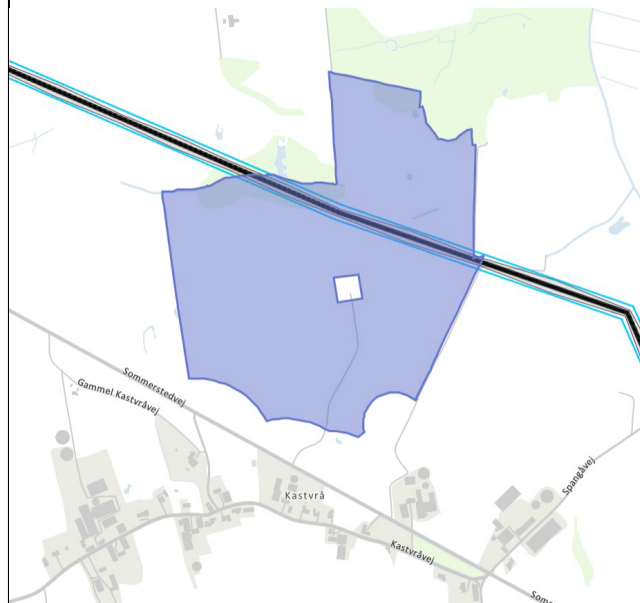
"Højspændingsluftledning

Ved placering af BESS-anlæg i nærheden af Energinet luftledninger, anbefales at holde en sikkerhedsafstand på minimum 25 meter fra yderste faseleder, som regnes ud fra et tillæg på 10 meter fra respektafstanden."

Eltransmissions anlæg

Eltransmission ejer og driver 150 kV luftledningsanlægget "Magstrup-Andst", som går igennem det påtænkte planområde.

I nedenstående kortudsnit fremgår Eltransmissions el-anlæg vist i sammen med planen, det potentielle konfliktområde.

Figur 1 Energinet Eltransmissions anlæg og planen

WMS-tjeneste:

Energinet udstiller egen server en WMS-tjeneste, som giver adgang til eltransmissionsnettet i form af centerlinje, stationer og opmærksomhedszone for restriktioner omkring hhv. luftledningsanlæg, jordkabelanlæg og stationer >100 kV.

Dette kan bruges i den evt. videre planlægning.

Data er tilgængelige via INSPIRE/XP_eL_Inspir (MapServer)

Servitut

Eltransmissions el-anlæg er generelt sikret ved tinglyste servitutter. Det betyder bl.a., at der indenfor en given afstand til luftledningsanlæg ikke uden meddelt dispensation kan laves fysiske ændringer og etableres anlæg af nogen art. inklusiv Veje.

Servitutarealet administreres meget restriktivt, hvormed dispensation ikke automatisk kan forventes meddelt.

Sikkerhed el-anlæg

El-anlæg har en lovmæssig beskyttelse i 'Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af elektriske anlæg' (BEK nr. 1114 af den 18.08.2016). § 20 regulerer elektriske anlæg og andre objekters nærhed til hinanden:

"Elektriske anlæg og andre objekter må ikke anbringes så nær hinanden, at der derved kan opstå fare.

Stk. 2. Ved anbringelse af andre objekter i nærheden af bestående elektriske anlæg skal eventuelle afstandskrav til det elektriske anlæg overholdes.

Stk. 3. Det elektriske anlæg eller objekt, der anlægges sidst, skal placeres under hensyntagen til det allerede placerede".

"Høje objekter nær Eltransmissions luftledningsanlæg, som fx lynafledere og lysmaster, bør som minimum placeres i en afstand på objektets fulde total-højde fra respektafstanden langs luftledningsanlægget."

Solcelleanlæg

Kommunes planlægning af større solcelleanlæg skal tilgode, at servitutarealet for el-transmissionsanlæg friholdes.

Eltransmission kan ikke acceptere, at der opstilles solceller med tilhørende udstyr i servitutarealet for Eltransmissions el-anlæg, da vi til enhver tid skal kunne komme uhindret ind til vores anlæg for at foretage eventuelle reparationer samt almindeligt servicearbejde.

Bygherre for solcelleanlægget skal analysere, vurdere og foretage nærføringsberegninger samt afhjælpe eventuelle nærføringsproblemer ift. Eltransmissions eksisterende el-anlæg. Omkostninger hertil afholdes alene af bygherre for solcelleanlægget. Dette jf. Nærføringsudvalgets bestemmelser herom.

Hvis det er nødvendigt at krydse Eltransmissions el-anlæg med forsyningsledninger til et solcelleanlæg, skal disse ledninger som udgangspunkt etableres vinkelret på traceet for Eltransmissions el-anlæg. Antal krydsninger skal planlægges til et begrænset antal, og Eltransmission skal kontaktes for godkendelse af type, antal og placering af krydsninger over servitutarealet. Dette gælder både ved Eltransmissions jordkabelanlæg og luftledningsanlæg. Kontakt arbejde-naer-el@energinet.dk med beskrivelse af krydsning.

Eltransmission anbefaler, at bygherre vurderer om jording af solcelleanlægget er nødvendig. Desuden anbefaler Eltransmission, at bygherre undersøger solcelleanlæggets følsomhed over for inducerede spændinger i solcelleanlæggets DC-ledninger, og at bygherre placerer solcelle-anlægget tilstrækkeligt langt væk fra el-anlægget under hensyntagen til dette.

Hvis der planlægges adgangs-, serviceveje eller stier i servitutarealet for eltransmissionsanlæg, skal der søges om dispensation. Ansøgningen skal sendes til 3.parter@energinet.dk.

Eltransmission gør opmærksom på, at der kan forekomme nedfaldende is under og omkring et luftledningsanlæg ved visse vejrforhold. Eventuelle skader på solcelleanlægget er Eltransmission uvedkommende.

Beplantning

I servitutarealet for luftledningsanlæg tillader vi ikke beplantning med træer og buske, der bliver mere end 3 m høje. Træer og buske over 3 m over terræn vil overskride respektafstanden til vores luftledninger, hvormed der kun kan arbejdes efter arbejdsinstruks fra Eltransmission.

Beplantning uden for servitutarealet kan ske såfremt det sikres, at træer og buske ikke kan vælte og beskadige vores el-anlæg, jf. Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside om "Beskæring af træer i nærheden af luftledninger"

Af sikkerhedshensyn anbefaler vi kraftigt, at respektafstanden på 15 meter fra yderste leder på luftledningsanlæg anvendes, når der planlægges beplantning.

Afgrænsning af miljørapport

I en kommende miljørapport, bør afsnittet "Materielle goder" indeholde en vurdering af,

hvordan el-anlægget, vil kunne påvirke luftledningerne. Yderligere om respektafstande og restriktionerne i servitutten overholdes.

Respektafstand og Arbejdsinstruktion

Omkring Eltransmissions anlæg er der fastlagt en respektafstand for at give betryggende sikkerhed ved arbejde i nærheden af elforsyningsanlæg eller ved uheld og ulykker. Indenfor respektafstanden, er der restriktioner efter 'Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg', BEK nr. 1112 af den 18/08/2016.

Der skal derfor indhentes en arbejdsinstruktion, når der planlægges, arbejdes inden for respektafstanden.

Vi imødeser modtagelse af kvittering for nærværende høringsvar.

Kontakt gerne undertegnede ved spørgsmål.

Oplys venligst sagsnummer 25/16214

Bilag: Energinet - Sikkerhedsafstand til BESS-anlæg fra Energinet Eltransmissions højspændings-anlæg

Bilag indhold:

SIKKERHEDSAFSTAND TIL BESS-ANLÆG FRA ENERGINET ELTRANSMISSION HØJSPÆNDINGSANLÆG

For at sikre Energinet højspændingsanlæg, er der i nedenstående beskrevet hvorledes de forskellige typer anlæg håndteres og dermed sikres til at opnå en sikkerhedsafstand, med formål at bidrage til at sikre person-, anlægs- og forsyningsikkerheden.

Højspændingsstation

Energinet højspændingsstationer er forskellige i størrelse og udformning. I det generelle billede, er højspændingskomponenter på stationsarealet placeret således at der er en tilstrækkelig afstand til stationshegnet der bidrager til at der er den nødvendige plads til at vedligeholde det enkelte højspændingsfelt og dens komponenter. Fra stationshegnet til skelgrænsen er der i et generelt billede et beplantningsbælte der afskærmer højspændingsstationen fra omverdenen. Afstand fra stationskomponenterne til stationshegnet og fra stationshegnet til skelgrænsen er med til at bidrage til en sikkerhedsafstand til naboer og forbipasserende på de omkring liggende arealer.

I tilfælde af en udvikler planlægger at etablere et BESS-anlæg på en naboejendom, skal udviklerende tilstræbe at der opnås en tilstrækkelig afstand.

1. 0-25 meter fra skelgrænsen opfordrer Energinet udvikler til ikke at etablere BESS-anlæg samt følgeanlæg, der medbringer en risiko, som i forbindelse med en hændelse kan påvirke person-, anlægs- og forsyningsikkerheden af Energinet højspændingsanlæg.
2. 25-50 meter fra skelgrænsen kan udvikler placere BESS-anlæg og følge-anlæg som f.eks. battericontainer, højspændingskomponenter, transformer o.a. Udvikler opfordres til at i deres design og layout sikre at BESS-anlæg og følgeanlæg, ikke placeres nærmere end 25 meter fra skelgrænsen. Derved minimeres risikoen for at Energinet anlæg påvirkes af en eventuel hændelse fra udviklers BESS-anlæg. Udvikler udarbejder en risikovurdering af deres anlæg. Se afsnit om risikovurdering.
3. >50 meter fra skelgrænsen kan udvikler etablere et BESS-anlæg og følge-anlæg, med i mente at design og layout af anlægget ikke skal kunne påvirke Energinet anlæg ved eventuelle hændelser på udviklers BESS-anlæg.

Risikovurdering

Udvikler udarbejder en risikovurdering for deres anlæg ved potentielle hændelser der kan indtræffe, med hvilke sikkerhedsforanstaltninger og mitigerende tiltag, der etableres for at sikre omkring liggende naboer, bl.a. Energinet højspændingsanlæg.

Risikovurderingen skal sendes til Energinet 3.parter@energinet.dk til orientering. Energinet kan vælge at indberette modtagne risikovurderinger til Sikkerhedsstyrelsen med anmodning om, at Sikkerhedsstyrelsen skal træffe en afgørelse som myndighed i henhold til § 20 i bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af elektriske anlæg angående en eventuel placering af en batteripark i nærheden af højspændingsanlægget.

Energinet orienterer den, som har henvendt sig, hvis Energinet indberetter en risikovurdering til Sikkerhedsstyrelsen.

Højspændingsledning

Energinet er generelt sikret ved tinglyste servitutter. Det betyder bl.a., at der indenfor servitutarealet af en luftlednings- og jordkabelanlæg, ikke uden meddelt dispensation kan laves fysiske ændringer og etableres anlæg af nogen art. Servitutarealet administreres meget restriktivt, hvormed dispensation ikke automatisk kan forventes meddelt.

Energinet udsteder ikke dispensation til opførelse af bygninger og andre konstruktioner indenfor hverken kabel- eller luftledningsanlægsservitutarealer.

	Højspændingsluftledning Ved placering af BESS-anlæg i nærheden af Energinet luftledninger, anbefales at holde en sikkerhedsafstand på minimum 25 meter fra yderste faseleder, som regnes ud fra et tillæg på 10 meter fra respektafstanden. Højspændingskabel Energinet tillader ikke at der etableres bygninger og lignende ovenover højspændingskabler. Servitutaftand er 3½ meter fra yderste kabel på hver side af kablet, og skal til en hver tid efterleves og følges. Energinet forbeholder sig retten til løbende at revurdere de angivne afstande. Dette vil ske i takt med den teknologiske udvikling på området og med erfaringer fra drift og hændelser samt erfaringer på sammenlignelige anlæg i Danmark og i udlandet. I anledning af spørgsmål, er I velkommen til at kontakte Energinet.
Haderslev Stift	Haderslev Stift har modtaget forslag til lokalplan nr. 14-4 og kommuneplantillæg 5-2025 Solenergianlæg ved Kastvrå. Stiftsovrigheden har vurderet, at planforslaget ikke berører Sommersted Kirkes landskabelige eller kirkelige interesser, hvorfor Stiftsovrigheden på det foreliggende grundlag ingen bemærkninger har til planforslaget. Det bemærkes, at denne udtalelse alene omfatter Sommersted Kirkes interesser og ikke anden fast ejendom, som menighedsrådet måtte bestyre. Såfremt menighedsrådet måtte vurdere, at interesser knyttet til anden kirkelig ejendom vil være påvirket af planforslaget, vil kommunen høre nærmere direkte fra menighedsrådet.
Museum	<i>Museum Sønderjylland - Arkæologi Sagsnr.: 24/7504</i> Hej Haderslev Kommune og Nur Cakmak Som aftalt sender jeg hermed Museum Sønderjylland – Arkæologis svar på myndighedshøring/offentlig høring af forslag for lokalplan: "Lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå", Haderslev kommune. Vi har noteret, at nedenstående fremgår af planforslaget på s. 28-29 under overskriften Fortidsminder: <i>"Der er inden for lokalplanområdet registreret fortidsminder, som er beskyttede i henhold til Museumslovens §29e, og bilag 1 og 2. Fortidsmindet er samtidig omfattet af en beskyttelseszone på 100 m i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 18. Lokalplanen fastsætter derfor bestemmelser, der skal sikre fortidsminder og deres omgivelser i forbindelse med lokalplanens realisering. Der henvises i øvrigt til lokalplanens afsnit om tilladelser og dispensationer fra andre myndigheder.</i> <i>Findes der under jordarbejder grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal arbejdet, i medfør af Museumslovens § 27, standses i det omfang det berører fortidsmindet. Fund skal straks anmeldes til Museum Sønderjylland."</i> Til dette har vi ingen bemærkninger. På s. 33 fremgår nedenstående under overskriften Tilladelse efter museumsloven:

	<i>"Findes der i forbindelse med anlægsarbejde spor af fortidsminder, f.eks. stensamlinger eller mørke spor i undergrunden, skal den del af arbejdet, der berører fortidsmindet, straks indstilles, og Haderslev Museum kontaktes.</i> <i>Efter indstilling fra museet vurderer Slots- og Kulturstyrelsen, hvorvidt der skal foretages en arkæologisk undersøgelse, eller om byggeriet kan fortsætte. Udgiften til denne undersøgelse afholdes af bygherre. Udgifterne afholdes dog af Slots- og Kulturstyrelsen, hvis det lokale museum, i en forud for projektet bestilt udtalelse, har meddelt, at der ikke var fortidsminder af væsentlig interesse på arealet.</i> <i>I særlige tilfælde kan Slots- og Kulturstyrelsen yde tilskud til private udgifter til større forundersøgelser og arkæologiske udgravninger.</i> <i>Meromkostninger i forbindelse med anlægsforsinkelser, som de arkæologiske undersøgelser kan påføre bygherre, dækkes ikke af museumslovens bestemmelser."</i> Det ovenstående er en generel beskrivelse af museumslovens betingelser. Vi har tidligere i høringssvar afgivet 24. juni 2025 bedt om at få vores arkæologiske vurdering på det konkrete projekt indpasset i planforslaget. Dette ønske gentager vi. Jeg vedhæfter vores høringssvar fra 24. juni 2025.11.17 og vores arkæologiske udtalelse fra 7. oktober 2024. Grunden til dette ønske er, at vi gerne vil sikre, at bygherre er opmærksom på, at der er stor risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder, som - udover at ødelægge fortidsminderne - også kan forsinke projektets tidsplan og økonomi. Ved at starte en dialog med os omkring evt. forundersøgelser, så forhindres dette skred i tidsplaner mv. mest muligt. Vi har ingen yderligere bemærkninger. Bilag til høringssvar: Jeg sender hermed Museets svar på høring af forslag til lokalplan 14-4 Solenergianlæg ved Kastvrå kommuneplantillæg 2025-5 samt miljøvurdering: Museet har tidligere (i 2024) udarbejdet en arkæologisk udtalelse med en vurdering af risikoen for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder. Denne udtalelse ser vi gerne indsat i <u>lokalplanforslaget</u>, så (fremtidige) bygherrer bliver gjort opmærksomme på risikoen. Typisk er vores udtalelser blevet placeret under redegørelsesdelen i lokalplansforslag og under "anden lovgivning". Jeg vedhæfter vores udtalelse for en god ordens skyld. Jeg kan se, at vores udtalelse er brugt flittigt i udkastet til <u>miljørapporten</u> (blandt andet s. 112-114 og 120). Vi vil gerne have en henvisning til vores udtalelse i teksten samt vores fulde udtalelse med kortbilag vedlagt som bilag. Yderligere vil vi gerne have tilføjet vores vurdering (evt. i forkortet form) i <u>afgrænsningsnotatet</u> under Pkt. 4.10 Kulturarv, underpkt. Fortidsminder (s. 29). Vi har ingen yderligere bemærkninger til høringen.
--	---

Bilag til høringssvar:

Arkæologisk udtalelse vedr. solcelleanlæg ved Kastvrå (Haderslev Kommune)

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Projektbeskrivelse

Planområdet omfatter i alt ca. 38 ha og det forventes, at der forventes at opsættes solpaneler på ca. 34 ha af arealet. Derudover omfatter projektet en ca. 1,5 km lang og ca. 100 meter bred kabelkorridor.

Ifølge det oplyste skal solcelleanlægget bestå af solcellepaneler, som opstilles enten på nedrammede faste stativer eller stativer med tracker system. Udover solcellepanelerne skal der etableres et antal tekniske installationer som invertere, koblingstation og step-up transformer. Det endelige antal, udformning og placering af de tekniske installationer er endnu ikke fastlagt. Det er heller ikke fastlagt om der opsættes hegn omkring de tekniske installationer eller der etableres overvågning. Det ligger dog fast, at der langs områdets ydre grænse etableres et 3-rækket beplantningsbælte i en bredde på 5 m. Der skal også etableres interne veje enten som grusveje eller græsklædte arealer.

Solcelleparken skal via et jordgravet kabel forbindes til transformerstationen ved Sommersted ca. 1,5 km vest for parken. Ved krydsning af veje, naturområder og beskyttede sten- og jorddiger skal kablet underbores.

Topografisk beskrivelse

Solcelleparken skal ligge nord for landsbyen Kastvrå og kabelkorridoren imellem landsbyerne Kastvrå og Sommersted. Området består hovedsageligt af dyrket landbrugsjord med spredt bebyggelse. Markerne er store og delvist omgivet af læhegn. Nord for området ligger Sommerstedskov og øst for området ligger Simmersted mose som tidligere var en sø og som gennemstrømmes af Spangså. Terrænet er relativt højtliggende og forholdsvis jævnt.

Der er registreret fortidsminder på og tæt ved det berørte område (se kortbilag) Side 2 af 3

Indenfor det projekterede område befinder sig jf. den vejledende udpegning flere beskyttede markdiger, som er beskyttede af museumsloven § 29 a. Det er kommunen, som er myndighed på området.

Der befinder sig desuden en fredet gravhøj på det berørte område (fredningsnr.: 3709-1, sted nr. 200209-31, Sommersted sogn). Der må ikke foretages nogen form for ændringer i højen heller ikke midlertidige, den må således ikke anvendes til f.eks. oplagsplads eller andet. Det er Slots- og Kulturstyrelsen, som er myndighed på området: museumsloven § 29 e. Omkring den fredede gravhøj findes en 100 meter beskyttelseslinje indenfor hvilken, der ikke må foretages nogen form for terrænændringer, uden forudgående dispensation. Det er kommunen, som er myndighed på området: naturbeskyttelsesloven § 18.

Der er desuden registreret en række ikke-fredede fortidsminder tæt på planområdet.

Øst for planområdet findes adskillige registreringer af primært fund fra stenalderen. Omkring Simmersted Mose er der registreret et stort antal flintpladser.

Rundt langs kanterne af mosen, er der registreret 34 pladser, der i tid spænder fra Maglemosekultur til yngre stenalder (f.eks. sted nr. 200209-52 sb.nr. 13-20 og 38, 40 og 41, 51-56, 71, 78, 101 alle Sommersted sogn). Tæt ved den fredede høj findes en ældre registrering af endnu en gravhøj (sted nr. 200209 sb. nr. 30, Sommersted sogn). Og vest for den fredede høj er der registreret en grube med keramik for førromersk jernalder (sted nr. 200209, sb. nr. 100, Sommersted sogn, J. nr. 1884).

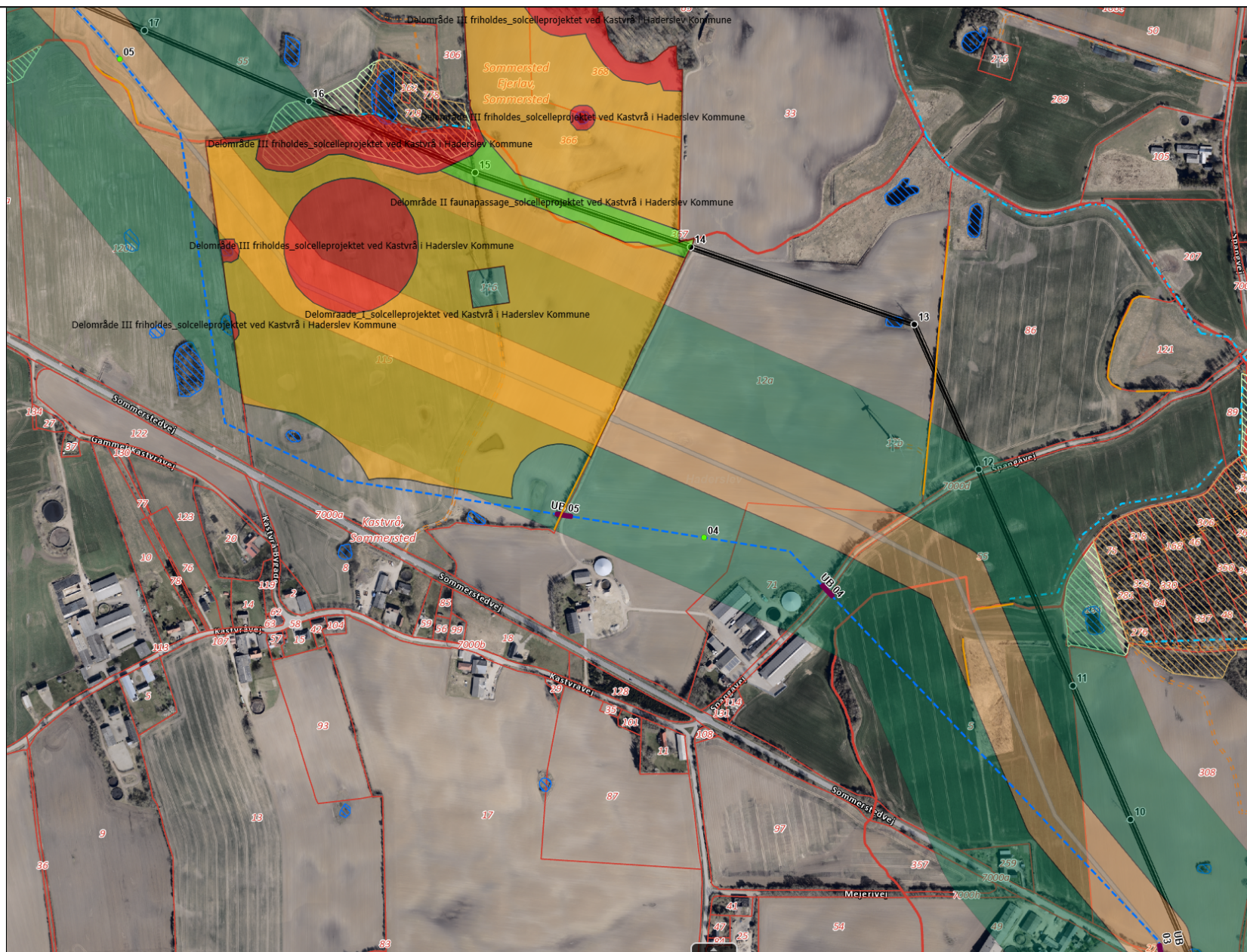
Tæt på Sommersted findes Tingbjerg lige nord for Tingbjergvej. Stedet nævnes i 1563 og det formodes, at her har herredets tingsted været.

Vi ved desuden af erfaring, at man i forhistorien foretrak at placere sine bopladser relativt højt i landskabet og tæt ved vand, netop sådan en placering som projektområdet har.

Museets vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er stor risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejdet. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for de dele af planområdet, som bliver berørt af teknikbygninger, ledningstracéer, veje og andet anlægsarbejde med jordbearbejdning under normal pløjedybde – herunder terrænregulering.

	Denne vurdering gælder også evt. solpaneler med trackingsystem, som opsættes med jf. Slots- og Kulturstyrelsens retningslinjer på området. Den kan ses her: Cases (slks.dk) under fanen "Solcelleparker". Hvis der skal benyttes dybdepløjning eller anden metode udover almindelig, skånsom landbrugspløjning ved etablering af læhegn, anden skov eller naturområder, så gælder det, at Museet vurderer, at der også anbefales en forundersøgelse. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da projektområdet overstiger 5.000 m2, skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre. Side 3 af 3 Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på planområdet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre. <i>De jordfaste fortidsminder er omfattet af Museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.</i>
FES	Høringssvar vedrørende Haderslev Kommunes Lokalplan 14-4: Solenergianlæg ved Kastvrå. Haderslev Kommune har iværksat høring vedrørende ref. Lokalplan 14-4: Solenergianlæg ved Kastvrå. Etablissement- og Terrænkommendoen har ingen bemærkninger til sagen. Eventuelle spørgsmål vedrørende ovenstående bedes sendt til Etablissement- og Terrænkommendoens myndighedspostkasse FES@MIL.DK med cc: FES-NPS26@MIL.DK Ref.: Lokalplan 14-4: Solenergianlæg ved Kastvrå
Energinet	Hej Lene. Tak for filen med jeres forventede afgrænsning af lokalplanområdet. Vi har kørt filen i vores eget system, og som du kan se på kortudsnittet nedenfor, passer det fint med vores tilpasning af 150 kV-traceet syd om området. På baggrund af fremsendte materiale kan vi derfor sige, at der ikke er konflikt mellem lokalplanområdet og den nye 150 kV-forbindelse efter tilretningen. Du kan se, at traceet – i forhold til det oprindelige udkast – har ændret sig på en lidt længere strækning. Det er dog de samme ejendomme, der berøres. <i>Kortudsnit: Tilrettet 150 kV kabeltrace er vist med blå-stiplede linje.</i>

--	--